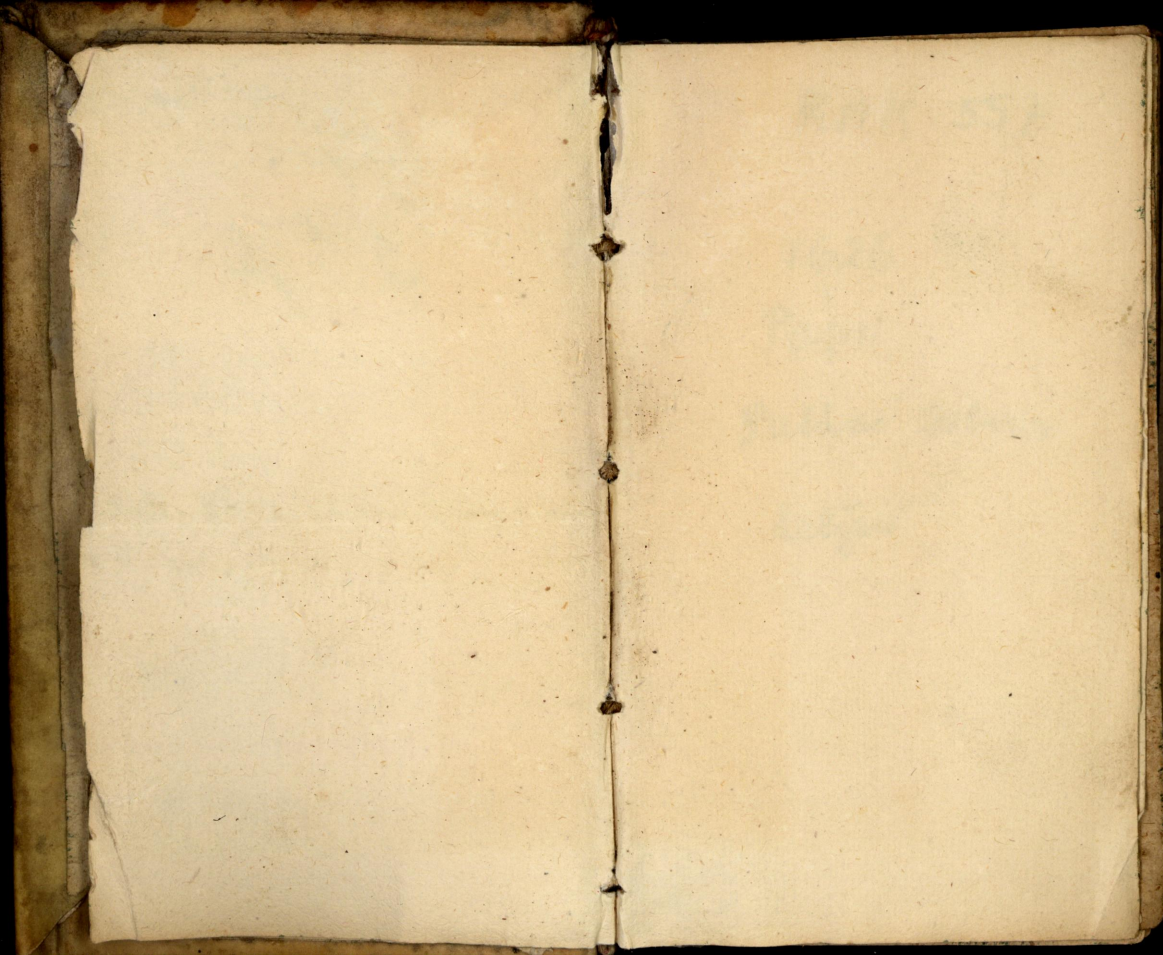

~~1125~~
557

RMK. 557

1626

Papm

Palhar' Isbran

Liljes

AMAZ HET

FEIEV ES TIZ

SARW FENE PESTI.

AN ŰLŐ, BARSONNYAL

S. DRAAGA K E O VEC.

kel iel ruházator parázna

Babillónak, melly az ő tisztata-

lan paráznaágának, arany po-

hárba töltő reizegető utálatos-

lagával meg réizegérőre ez

földnec lakozoit me

zételenlégének

tűkőre

Nihum 3. v. 5. 10

Ezt mondgya az Seregek nec

Ura Istene Imén az te ortzádra

fordérom fel a te ruhádnac ke-

belét, és még mutató a pogány-

oknak a te mezitelenlégédet, és

lok országoknak az te ék-

telenlégédet.

Joann. Batiz. Gergely
1793. 2. 9.

ELEOL JARO BESZED.

Em régen., két egy-
mással ismeretes iffiak,
kic: annak előtte egy
Scholában tanultanak,
az Jésuitáktól tanult Pápista val-
lásban mind ketten meg erősfiter-
tenec volt, és annac utánna az kö-
zönséges embereknek polgári tár-
saságba adtác magokat: hogy ott
az tudatlan község közöt való be-
szélgetés és nyájasság által, elmé-
jeket sokaknac meg szédétvén, az
ő tévelgéseket és bálványozások-
nac utálatosságit azoknac szivek-
be plántállýac: Es így mint az Je-
fuita barátoc az Collegiómbá va-
lo tanécáffal, úgy ezekis az külső
embereknek seregében az Evan-
geliomnac igaz értelmét homaly-
osíták, az emberi szörzést szépét-
vén, dicsértvén commendálván,

az Papanac Pharifasi szentsegét
magasztallják: Az bálványoknak
tisztéletire (mellyből űket az Ur
Isten az ő szent Evangeliománac
világossága által, mint régen Mo-
yses idejében az tűzes oszlopnac
vezerléte által az Israelnec fiait az
Egyptombeli sötétségből, ki ho-
zá és megh szabadéta) ujjobban
viszszá vigyek, es magoktul szent-
te tött Barátoknac, Apaturáknac,
Pispókóknec, Apátzáknac inne-
pek szentelesére, es tisztéletire
kötelezzék.

Ez Isten hiveinac meg tantori-
tására, és az veszedelemnec haló-
jára kerítő mestersegre tanita ő-
ket az sötétségnec Angyala: ki-
nec esztekeleséből és oktatásából
kezdenec az Pápák minden ke-
resztyén Fejedelmeknec udvará-
ban Legatusokat küldeni és tarra-

ni,

ni, kic mint egy kémek az
Fejedelmek udvarában,
vagy magátul az Fejede-
lemnél, avagy környüle-
valo Uraktul lakodalmak
ban, ta-nácsokban, avagy
egyéb dolgokban, olly
szor hallanának, ki az ő
emberi szörzescnec elle-
ne volna, azonnal ellene
szólnának, és irnának,
méltóságoknac tekinteti-
vel és az PaPánac fenitő
levelével ellene állaná-
nak: Az Fejedelmeket
gyakor intészel az utánna
fő tisztiben valo Uraktul
ekessen. valo szollásnak
csalogatásával, ígérettel,
magok ajánlásával, piron-
gatással, fenyegetéssel, az
megértet igazságnac értel-

A 3

me

melül éppenseggel el ide-
genizenejek és el szakasz-
tanájak. Illyen vala A-
lexander Farnésius gyer-
mek Cardinal Karoly Csá-
szárnál. Illyen vala Al-
bertus Lipomanus Epi-
scopus Veronen., Nun-
tius Apostolicus az Vilnai
Palatinushoz irt levelé-
ben. Illyen amaz Ca-
pistranus János, Kardinal
László Király idejében.
Illyenek most is az Feje-
delmec mellet forgolodo
Legatusok.

Az Pápák Legatusokat
tartnac a Fejedelmek mel-
let, az Jesuita fekete Bará-
tok pedig az Urak udva-
rában, Városokban, effe-
le magok tarsaságában ne-

velt

velt és tanult iffiakat bo-
csátnac ki, és ezek által
rontyak az országnob-
kefseges állapotát, az
emberek között való külö-
sö nyajaskodásnac színe
alatt. Mert ha ezek va-
lami kisfűt tisztetsket kap-
hatnac, ugy mint Secreta-
riusságot, Notariusságot,
Prokatorságot, Hadnagy-
ságot, Kapitanságot &c.
(kapnak is pedig mert
most nekik szolgál ez vi-
lág:) kézzel labbal, szí-
vel léleccel, mindenűt és
mindenkor azon vadnac,
és abban munkalóznak,
mikeppen az Christus Je-
susnac ditsőséget megho-
malyosítsac, egyedül való
erdemes közben járásat.

A 4

az

az meg holt szentek nec, f
 megokul szenté tsinats
 Baroknac, Baratoknac,
 Pispókok nec, Apaturak-
 dác, Apaturaknac, (mint
 az Sido vítezec meg o sz-
 ták az ű ruháját :) o sz-
 gassác. Azon vadnác hite-
 téssel, vetekedéssel, fe-
 ryegetéssel, kedvesedő
 hízkeléssel, hogy az sz.
 Evangeliomnac értelem-
 mel való hirdetését min-
 den helekből ki vesztessék,
 és el nyomják, az Papa szé-
 tsegét, és az emberi szer-
 zés nec balvanniat fel ma-
 gasztallyák, mint Christy
 2 Tim 2. 16.
 P[er] 2. 5.
 Pl. 10. 9.
 & 12. 6.

Urunk idejében cseleke sz-
 nec vala az Sido Pharisa-
 usok. De tudgya az U R
 kic legyenec az ővei gon-
 dot

dot is visel azoknak nagy
 épülettel való lelki cled-
 lekre, és a sivo meg ehült
 Orofzlan modgyára után-
 nok olalkodo Phariseu-
 focellen való otalomra..
 Senninec nem engedi az lo 10 18.
 ő juhait kiragadni az ő
 kezéből.

Sőt tsodálatosképpen
 az ű véghetetlen böltsesé-
 gével és hatalmával az szi-
 veket meg változtattya,
 az kegyetlen, vér szomju- Esa. 11.
 hozó és ragadozó farkáso. 6. 7.
 kac, az ű juhainac, őrizői-
 vé és legelterőjévé téfzi: Ad. 9. 1
 mint az Saulus ki az Chri- 1 Tim. 1.
 stus hiveinec üldözője va- 12. 13. 14.
 la, meg téríté az Ur, és
 mindenek nec csodájára,
 azoknac pasztorává tévé,
 1 Cor 15.
 9. 10.
 az ki

az kiker a nac elöte üldöz
vala. Saulc más ferfiuvá
válcoztata, és az ökröc
mellől el vonyván, az ű
nepenec otalmazo kirá-
lyáva teve.

Hasonlo hatalmatsí-
gat mutattyá az felseges
Ur Isten az mi időnkbenis
azokban, kiker az ű isme-
retire, és sz. nevenec igá-
zán valo tiszteletire, meg
világosit és meg terit, a-
zoc közzül kiker az uyon-
nan támadot fekete bará-
toc, mint egy Sámson ro-
kái, egyben kötözven I-
sten tisztessege ellen valo
hit nec, es az termeszettel
ellenköző fogadásnac kö-
teleivel ki bortsátnac min-
den rend, es nemzetsagh.

nec

nec arat's'ban, farkolra
kötven hamis igeretnec
mazz'gival az ű bálvá-
nyozasónac es hízeltö-
desknec cüzes úszógeit,
mint ezket isfiaknac egy-
mással valo beszalgetesek.
böl nyilván megterzie.

Ezeknec egyik, (ki-
nec neve DIAPHANES,)
csak probalásnac okaért,
ment volt egy innep na-
pon az körösztyénec gyű-
lékezésibé, áhol egy Hel-
vetiai valláson valo Pra-
dicator prädikállot, és an-
nac szavabol vett alkalma-
tosságot arra, hogy az o-
lász vallásnac melyben ő
neveltetet vala, allapat-
tyáról és mi voltárol gon-
dolkodnék, és ugyan tu-
dakoz

dakoznékis. Ez tudakozásban az Istentől az ő szivében gerieftet buzgóság által, szőmetovab kezdé látni, és meg látta, amaz rőytőkben álló Babyllyonjai paraznának éktelenfégét, melyről szol-

Nah. 3. lot az Propheta, és ugy
v. 5. meg utállyá, hogy ugyan
Ap. 14. nagy buzgósággal kezdi
v. 8. kárhoztatni, előbbeni bálványozásának utálatosságát, viszontagsággal az meg ismert igazságot olthalmazni.

Találkozik egy véle egyűt tanult barátja, kit regulá nem látot vala: (cnece neve Scotodulos vala:) Ez véle egyűt az olasz vallásnac, egyenlő köte

köteles és hitős partosa vala, Ez Scotodulos közfőnti barátságossan Diaphanest. Diaphanes az közfőnetnec el fogadással ad okot az ő barattyának Scotodulosnac, az Romai Olasz vallás felől való vetekedésre, melly vetekedésben Isten Scotodulosnakis meg nittya szivét, mint az Philippi Varasbeli Lydia Áfzszonnak: és Act. 16. mind ketten meg vetvén v. 14. az Olasz vallásnac balványozo köteleffégét, hála karadván Istennec egyűt indulnak, az Istentől nékiec ajándékozatot igaz értelemnec egyebekkel való közlésre, és megvilágosítására.

Olvasd

Olvasd meg azért tets
ez Dialogust, könyörögy
Istennec az értelemnek
lelkeért, és meg nylik az
te szőmőd, mint Balâam
Profetának utában, smeg
látod eddig való balva-
nyozafodnac undokságot
kit eddiglen az emberi
szörzésnek függge levelé-

Num 22

v. 11.

vel fődözgettek és röyte-
gettec, az veszedelemre
keritő és magok halz
na kereső Papok
és Bara-
tok.

ELSEO DIALOGVS. SCOTODVLOS DIA

APHANES.

Scotodulos.

Adgyon Isten jó napot szerel-
mes barátom, lám ugy tetzik
mint ha Angyal látnék, hogy az-
te személyedet látom, mivel hogy
velem egy vallásban, es egy Scho-
lában nevelkettel.

Diaphanes.

Bizonyára, meg nem mondha-
tom enis, melly örömet és jó kedvöl-
lástac; mert az gyermekségünk: ül-
fogva való tarsáság, hozzád való se-
reterőt, és felőled való jó emléköz-
tőt plantált az én szívemben; el an-
nira, hogy még távol lé, eadbenis sok-
sor fohászkodással emléközöm felőled.
Ennekokáért kívánoc az Ur Istentől
énis tenéked egészséget, világosító s.
lelket, ki meg nissa semeit és hoz-

207
207 az igazságnac ismértire, meg na-
táltatván veled az régitévelgés nec
sóietségét.

Scotodulos.

Tsoda módon kezdél aldani:
bizonyára én tisztáb sem nyilvab-
ban való igazságot nem tudoc en-
nél, az mellyet veled tanultam az
Catholicusoc scholajaban, nemis
kivanoc nyilvabbaa való igazságot
csak ebben tarscon meg lsten. De
szodhoz képest maid ugyan kétel-
kedem szabafu felőled, hogy en-
ni budosafodban valahol valamí
eretnekségbe ne kaptal légyen.

Diaphanes.

Ne kételkedgyél kérlec édes bar-
atom és Aiyámfia én felőlem, mert bi-
zonyára, a mint magádis tudod, az
igazságnac eleitül fogva szeretője volt-
tam, az vagyoc most is, de követője
nem lehettem tudatlanságom miatt.

most

9
most immár értelmemet Isten az i-
dővel együtt uevelvén követőjeis
vagyoc.

Scotodulos.

Meg bocsas édes barátom: bi-
zony az felőled való kételkedé-
sem eddig való szodbol inkább ne-
velkedic nem hogy kisebednéc:
Ugyan nem ugy szollasz mint val-
lásában bator és alháratos Catho-
licus, hanem mint egy hitiben
megtantordot gyöngé elméjű és
habozo ember; avagy mint egy
tudomannyában fel fualkodot.
Kérlec ne tickold el tőlem ha va-
lamiben meg botrákosztrál, avagy
ha valahol eretnec Prædicatorral
conferaltál, vagy eretnekec ira-
sát olvastad. Mert egyébkor nem
ilyen fél őldalt belzéletrél én
velem. Kérlec azért ugyan lsten-
éris jelents meg ennékem, hogy
felő-

10
felőled tovább való banatban ne
tartassam.

Diaphanes.

Mivelhogy illy forgalmatossan
kérse, meg mondom igazán, és oly i-
gazán, hogy még Confessorom előtt sem
szóhatnéc nyílvabban, tsak meg hal-
gasd somat.

Scotodules.

Meg halgatom bizony örö-
mest, sőt ugyan kívá nomis érte-
ni, az te magad joyáért: mert olly
dolog ember nec hiti dolgában
való meg űtközése, avagy tanto-
rodása, hogy minél tovább magá-
ban el tickollya, annát nagyobb
fodalmat szöröz, és végre kétség-
ben esést; Mint az melly ember
testében való sérelméc tagadgya,
és rőitőgeti, nem gyógyul, ha-
nem öregbűlön öregbűl nyava-
lyaja, és végre annira jut, hogy
ned

meg kellekik belé halni.

Diaphanes.

Hitemben meg nem tantorodtam,
eretneksegen sem kaptam, kétségbe
sem estem, ditsérteséc az én Iste-
nem, ki ennékem sületéseniű fogva
gondomat viselte, vezérlet és hozot
az ű igaz ismeretire, melyben kétel-
kedés nélkül hissem hogy megis tart,
az ű kégyelmes terméseti szerint.

Hanem, nem régen, (ugy mint ez
előt két holnappal:) tértem vala egy
Jstenfelő Predictornac tanítására,
mikor az templomban predicallana:
tsak probalásnac okáért, meg akar-
ván latni, minemű Ceremonia val
tistelic űkis az Jstent, és mit beszél-
nec az kőtség előt. Az mint esembe-
jut, sőtén sēt Háromság napján,
mikor Nicodemusnac az Christussal
való beszélgetéséről soktac az kőre-
tyénec az ugyan sületésnec mi vol-
ta és

ta és szükséges volta felől tanulni. Ot
halléc tsodálatos sokatlan sokat,
mellyeken én igen tsodál ozom vala
és, igazán mondom, ugyan bosszo-
kodom is vala: hogy, tudni illik, az
Catholicus nevezetnek palástya alatt,
veszedelmes tévclgés, Isteni károm-
lás, és az Christus Jesus tudományá-
Ecclesiájának botrányoztatására va-
lo tudomány vitéz kednék: kit en sem
vélttem, sem gondoltam, sem hallot-
tam vala annak előtte, és az, mint
magad léhetz bizonyítgatom, nem tar-
tottam igazab vallást az Catholicu-
sóc vallásánál.

Alig várám hogy le szálljon az
taneto az predicállo székből és házá-
hoz mennyen: ottan utánna mérék,
és meg kérdém tőle mi okkal mondot-
ta azt az sőt, és honnan bizonyéta-
rájá meg azt, hogy az Catholica Ec-
clesianac neve és palástya alatt tévcl-
ges.

11
gés, Isteni káromlás és botrányozta-
to tudomány vitéz kednék.

Eorömet hallá kérdésemet (ne is
tudta még akkor hogy en Catholicus
légyek) és minden dolgát hátra hagy-
ván, kezdé számot adni mondásáról:
kezdé csodálatos nyilván való jeleket
és bizonyítgásokat elő számlálni: melly-
eket, en halván ugyan gyuladozok
vala: mert minden szavát az Catho-
licusok és az Paterék írásával bizo-
nyétta vala. Azt mondhatom bizo-
nyos, és hogy soha sem hallottam, sem
gondoltam, és ha valaki is el-
dotta volna sem hitethette volna
velem (az mit ez ember nyilván meg-
bizonyéta) hogy az Catholica Ecclesi-
anac dicóséges neve alatt annyi és ol-
yan nagy czigánságokat tartsanak
rótyókben az emberek, az mint im-
már meg ismertem.

Tisztelesség adásáért az Catholica
Eccle

Ecclesianak, mint Christus Jegyesé-
nec (nem az Papa jegyesenec) bocsú-
let és méltóság minden igaz tagjai-
nac: De örök gyalázzattal és kissebség-
gel verje meg az Isten azokat, az kie
az Catholica Ecclesianac méltóságá-
val gonoszul élne, és az magok hasa-
doltétet keresik, magok sörzöset és ta-
lálmányát bocsúltetik, imádrattyaák
az meg vakult világgal.

Légyen dicsőség és tisztesség az
Istennak, kie ez jámbor tanítónac
mit nyit az ig.
Orgalmato.

Scotodusos.

Mondám én hogy az
Eretnekség nec enyvébe
kaptál, de mivel hog' nem
réginyavalya, talam még
meg orvosolhatlac Isten
alcal, csak halgasd meg
az en

az én szomat, és felely
meg az én kérdésemre,
hogy az magad feleleti-
ből czembé vehessem,
mely tagodban vagyon
az lelki ruh nec fondamē-
toma Szánlac szerelmes
atya nfia, és ugyan sirato-
ilyen nagy tantorodaso-
dat, gyermekségünk tül
fogva egyyüt nevelked-
tem veled, egyyüt tanul-
tam az Catholica Ecclesia-
nac kebelében veled az I-
stennec ismeretit és tiszté-
let nec modgyát, egy a-
nyánc volt, az Isten, és eg-
anyánc az Catholica Ec-
clesia. Soha nem hittem
volna felőled (ha ezer
ember módotta volna is)
hogy ilyen kicsin szél-
nec

néc fuvása így meg tanto-
ricson, ahhoz képest, az
minemű búzgoságot
láttam mindenkor az Ca-
tholica religiohoz: Tu-
domanyodis anni vagion
penig, hogy akár mely
derék disputatioban sem
felcötteléc volna tanto-
rodástul. De mast vészem
ezembe, hogy minden
embert holtautánnal di-
csérni, mert míg ez élet-
nec utában vagyunc, akár
kicis felthetűnc el esztűl:
mast tanulom meg, édes
atyámfia, az Szent Pál in-
tesenec értelmet, a hol
így szól: A ki áll, úgy
mond, meg lássa el ne es-
sek. Adra volna Isten,
v. 12. hogy málnak életin ra-
nul

1 Cor 10

v. 12.

nultam volna. Ennekoká
ért bizony nem szánom é-
rőttem egy avagy két napi
dolgoimat hatra hadni: Ez
világi életemnél inkább a-
karnam ha az te lelkedet
ez veszedelmes eretnek-
ségnek töréből ki szaba-
dithatnám. Nem köllöt
volna édes atyámfia amaz
mijámbor mesterűnknek
Pater Jodocusnac atyai in-
tését elfeledned; ki tudod
mindenkor arra intőt, ta-
nitot, kért az Istenért,
hogy az eretnekőknek
minden tarsáságokat el-
tavoztassuc, tanításokat
mint az mérget rettegjűc,
mert hasonlatos az ő tar-
sáságoc az szurokkoz, ta-
nításoc az boytorjánhoz,
B bizon

Eccl. 13.
v. 1.

bizonitván és erőstven
mondását az bölcz mon-
dásával: *Qui tetigerit picē,*
inquinabitur ab ea: Az az, a
ki az szurkot illeti, meg-
fertőzteti attul.

Juté efzedbe melly igé
gyakorta könyvező szem-
mel és siralmas szóval in-
tet, mikor az Siracides
mondását elő hozta mód

2. Reg.
4. v. 40

ván: *Oro vos propter Deum,*
cavete vobis a fermento ha-
reticorum: Mors est in olla
eorum. Kérlec titőket az I-
stért, megojátoc magato-
kat az eretnekőc kovászá-
rol: Halál vagyon az ő fa-
zekokban. Jutnaké ezek
efzedbe kérlec felely meg
erre.

Diaphanes.

Mivel

14
Mivelhog' illy forgalmatossan kérsz,
im meg felelők rend szerént az te sod-
ra. Ahol azt mondod hogy eretnekseg.
be káptam, és mint hogy nem régi a
betegség ajánlod magad az orvoslás-
ra. Erre azt mondom: hogy en nem
ismerek magamban ollyan betegseget,
ki erezheti peng az nyavalyát inkább
mint az kiben vagyon? Eretnekseg.
be sem kaptam, kérem is az Ur Istent
hogy ez után is megh oltalmazzon,
minden rendbéli eretneksegtől.

Hogy az en meg világoséttatáso-
mat siratod arra azt mondod Atyám-
fia, hogy ne siras engemet, hanem in-
kább sirassad az magad eddigh valo-
vakságát: Mint Christus Urunk is fe-
lel vala az rayta sánakodo és az ő al-
lapattyát sirato kősségnec: és az űtet
Gálilaabol Jerusalemba kéfűő asszo-
ny-állatoknac, mondván: Jerusale-
mek léány, ne sirjatoc en raytam, ha-

B 2

nem

nem sirassátok magatokat, és az ti
Átyátokfiait. Luc. 23. 28.

Hogy magadat ajánlod az orvos.
Iasgra, tudó hogy jó akaratból igéred
noha en semmi betegséget nem er-
zem, mind az által jó neven vésem,
megis halgatom tanétáfodat, megh
látom minémű irrelkötöd az en seb
nélkül valotagomat.

Kérde az t végezetre, hogy ha
jutnake esembe az mi Mesterünknek
Pater Jodocusnac intési: arra, azt
mondom hogy bizony jutnac, és ugyan
annyéra jutnak, hogy ritkán vagyon
olly ora, mellyben az ő intési tül elmém
szabados volna.

Scotodulos.

Hát mi vitt tégedet arra, hogy
az eretnek prædicatora mennél:
es ugyan szembe lévén az eret-
neckel, tőle tudakoznál, tudván
azt, hogy tiltva vagyon, hogy
me g

még irásokat se olvasa az eretne-
keknek, à ki igaz Catholicusnac
tartya magát.

Diaphanes.

Meg mondom azt is iga-
zán. Bizonyyal hidgyed A.
tyámsia, nem tanetoim inté-
se ellen valo vakmerőségből
tselekedtem, mert, magad
vagy bizonyságom, ez előtt
sem igyekeztem parancsolat-
tyok ellen véteni, igen félttem
mindenkor az sovány peni-
tentiátul: Hanem inkább az
ő intésekhez valo engedemes.
ségem vit erre: Mert mikor
Pazman Uramnak Kalauz-
zát olvasni kezdettem vol-
na, találék ilyen pirongatás-
sal valo intéseire: Vannak, Kal. pag
ugy mond, nemellyek, kic mi- 80. 81.
ndenokos gondolkodás nélkül

B 3

à mi

à mibē születtetec és nevelt-
ettek azt jóvalyák, soka tov-
ább nē akarác lépni sem tudá-
kozni. Sőt, az mint Esaiás
Esa. 30. mondgya, az utánrok kiálto
v. 21. szoraiot sem akarjác hallani:
Tsak nem az mondgyác az Istenec,
tavozzál el tőlunc, nem akarjuc az,
te utaidnac ismeretii. Egy soraalugy
meg baboráztattac ez világnac sem
sen vesző tsalárdáságitol, hogy esekbe
sem vesző az mit semceckél látnác.

Ez pirongato intést olvasván, gon-
dolkodni kezdek magamban, ilyen
modon: Im értem az bölts Paternec
írástol, hogy nē jóvállado dolog az,
ha valaki, az miben neveltet, à ki-
vűl soka lépni nem akar, sem igyekő-
zic, sem mi írást nem olvas sem tudá-
kozic, hanem tsak azt tartiya igaz-
nac jóvállandonac à mibē ő nevelte-
tet: Azért ez után bizony én is kilyeb
lépem

120
lépem az barátoc kűsőbbénét: egyebek-
nec írását is olvasom ez után: tuda-
kozom mástul is, és bizony meglátom
mellyk vallásban valoc babonáztat-
tac ez világnac sē sen vesző tsalárd-
ságitol: mellyc vallás visel magán
tőbemberi szerzésből ősvē sörkőzte-
tet sem sen vesző tsalárdáságokat,
tudom nem léssen ellene keresztýensé-
gemnec, mert erre à Kalauztol ma-
gátul is íntetem: Ez volt első indito
oka kiből azt tselekedtem.

Másodszor: Igazan mon-
dom, ez intéshöz képest, az
s. írást is sörghalmatosban
kezdem olvasni, és abban
valo sēp intésöket kezdec ki-
jegyzögetni: Találéc az
Christus intése, kiezti pa-
ransollya az őiet sereitök-
nek: Scrutamini scriptu- Io. 3. v.
ras; Ismég: az Apostolok, 39.

B 4 írása

írástis kezdém forgatni,
és találéc sent Pálnac ilyen
1. Tess. intésére: Omnia probate,
5. v. 21. & quod n. elig. est tenete:

Mindeneket meg próbálj-
tóc, és à mi leg job azt vari-
satóc: Kezdek magamban
igye gondolkodni: Im az sent
írás parantsollya hogy tuda-
kozzuc az írásokat: A Ka-
lauz is pirongat, hogy killyeb
nem akaroc lépni, azért ed-
digis vétkeztem hogy sem é-
bé hunvân jártam az embe-
ri traditioc után, ez után
im már mind olvasasommal,
mind élő szóval való tudako-
zásommal azon léféc, hogy
én is nézzec à magã sem-
mével.

Ez ok nitot másodszor utat, és adot
batorságot az tudakozásra: tudom
immár

immár, hog' kőröstyén ember nec nem
tsak nem bűn az tudakozás, de u-
gyan meg is kívánta tici tülle hogy min-
de neket meg próbállyon X //

Scotodulos.

Az Catholicus Paterec az ő val-
lásokon kívül valokat inticez pi-
rongatással, hogy az magoc irasa-
nál killyeb lépjenec, és az Catho-
licusoc irásit is megolvassac, fug-
tęyenec itéletet rola mellic val-
lást kelleféc jóvallani és követni,

Diaphanes.

Ertem: de hissem közönséges az
igasság, és à mi egyk felnecc szabad, à
másiknac sem tilalmas. Hagyom tsac
à magad itéletire ha nem nyilván
való álnokságé valakinec ilyen in-
tést tenni? Az idegent arra inten-
i, hogy killyeb lépjéc és tudakozzéc, s-à
maga feleközetinec semét bé kötni,
hogy ne légyen annac szabad nézni?

B 5

Mit

Mit itélnél az Sakátsfelől, à ki az
magától késtetet ékeknec ételére,
kívül való ebereket intené, sőt ugyan
pírongatásúl késeritené, azonköz-
be à maga haza népét megtiltanaja?

Scotodulos.

Bizony gyanóságban eytenéje
magát, és azt itélném felőle hogy
étek helyet mérget akárna adni.

Diaphanes.

Innenis meg teczic az álnokság,
ha az intés à Catholicusokra ki nem
terülne: mert az sent irással ellen-
közni látatnéc à Paterec intése.
Mert sent Pál à Catholicusoknak
mondgya, hogy mindencket meg pro-
bállyanac, ezec pedig azokat láttat-
nának tilalmazni. ~~¶~~

Harmadszor: Istennec ki-
váltképpen való indetásábo-
lis lőt oda járulásom: mert
Io. 15. 5. azt mongya Christus Urunc,
Enná

18
Ennálam nélkül semmit né-
tehettek. sent Palis: Isten à Phil. 2.
ki tselekódi bennetec mind v. 13.
az akaratot, s mind az te-
hetséget. Ismét ugyan azon
Apostal: Nem vagyunc, ugy. 2. Cor.
mond, méltoc magunktul, 3. v. 5.
az jónac még tsak meg gon-
dolásárais, Ezekből azért
azt itélem, hogy Istennec a-
karattýából lőt oda járuláso. ~~¶~~

Im meg beszéltem igazán miné-
mő okokból indéttattam erre: Azt
kérdem azért én is, vétkezteme hogy
annak halgatására mentem, és nem
akartam az Catholicus patereknek
sem az Apostalnak intését héába-
venni? Vétkezteme, meg is kérdem,
az killyeb léppessel, hogy tormába eset
féregnec ne ítélteffém se mondatnám
Pater Kalauztul?

Scotodulos.

Az

Az mesterednec intése, és parantolattya ellen vétettél igenis, mert nem nagyobb az tanítvány az mesternél.

Diaphanes.

Nem nagyobb az tőle vótt tudományban, sem méltóságban, de ha az Apostol mondásával az mester intéset ellenbe állatyc, mellik nagyobb?

Scotodulos.

Az Apostol mondása mind nagyobb s mind méltóságosb.

Diaphanes.

Hát nem fedhetz engemet méltán, hogy az Apostol intéset, és Kalauz Paternec, tanátsát fogadván, meghalgattam az Istennec Igéjét.

Scotodulos.

Nem az Istennec Igéjénec halgatásáért fedlec atyámfia; hanem az eretnekhez való ménéfedért: mellyet tudod, az Paterec tilalmaznac.

Diaph.

Diaphanes.

Miért mondod az keresztyén embert eretneknek, mit értesz az eretneken? kérlek mond meg ennékem.

Scotodulos.

Eretnek az, à ki az Római Ecclesiának eggyeslegétől elfszakadot: ki az Római egyházat ez egész világó való Ecclesiáknac fejénec lenni nem hiszi és nem ismeri: ki az Római gyűlelközetet gyalazza, avagy méltóságaellé szol: Eretnek az à ki az szent irást külömben érti, magyarázza, tsigazza annál, à mint az sz. Léleknec értelme kívánnya.

Eretnek az, à ki vy vélekedésöket nemz, gondol avagy talál az Isteni

tiszte

harelis ritzelerben, és azokat
követi. ~~##~~

Diaphanes.

*Akarnám tudni téled ki sabta ezt
az definitiot az eretnekségről?*

Scotodulos.

Az Romai szent széc, az az, à
Papa, à Cardinaloc és Pispókóc.

Diaphanes.

*Tsodálom vala mitül volt, hogy
az Romai Olasz vallásnac ilyen sépen
állot nyakában à tsuklya: De immár
nem: tétzik olyan nagy tsudánac,
mert maga mestere, magánac ugy sa-
bja à mint kedvénc tetzic. Az mint
fókták mondani, à ki nád közöt üll,
olyan sipot tsinál az minémót akár,
Amint be sédedből colligalom ti az e-
retnekséget tsak az Romai sék ellen
valo véteknec tartjátoc: En pedig
azt tartottam, tartom is eretneknec,
Kitsoda az ki az Istennec parantso-
lattyá*

20
lattyá ellen tudva vakmerő-
képpentanét, és az Istentől Eretne-
kiadattatot β. Irásnac igaz
értelme ellen, magátul for-
mált idegen Isteni tíftelet-
nec maga talál mánya sérint
valomodgyát vakmerőképpé
követni, és oltalmazza, βi-
dalma zván az tőle külömb
értelemben valokat.

Scotodulos.

Nem jól vélekődöl, mert az
Romai definitionac tsak eggye
réfzére felel sz: az másik réfzét az
mint eszembe vé szem magad sem
ragadod. Lám megmondottam,
hogy eretnec az, à ki az sz. irást
külömben érti, magyarázza, tsí-
gázza annál à mint az szent Lé-
lek nec értelme kívánnya: Meg-
mondottam, hogy eretnec az à ki
vy vélekődésőket nemz, gondol
avagy

avagy talál az Isteni tiszteletben,
és azokat követi.

Diaphanes.

- Az mint immár foddol-
esemben véstem, az eretnek-
ségnek definitioja, három ré-
sben áll nálatok. Elsősr; az
I. Romai Ecclesiától való el-
II. szakadásban. Másodsr; az
Isten Lőlkétől az sent irás
magyarázatyában és értel-
mében való eltávolzásban.
III. Harmadsr; az Isteni tisz-
teletben való ny vélekedés-
eknek találásában, és követéséb.*

Scgro. Mayd rajósz immár.

Diaphanes.

Crat. *Az Olasz valláson való
par. 2. Catholicusoknál, sőt ugyan
Cau. 24. az Gratianus Decretom-
q. 2. c. bannis olvastam én is ilyen
hæreti- definitioját az eretneknek:*

Hære-

Hæreticus est, qui alicujus ^{cus ex 21}
temperalis commodi, & Aug. &
maxime vanæ gloriæ, Mesret.
principatusqz sui gratia in hort.
falsas, ac vanas opinio- Regina,
nes gignit, & sequitur. term. 58
A.

*Az az: Eretnek az, a ki
valami idő szerint való ha-
sonért; és főképpen héába
való ditsőségért, és az ő
uralkodásának öregbítésé-
jért, hamis és héába való
vélekedéseket nemz, és azo-
kat követi.*

Scotodulos.

Nem ellenkőzicz az én defini-
tiommal.

Diaphanes.

*En sem a végre emlitém hogy el-
lenkőz nécz: hanem inkább annac erősi-
tésére hozám elő. De azt kérдем,
miért foglalod őszve az Romai gyüle-
kőzet-*

közettől való elszakadást az Isten
ellen való véteckel? talán azt akar-
nád hogy az embereket tiszteljük az
Istennel egyaránt?

Scotodulos.

Azért foglalom őszve, hog' az
Rimai Ecclesiának értelme az sz.
Léleknec értelmével mind egy.
Ennekokáért az Rimai Ecclesiá-
tul való elszakadás léfzen eretnek
ség, nem az ember nec az Istennel
való egyenlő tisztölletért: Mon-
dom az szent Léleckel eggyező
értelémért, nem az emberi méltó-
ságnac tekintetiért.

Diaphanes.

Ertemimmár ezeket: Ennekok-
káért jer kétség egy tsomoba, ha né-
ked tetzik, mind ezeket nyilvánban
való értelem nec okáért.

Scotodulos.

Igenis akarom, nem hog' nem
tetzenéc.

Diaph.

Diaphanes.

Valamellygyülekezet az
Istennec Lélkétől az sz. irás-
ban ki jelentettiet értelem- Argcm.
mel. ellenkőző értelemben

vagyon avagy az sz. irással sem lá-
tomást ellenkőző: Vagy annac igaz
értelmét az sz. irásnac eggyébül való
mondásival ellenkőző értelemre tsi-
gazza. c. V. vélekedéseket nemz.
és talál az Isteni tizteletben, és a-
zokat követi. d. az ki valamiben i-
dőserént való hasonért, és főképpen
béába való diúsoségért, az ő uralko-
dásának éregbirésért, hamis és léa-
ba való vetekődeséket nem és követ.

Eretnécgylekezet az ki Krisztgnac
ellensége és nem jegyesse, órdégnecta-
tora. Ennek sem tudom annyá nem jo-
vallando. sem sava meg hihető.

Ilyen az Rimai gyülekezet.

Azért az Rimai Gyülekezet eretnek
Güle-

gyülekezet Christ'gnác' ellensége nem
jegyzőse, ördögnek tabora. Ez rövid
summába, kétőt mondosmna az na
gyob, avagy elsőrése igaz, az maga
10c Decretománac bizonság tétel
serént.

Az második részét pedig meg bizi
netom, ha kívánod.

Scotodulos.

Igenis kívánom hogy meg bi
zonítsad: mert még eddig soha ez
a Romái gyülekezetre nem rako
dot. Sőt inkább minden eretneke
nek ez volt ítélője, ű kárhoztatot
egyebeketis az kik véle egy érte
lemben nem voltanac.

Diaphanes.

[Elhídtém bizonyára hogy ű kár
hoztatta, s kárhoztattya most is az o
kat, az kik véle egy igát nem vonss
nac. Ez ugyan törvény, hogy minden
az ellene valót sokta kárhoztatni.

De

De abban vagon az kérdés ha mélt
tán ítéli és kárhoztattyaé az véle
nem iggyezőköt mindenben. Vegre
ha mind űtollaé az a kit az sűvegébe
rakot. Nem mind bor azért az kinec
tözgere vagon. Nem következic
az, hogy valaki most kárhoztat, ítél
sidalmaz, a mind igaz legyen: Mert
ecképpen az régi Phariseusokis kik
az silid Christust kárhoztattyaé va
la, meg igazithatnának, de kívánta
tik hogy jo lelki ismeretnek ítéletivel
meg tekintsűc, ha méltán kárhoztat
a valakit, vagy méltatlan, igazán
né vagy hamtsan: Es ha vagoné
valakinec abban modgya hogy maga,
az maga ítéletivel igazítsa magát.
De most térec az feleletre az mellyre
ígérém magamat. Azért halgas réa.

Scotodulos.

Meg hallom figyelmetőssen.

Diaphanes.

Az Istē

24

Az Isten az Szent irásban így je-
lentette ki akarattya. ~~III~~

Exo. 20. Ne tsinálly faragot ké-

v. 2. pet, és semmi hasonlatos-

Deut. 5. ságot azoknac formájára

v. 6. mellyec oda fel az égben

vadnac, sem azoknac kik

alataz földön; avagy az

földalat az vízben. Ne

Az Arg-IMADGYAD SE TIZ-

umentó-TELLYED azokat: mert

naç bi-én vagyocaz te Urad Iste-

zonsága ned, erős boszszu állo, ki

még az fiakbannis meg

büntetem harmad és né-

gyed izig, avagy nemzet-

ségig, ez parantsolatom

ellen valo véteket. Az Ro-

maigyüleközet peng (ki az Catholi-

ca Ecclesiának nevével úgy ditsekő-

dic, mint ha az Isten igazságának ü

volna tár háza) Istennec az Szent i-

rásban

rásbanki jelentet akarattya, és erős
boszszu állásnac büntetése alat. valo
tilalma ellen, nem tsak tsinálly az
írot, öntöt, faragot képeket: hanem
annac fölötte az nagy Istennec boszszu-
ságára az Isteni tisztelet nec ugyan
az főés tetzetősbelére, az templo-
mokban, az oltárokrá helhezttetic
allattya, és ha állani nem akarná-
nac ségeekkel erősític. Sőt ennek felöt-
te erős büntetés nec fenyétké alatt is
későritic azokat az kiken birodal,
moc vagyom, hogy szeret tegyéc és bé-
vigyéc az s. egyházba, és tisztellyec.

Tudom erre bizonságot nem ki-
vánss, mert veled együtt Bétsben,
Grétzben, Alamutzban, Ingolstadt-
umban sokszor térden álva néztem
(és tudatlanságom mia tizteltem:
Hapenig több bizőságot kívánnál, ne
menny messzi: Járd meg Pofonban,
Nagy Szombatban, Sopromban,
Győrben

Győrt &c* való sent-egy-házakat
megláthatod. Ha ilyen nyilván való
dolog nem volna irással és béveb pe-
da valis bizonyé tanám.

Az Istennec parantsolat-
tyát megrontotta, mert az
Az Isten- parantsolat azt tarttya: Se
nec Par- imádgyad se tisztöllyed:
antsolat- Az Romai gyűlekezést pedig
tyát meg így tsinálta és így tarttya:
rontot- Ne tsinály faragot képet
tác. hogy imádgyad.

Scotodulos.

Nem rontotta evel meg, ha-
nem inkább igazán ki fejészte ér-
telmét, hogy ne tsinállyunc ké-
peket à végre hogy imádgyuc:
Az Romaiac azért, noha tsinál-
lyác, de nem à végre tsinállyác
hogy imádnác: Honnan én azt
itélem hogy az eretnekek formál-
tác azt hozzá: Se imádgyad, se tisz-
tellyed

25
tellyed, mert az régi Bibliában ug-
vagyon, mint az Catholicusoc
tarttyac.

Diaphanes.

Inkáb, édes barátom, az Jesuitác
tsináltac ezt az igét oda (az bálva-
nyozásnac alkalmasb és szabadosb
völtáért) hogy imádgyad. De az
Tridentomi Concilium előtt, és az Je-
suita barátoknac, tamadása előtt írot,
avagy nyomtato: Bibliába (kivált-
képpen abban az mellyet Hieronimus
munkaja által való fordításnac tart-
nac, ehöz tart pedig az Olaszvallas)
kiket ennec előtte száz, két száz, há-
rom száz est. irtanac sem találod kü-
lőmben, hanem így: Se imádgyad,
se tisztellyed, se magadat előttoc
meg ne haitsad. Így találod, az Si-
do és Görög Bibliában, az deákoc pe-
nig azokbol fordítottac az ű nyel-
vökre: Azért avagy az translátoroc,

C

indat-

űadatlanoc, vakmerőc, hamissá:
 avagy az fundamentom (az Sido
 Biblia) hamis. Az pedig hamis nem
 lehet, mert nints előtte való, kiből
 meg kellene hamisítatni. Meg val-
 lyá azt (mert ugyan nemis tagad-
 hartya) az Jesuita barátoc magokis:
 mert Albertus Novicampianus in
 scopo Biblico, (mellyet dedicált az
 Magyar Országí Janos Királifianac,
 ezer öt száz ötven három estendő-
 ben: ki nyomtatta Antverpiában
 a 572 estendőben, cum privile-
 gio Regis) így fordittyá: NE I-
 MADGYAD SETIZTELLYED.
 Honnan nyilván ki tetzic, hogy en-
 ideje után és tanátsa ellen talál-
 tá ezt az íget, HOGY, az Jesuitac.
 Mert ha az Catholica Ecclesia ezec-
 kel az mostani Jesuitáckal egyet ér-
 tetet volna, bizonynyára semmiképpen
 Novicampianus magáról az sent i-
 rásnac

rásnac igaz' folyását, az Catholica
 Ecclesianac értelmé ellen el nem
 merte volna fordétani: Az Catholicus
 Kiraly, sem annactanatsi meg nem
 engedtec volna. Immár te lássad, ha
 azokat itélede igaz. Catholicusok
 nac, kik az Sidotextus ellen, az régi
 déac Bibliánac igazsága ellen, az
 magoc értelménec segítségére von-
 nyá az sent irást. Avagy azt, a ki
 az régi Bibliát követi és a Sidotex-
 tusnac igazságához sabja az ő értel-
 met: mert ezec ellenkőznec egymás-
 sal. Két ellenkőzőc közöl pedig eg-
 gyiknec hamisnac kőllenni.

Scotodulos.

Nagy dolgot szollasz. Lám Ca-
 nifius Cathechismusát mikor eg-
 gyűt tanultuc, akkoris így tanul-
 tuc: Ne tsinallysáragot képet Hogy
 imádgad: ezt jóvallottácz az Pate-

C 21

rekis

rekis, kik tudván azt, hogy ez után szemekre vetnec az haereticusoc, ha helén nem lenne mondásoc, soha meg nem mertéc volna próbálni.

Diaphanes.

Edes barátom s mast véssede azoknac az sent irás magyarázásában való álnokságokat, vakmerőségeket és hamisságokat eszedbe?

Scotodulos.

Mit mondhatoc: én eddig úgy hittem szavokat mint Isten, Angyalinac.

Diaphanes.

Enis abba voltam az iteletben, mint az tormába eset fereg, míg az Confessionac kötele az Jesuiták küzében kívül nem bocsátot, de minek-

utánna

utánna az Pater Kalauz, hosszabban nyuita az köteleket, int vén az küsebnél killyeb lépésre, legyen diiseret az én Istenem nec, olly dolgokat kezdettem látni, mellyek az elót el rőytve voltak: Mellyeket nylvában elődbe adok tsak halgasd meg az el kezdet bizonytetásomat.

Scotodulos.

Mire nézve tselekedtek volna ez?

Diaphanes.

Az irot, éntöt, sfragot képek nec oltalmazsáért: Mert tudom a gad, hogy ezt mődgyák, és evel mentik magokat az balvanyozásnak vadlása ellen, hogy az Isten nem azt parantsollya Simpliciter, egy általhába, hogy képeket ne ismályarak, hanem, hogy imadásnac okéért ne ismályák: ők pedig nem imádgyák

(azt mondják) Isten
tsac ekességnek okaért és em-
lekezetért tartják, azért
nem alétták azt, hogy az
parasztolat ellen vétköz-
nek.

Lásd meg it az hívseget a-
zokban, az kik Isten titkai-
nac sáfarinac tartják és mon-
gják magokat, kikben nagy
hívsegek vannak, im az ű
tévelgéseknek még marada-
sáért, meg az sent inást sem
általlották sarkából ki te-
kerni és tsigázni.

Scotodulos.

Ha tsac ekességért és
emlekezetért tartják, én
nem színtén kárhoztatha-
tom őket az jó emlekezet-
ért.

Diaph

Diaphanes.

Bátor tsac ekességért és
emlekezetért tsinálnac star-
tannakis: még sem volna
sem hasznos sem eltűrhető
dolog, az Isteni tiszteletnek
belentartani. Mert az
szegény kötség kienni soctzi-
gán fegafokat tsac meg sem
tud gondolni; haylando, an-
nac imadással való tiszteleti-
re a mit az imádságnac be-
len lát.

Azi Papi rend pedig len-
ellene nem sol, noha látták
hogy Isten ellen tisztelet az
vak peraztság, az hívván
régi meg avult suvasképe-
ket. Es azal, hogy ellene
nem solnak, ugyanekésse-
ni láttatnac az embereket
az terelgésben. Mint

C 4

Cassan

29
Cas. lib. Cassander György tarét az
Conf. tit. consultaticban mondván:
de Imag Error, cui non restituitur
pro veritate recipitur. az
Cers. in az, a melly tévelgésnek elle-
decl. de ne nem mondatic, igazság-
festum m gyanánt tartatik. Ezen ér-
Ecclesi- telmét erőseti Gersoni n öd-
asticor. ván: Iudicate si tanta i-
n aginum & picturarum
varietas expediat, & an
plures simplices non nun-
quam ad idolatriam per-
vertant. az az, Iéllýéte
meg ha az irt és faragot
képeknek külömbözö soksá-
ga kasználjõe és ha niba sok
egyigyűeket bálványozásra
nem fordít.

Vegyan nagy Isten elne-
zalo vétek az is, hogy az ő
emberi gondolatjoc szerint
valo

valo ékeség kedvéért, az
sént irást így merték mart-
zongani. Magoknak is kárt
tettenekezzel; mert it meg
látván az emberek hogy az
sént irást el forgatták, az
több magyarázaiban sem hi-
sík savokat: mert a ki en-
nek egy tückelében álnoc és
hamis (mint Pater Kalau-Kal. fo-
zis vallya) ki hinnéje el hogy 283.
az többibennis tzigán nem
volna?

Továbbá bizony azzalis
hamissan mentic magokat,
hogy ők nem imádgyc, mert
az magoc irással valo megh-
bihatatlan vallás ellenek tá-
mad. Thamas barát (kit
22 Iános Pápa, egy Erfordi-
ai Thamas Píspeckel egye-
temben az táb seniec köz-
i

be iratá Anno. 1318.)
Igy ír: Sem az O törvénnec
haylokában régenten, sem
mastansággal nem tsinál-
tatnac azért az Angyalok-
nac képei, hogy azokat La-
tria-
val imádnác &c. De
külömben vagyő az Christus
képénec dolga, mellynec néz-
vén az Istenségre, Latria-
val tartozunc. Ismég in 3.
Sent. Dist. 2. így disputál.

Az Christus képét, az keresztet és az szenteknek képeket, kétféppen tekinthetjük meg. Egyképpen, nézvéen arra hogy Istennec, szűz Mariánac, vagy egyéb szenteknek képei: Másképpen, az mennyiben tsak valami állatok, uzymint arany, ezüst, kő, vagy fa. Így, ez masod-

misodicit tekintettel megte-
kentvén az képeket: nem
köl azoknac semmi tíftele-
tet tenni, sőt bálványozo-
lna az, aki azokat csak
ugy mint valami állatot tiz-
telnéje.

Másképpen tekintyűc
meg a képeket, az menyiben
mutattyácsűz Mariát, az
Christust, és az paraditsom-
ban levő Szenteket: és erre
nézve tisztelnűnc kől őket:
Ugyanazon. tisztelettel
amellyel azokat az kik-
nek képeket viselik. Es így
Christusnac képét és keresz-
tít Latriával, az az, Isten-
höz illendű tisztelettel kel-
tistelnűnc, sűz Maria ké-
pét és az Szenteket Dulia-
val: mert minden tisztelet,
az mel-

az méltó ember az képnec
tésen arra haromlik az ki-
nek képét viseli.

Ang. de
Clau. in
finu An-
gelicis.
Tit. Ad.
oratio.
Bonaventurais à Chri-
stus képét latrival Imá-
dandonac tanéttya. An-
gelusis de Clavasio hason-
ló értelemben vagyon,
mert így szól: Unus ho-
nor debetur imagini & i-
maginato: propterea cum
Christus adoretur latriva,
sic & ejus imago.

Az az,

Azon egy tisztelettel
tartozunk az képnec és az
képeztetec: Ennek
okaért holot Christus i-
madassék Isteni tisztelet-
tel ugy az ű kepeis.

Még egy példát hozok
elődbe, az képek imadá-
sarol

31
sarol, mint egy kérdéskép-
pen, ennekutánna ezen-
dologrol való gondolko-
dást nagidra hagyok.

Kérlek azért, mint ér-
teß a felöl az kép felöl, mel-
lyet az Ostyára sütnék, meg
áldgyake egyűt az Ostyá-
val?

Scotodulos!

Bizony nemis lehet ab-
ban egyűt, mert egyűt
vagyon véle.

Diaphanes.

Ha egyűt consecrályik,
hát Christus testéve tsinál-
lyak: ha azza tsinállyik,
bizonyyal azis imádyik
és az utánéßik meg. Tíga-
dode itt az képnec imadá-
sar?

Két

Scotodulos.

Kétfegnélkül tagadhatatlanképpen imádgják, és ugyan Isteni tiszteltet imádgják pedig, cultu latría, mint à deákók szol nac egy-másközöt: nem mondhatok az nyilván való igazságnac ellene. De megis azt mondom, hogy noha imádgják, mind az által nem imádgják úgy mint képet, hanem mint Christusnac testét: mert nincsen annac egyéb allat tya az Christus testénél.

Diaphanes.

Ez volna ám az Papista tétovázás, melyet nyilván való semfén vezetésac mondhatunk.

Ez szia

Ez szintén annit téfzen mint ha te bort innál az bugyogos korfobol (melly bornak itala túled tiltva volna.) és ha valaki meg szólétana mondván: hogy merz bort innya az tilalom ellen? te így excipialnál, hallade barátom, nem úgy ízom én (ha szinte ízomis) mint bort, hanem mint italt. Nem sak párna hei.

Ísmeg:

Ha valaki az birot vernéje, kinec Varga Pál volna neve, és te meg szólletanád, hogy ne verje à birot, amaz elő randetanája ezt à Pápista Exceptiot, és így felelne: Nem verem én úgy mint birot, ha

nem

nem úgy verem mint var-
ga Pált. Az bironak tisz-
tetség adásék, de Varga
Pál lakollyek.

Kérlek szerelmes barátom:
ha ilyen sem fény vezető tétő-
vázással szabad élni az Iste-
ni tiszteletnek, az religionac
dolgában, nints olly éktelen-
ség kit el nem fódózhetünk,
csak tulajdonétisunc külömb
tekintetet néki.

Ha a barát valaki felé-
ségét ölelgeti, s te meg szállé-
tod: barát ne ölelgesd az
más ember feleségét mert
tiltya az Isten: effele sunyog
hálot vonson szomód eleibe,
s ezt mondgya, én is tudom
hogy tiltya Isten, és bűn az
más ember feleségével se-
relmeskedni. De úgy vedel-
sedbe

33
sedbe hog én nem ölelgetem
úgy mint más ember felesé-
gét; hanem csak úgy mint
asszony embert.

Barát ne egyel húst, mert
nem szabad a barátnac húst De conf.
enni egészséletiben, én pedig dist. 5.
látom hogy te húst eszel az c. carne
Ecclesiának törvénye ellen.
Készen vagy-on mensége,
Halláde aiyámfia, nem úgy
ésem én az petersenjét mint
húst; hanem úgy ésem mint
eledelt.

Hol lehet olly rétek, olly
excessus kit evel az gyékén-
nel lé nem főakethél?

Scotodusos.

Tsoda példák at kézdél
előn behozni: Bizony én
tcha csak ennie sem gon-
dol

dolkodtam ezekrül: De
nyilván nintsvalami szent
ravaság nélkül. En pedig
ugy hittem mint egy ny-
lvan való igazságot: Nem
tsodalom hogy idegenec
az szemes emberec ez tsa-
vargo beszédű barátok-
tol. De mégis azt mon-
dom, hogy hatsak ez egy
dologban álnokok, az tö-
biben ugyan igazac lehet-
nec: Nem kölegy jo éber
egy türoert agyon verni.

Diaphanes.

Semmiképpen nem lehet.
nec igazak az íélbibek: Kal. fo-
mert azt írja Kalauz Pater 382. &
fő I. fusunta doctoria: hogy 284.
az melly vallásban tsak egy lib. 3. p.
hazugságot találunk is tud- 1. pa 85.
ván

ván tudgyuc hogy az nem
lehet Istenes tudomány. b.
Ismég: Aki, 1 gymord, legk
kisseb dologban téveleg, min-
denestül föl bontya és elron-
tya az egész keresztényen hitet
azzal, és nem is idvözülhet
Ismég: Aki egyser hazud,
annak igaz mondását sem
soktuc elhinni.

Scotodulos.
Hol írja ezeket?

Diaphanes.

A Kalauzban, a hol min-
den tudományának erejét
meg mutatta. Sőt ennek na-
gyob bizonságára, gondold
meg az is, hogy az közsé-
ges anyja sent egy ház nac el-
lene, és annak értelme ellen
mar

marzongották meg az his-
nec magvát ar vagy funda-
mentomát, az sz. irast, tsá-
à bálványoknak lékéséges
meg tartásáért és tisztelet-
ért, az Istennec sámos pa-
rantsolattjától fől bontották
és à Catechismusból kiha-
tác az másodíc parantsola-
tot: Ezt tudniéllik: Ne tsi-
nál' magadnac faragot ké-
pet, sem valamelly hason-
latosságot, azoknac ki-
főn az egben, vagy alát az
földben, vagy az vizekben
az földalat van nac hason-
latossága, ne imádgjad
se tiszteljed.

Esezen másodíc paran-
tsolától meg tsökétván, az
első parantsolathoz ragaz-
tották s így írták oda.

En va-

En vagyoc az te Urad 1. Pa-
Istened, ne legyenec ide- rant
gen Istened en előtted, ne
tsinály faragot képet, (à
végre hogy imádgjad.)

Az tizedic parantsolat-
ból kettőt tsínáltak: à
mint im látod. Ez à tize-
dic parantsolat.

Ne kívánd az te feleba 10 Par.
ráodnac házát, ne kíván-
nyad feleségét, se szolga-
ját, se szolgáló leányát, se
őkrét, se szamarat, se sem-
mi marhaját az mi öve.

El mentenec, és ennek
à tizedik parantsolathac
első részéből kilentzedi-
ket tsínáltak, hogy az
tiz parantsolathac száma
meg maradván, ezekbe
ne vegyek az emberek az
maso

második parantsolatnak
meg tsonketáfat, Illyen
modon.:

9. Par. Kilen-zedic parantsola-
lat ez: Ne kíványad az te
felebarátodnak házát.

10. Par. Tizedic: Ne kívánn-
ad felesegét, se szolgáját,
se szolgáló leányát. Az
első két parantsolatbol
eggyet tfináltak, aztis ha-
míllan. Az tizedikből
kettőt.

Ezt penigh mind azért
tselekedték, hogy az bálvá-
nyoc tisteletinec tilalma
émlékozetbe ne légyen, és az
kötség eszébe ne vegye az ő ál-
nokságokat.

Ez monda somnac igjsá-
ga mellé bizonságul fogom,
ez féles világon valakiknec

mun

munkájoc által az Ur Istent
az ű sent parantsolatina-
c értelmét minden nemzetsé-
gek nec értelme szerint ki nyi-
latkoztatta, mind azokat.

Scotodus.

Soha bizony én ezt e-
szembe nem vöttem vol-
na, ha a Bibliát vénsége-
mig minden nap olvastá
volnais, magatsak az o-
kofságis meg mutattya
hogy özve valo ez két
mondás. Ne kívánd házát
felebarátodnac: és, ne ki-
vánd feleségét: mint az u-
tolso igével summaze-
rint egybeis kötötte az I-
sten, mödván: se semminé-
mű marhájat az mi övé.

Hiszemtsodalatos ál-

nok

34
nokság, és őrdőgi ortzát-
lan vakmerőség ez, hogy
az Istennek számos parác-
solaticis így meg mertec
marczongani.

Meg hid hogy ennek
ntanna énis jobban réi
vigyázoc, és meg látom
minémű izű étket főznec
az Catholica Ecclesia köy-
haján az barát szakátsoc,
mellyel az Urnac nyaját
akarjác hizlalni.

Diaphanes.

*Tekints meg, tsak itt mi-
semő nagy két vétet tesz nec
az jesuita. Sakátsok: Az
másodic parantsolatnac igé-
it meg változtatván, igaz
értelmét éppenséggel elfor-
gattyác: mert à hol Isten azt*

paran

*parantsollya, hogy ne tsinál-
lyunc faragot, írot, ontór ké-
peket, se imádgyc se tisztel-
lyüc: Ot őékis helén hatták
az tsinálásnac tilalmát, de
ama causalis particulaval,
Vt. Hogy. minden értel-
mét el fördétyác, és még az
tsinálását is föl szabadítyák.*

Ez értelme mondá-

soknak.

*Tiltya Isten, mi sem ja-
vallyuc, az képek nec tsi-
nálását, à végre tudniillic
hogy imádgyc. De Isten
sem tiltya ekeffeg nec o-
káért, mijs örömeit és sza-
badosá tsinállyc: Mind
az által nemis tisztellyüc
ugy mint fát, ézüstet, ara-
nyat, követ, mert az me-
rő bálványozás lenne: ha-*

D

nem

nem úgy tisztellyűc mint
Christusnac és az ő izenti-
necképeit. Az írásnac bő-
tűit sem tarttyác meg: ér-
telmécis elfordítyák.

Scotodulos.

Jól értem immár ál-
nokságoknac szem fen-
vesztő tsavargását: ez u-
tán Isten segítségéből, az
mint mondtam, én is job-
ban rajoc vigyázoc.

Diaphanes.

*Az bentectišteletibennis
hasonlatsélt vetnec, vőtte-
de eszedbe?*

Scotodulos.

Nem egyebet hanem
hogy tisztelic mint Isten-
nec

38
nec szolgál: ugyan mál-
tois pedig (akár hova szol-
lyunc) azokat tiztelettel
illetnűnc à kik által az I-
stēnec ismeretire és akarat-
tyāac értelmére jutottűc.

Diaphanes.

*Az mint látom, à Cani-
sius Catechismusát meg re-
petaltad, de nem: rependál-
tad: Az bűűit meg tanul-
tad de az értelmét meg nem
fogtad.*

Sbotodulos.

Hogy nem? hiszem ű
maga megvalászttya az I-
steni tiztelettűl. Szabad,
ugymond, tiztelnűnc az
szenteket, de nem az sze-
rént, mint az Istent tiztel-
lyűc

lyűc és hijűc segitségr.

'Diaphanes.

Bizony mijs tisztellyűc az
scenteket, mint Istennec vá-
lastot edényit, és az igazság
kijelentésénec ez közit: ugy
hisszőc iráfokat, és ugy bős-
űllyűc mondásokat, mint Ist-
ennec mondását.

Scotodulos.

Nints hát semmi kü-
lömség közűnc.

Diaphanes.

Inkáb vagyon, s ugyan
nagyis vagyon.

Látode miképpen rőytik,
az ditséretes mézbe az ha-
lálós étető mérget. Méz gya-
kánt való igaz mondás és jo
erte

39
értelem ez, mikor azt mon-
gyác, hogy az scenteket bős-
űlnűnc és tisztelnűnc kől s-
méltois, de nem olyan tiste-
lettel mint az teremő Ist-
ent, sem az kőz bējaro Chri-
stust: Ez mind igaz, jo és
ditséretes vallás; Ennek mi
sem mondunc ellene. De
ferelmes atyámfia Scotodu-
le kérlek ugyanigen, tekents
meg itt az ember nec vak-
merőségét, és érdegi orizát-
lanságát.

Ez jól őt vallás ellen két
képpen vért ez nec ez jól fi-
alkodot kerélylvarátoc. egy-
sőr: mert az scentek nec ma-
gekiul formált nevezeti a-
lat, olyakat foglalnac be,
és olyakat nevez nec scentek-
nec, kik nec soká semélyek ez

Rainold
de Rom.
fecl. 1.
dolot.
lib. 3.
cap. 5.

D 3

vilá-

Pet. de
Nat. in
aur. le-
genda
lib. 4. c.
84. &
lib. 7. c.
66.

világon nem volt, nem hogy
valami szentségek lőt volna.
liért valami tiszteletet ér-
demlenének: mint a György
Christoph, Hyppolitus, Ka-
talen asszony, Eorbala, és e-
zekköz. hasonloc kikrecc ék
innepet rendeltenecc, templo-
mokat dedicálrac. Erre
bizonság: Vitus Teod
Norimb. Com. in prim.
cap. Mich. Cassand. cor-
sult. lib. art. & c.

Mitsoda tiszteletet érdé-
lyen azért, és mirémő innep
szentelest az a ki soha nem
volt? Könnyen meg gondol-
hattya a kinecc Isten valami
kit süértelmet adot: nem
nagy balgatagságé? nem I-
sten ellen való balványozásé
az költő fabulanac nevére
és tiz-

és tiz' életire sent egyházat
rakni, oltárokat néki dedi-
cálni, és az fabulát az ma-
goktul költő hazugságot se-
gétségre hiyni, és ezt mon-
dani. Sancte Georgi, ora
pro nobis, Sancta Barba-
ra, Sanct. Catharina orate
pro nobis? Hasonló innep
az Assumptio Mariae, kit az
mi magyarink Nagy Bodog
assonnac neveznecc. Hier.
ad Paulam & Eust. Aur.
legen. pet. de Nat. lib. 7.
cap. 66.

Scotodulos.

Ne beszéld, Istenért
kérecc: Soha sem hallot-
tam hogy ez tsak költő
beszéd volna: és ha ugyan
a volt volnais, soha ezt az
D 4 vigy-

vigyázó Pispókóc: e' nem
halgattac volna, az balga-
tag kősséget meg intetté
volna rola hogy ne tiztel-
lyéc az Arnyékot: s' nem
hiz'álnác hazugsaggal
gyomrok: s'.

Diaphanes.

*Arrol én nem tehetec hogy
te nem hallottad: de hogy ez
így legyen, az te Papistái
magok bizonytyác: Ol-
vasd meg tsak az Aurea
legendában. lib. 4. c. 82.
& lib. 7. c. 66. ezökről va-
los fabulakoz, meg nyilik fő-
mód, s' mástis vezethetz I-
sten által.*

Scotodulks.

**Meg keretem kétség
nél-**

nekül: de ha ezt markok-
ba foghatom, soha annac
utanna az ő túlóc gondolt
és szerzet barátoknac, A-
páczáknac innepet nem
illec, sem a fabulác képei-
nec terdet nem haytoc.
Sőt nem sokáig szemekre
vetem az én papistáim-
nac, az Pater Kalauznac
mondását, ki ecképpen
szol:

Nem erősitethetic az i-
gafság a hamissággal, ha-
nem inkább minden Inai
elvagattatnac véle. Mert,
mihent egy okos ember
láttya, hogy valaki hazug-
sággal fedőzi, és palástol-
lyá az maga vallását vagy
az különbözö tudománt
hazugsággal terheli s' gyü-

D 5

lőlteti

Kal. lib.
4. c. 1.
pag. 327

lőiteri, ottan fel bomlic
hitele s bősületi az ta-
nitásnac.

pag. 328 *Item:* Az melly gyüle-
kőzet csak egy hazugság-
ban meg fogatikis, nyil-
ván valo, hogy az, nem
lehet igazságnac oszlópa
s erőssége, és nem csak
az ű tanításának nem hi-
hetűnc; de sőt abban bi-
zonyossácz lehetűnc; hog',
ha az hazugságácz attya be-
lé toihatta az hazugságot,
nem lehet Christus nyája.
Mert ezt az pokolnac ere-
je; hazugságnac, és ha-
misságnac fertőjébe nem
tapodhattya.

[Diaphanes.

Szómókra vetheted: de tu-
dod

42
dod magad, hogy nem fog ap-
rolékos ségyen az ű posájo-
kon. Ha pedig valobárájok
hányod meg büntetnec, ha
magadat okossá nem viseled.

Scoto dulos.

En gondom az.

Diaphanes.

Masodszor. Vétkeznek,
mikor azt mondgyác, hogy
ugy kelt tiztelnűnc az sente-
ket, mint Isten előt közbejá-
roinkat, éröttűnc esedőzö-
ket, sósolloinkat, patronu-
sínkat.

Itt rágja immár meg az
roka a szót. Egy sroval azt
mondgyác, hogy nem ugy tiz-
telik mint Istent: Az után
mindgyárt azt mondgyák,
hogy

hogy úgy tiszteljük mint közbe-
járókat és patronusokat.

Az Istennek testben meg-
jelent Fiának az János Chri-
stusnak tizti az közbejárás
az Isten és emberek között,
2. Tim. 2. öve az patrocinium. Mint
Szent Pál bizonyította mond-
ván: Egy az Isten, és egy
az Istenf. az emberek között
az közbejáró, az ember Je-
sus Kristus. Hallod-e hogy
egy az közbejáró? Hát bi-
zony hazudnac az kic több
közbejárót szereznek hisznek,
1. Ioan. 2. v. 2. tanetnac. Szent Iános
(kit ez balgatagoc segítség-
re hívják) így tanet fiaim,
ne vétkezzetek, és ha vala-
ki közbületec vétkezéndic,
vagyon Isten előtt bocsollunk
az igaz János Christus.

Szent

Szent Péteris' azt bizo- Act. 4.
nyítja, hogy ez égalat en- v. 12.
nél több nevezet nem ada-
tot mellyben kellestéc id-
vőzelnünk.

Im hallod az Szent írás-
nac ilyen nyilván való bi-
zonság tételéből, hogy egye-
dül (egyedül mondom) az
Christus János tizti az köz-
bejárás. Egyedül ezt com-
mendalta az Isten. Matth.
3, v. 17. 2. Pet. 1. v. 17.

Ezök pedig örögi vak-
merőséggel az idvőzítő köz-
bejáró, és minden segítség-
re eléendő Christus János-
nac közbejáró tiztit az ma-
goktól gondolt Szentekre ru-
házzac, segítségül híván
űket nyavalyájokban.

Itéld meg magadban,
ha,

Az szen- ha, nem Isteni tiztelettel
tekne, tizteliké, mikor az egye-
nevere dül közben jàronac tizit
és tiztes- nékic tulajdonittyác, mi-
ségére, kor ségés gre hijác, mi-
in hono- kor azoknac nevekre és
rem B. tiztőletyőkre, templomo-
vir. Ma- kat, oltárokat raknac, mi-
ria, Té- kor nekic dedicallýác és
plomo- azoknac neveken hijác,
kat rak- azoknac nevezettel az Isten-
nac. melly nevezettel az Isten-
nec építetőt templomtul
megvalaztyác mondvan:
ez szent Péter egy-háza,
mint Romaba á fő szent
egyházat neki dedicaltac,
ez Bodog aszszony egyha-
za, ez Damucos barate,
imez Kozma Domiane,
Valpurga aszszonye, Lő-
rintze, Lázloe, Gergelye,
Szent Margit aszszon-
nye

44
nye &c. Isten győzne elő
számlalni, mert bizony
nints ez vilagon olly ba-
rat olly Doctor, ki elő
tudna Istenekne, neve-
ket számlalni, az kiket tiz-
telne, Imadnac seget-
segre hinac.

Azoknac képeket az Iste-
ni tizteletne, helére bé vi-
sik, és az leg tetzetesb hel-
re az oltárokra, allattyác: Az szen-
Nem Isteni tiztelettel tiz- tek ké-
telike, mikor az terőmtő I- peit az
stennel egyházát, egy oltárt oltarok-
adnac nékic, egyenlő tőmje- jak.
nőzéssel fűstőlne, nékiek?
Misejeket, imádságokat a-
zoknac nevekre dirigallýác,
őket segetsegre híván.

Scorodulos.

mondgy

Mondgy valami peldá-
kat kiből meg tessék az,
hogy az Papistac eggyen-
lő tiztelettel tiztelic az
szentőket az Isteni tizte-
lettel.

Diaphanès.

Az szen-
teknek *'Az igyenlő tizteletnek nyil-
văn való és tagadhatatlan
az Isten- bizonsága, hogy az szentek-
nel egye- nec, és még az magoc agyá-
lő tizte- tul formált fábulaknac tiz-
leteknec teletekre és nevőkre templo-
peldája mokat, és oltarokat raknac,
és bizo- mellyekben három száz köz-
sága. zűlis nehezen találss hár-
mat, hogy Isten eyyházának
neveznék.*

Meg hallattáe ez bal-
vanyozással ez ég alat
minden tudatlan gorom-
ba po-

15
ba poganyokat.' Mere
világ kezdetitől fogva
semmifele nemzetség té-
plomot nem tsinalt más-
nac tizteletire, sem nevé-
re, hanem tsak azoknac
az kiker Isteneknec tar-
tot. Ezek pedig ollyak-
nactsinalnac templomo-
kat és oltarokat, kiker ma-
goc sem mernec *expresse*
nyilván Isteneknec mon-
dani, kik között nemel-
lyeknec soha szemelyec
nem volt, mint allat ne-
kül való arnekoknac, köl-
tőt nevzettyők forogtsac
közöttők: nemellyek ez
maest elő feslet barátok-
hoz és apatzakhoz hasom-
lok voltanac, éltenec és
meg holtanac, szétségre,
az utá

az utánnoc! követkőzők.
től emeltettec fel, mint
ez után ha egymással töb-
bet beszélgetűnc, meg bi-
zonitom, meg terzjc azért
innen hogy az porrá let
emberek nec, az teremő
Istennel egyenlő tizte-
letet teznec, és mayd fel-
lyebben valotis.

Bizonsága ezis az egya-
ránt valo tiztelet nec, hogy
valahol az Istennec képét
tartják, tisztelik és imad-
gyác ezek nec képeinek is a-
zon oltáron adnac helt, az ő
miser faragnac előttc egya-
ránt haytnac térdet nékiek,
űket is azon vízzel mosdat-
tyác meg, mikor tisztíttyác
űket, a mellyel az Istennec
képét, azon ruhával törlik
leortz

46
leortz ájokon valosáraz ve-
retéket, az mellyel az Istén
képéről: Tudom ezt magad
sem tagadhatod.

Slotodu'os.

Mit tagadgyac rayta,
hiszem magamis tizto-
gattam neha napjan.

Diaphanes.

Harmadik jele és bizon- 2. Bizó.
sága az egyenlő tiztelet nec: sága az
az imádás és segétségre a egyenlő
lo hívás. Az mise mor dás. tiztelet-
mellyét űk áldozatrac tart- nec.
nactulaydon tsak az terem-
ő Istennec tizteletinec ne-
me. De űk ezt is emberek nec
semélyekre nevezic és diri-
gállyák.

Mint példánac okáért te-
kints

kint meg az Sophia asszony
nevére és tisztességére ti-
náltatot miset, Mellyet sör-
zói volt Leo (az az Oroz-
lán) Pápa, hogy Charoly
Tsásár idejében az méltó-
ságnac sékiből le állították
volt: Illyen ajánlással, hogy
valaki rabságban, nyomor-
úságban él: ezt a miset
mondgya el, avagy az atya-
fai mondassác el az fogság-
ban és nyomorúságban valo
emberért, a val a Csermőid-
val az mint az Ezterga-
rendtartas szeri valo Mi-
sálban meg inták sent So-
phi asszony tisztességére
(meg jegyzd ezt, sent So-
phi asszony tisztességére) Va-
lamit kíván és kér minden
meg nyíphet mind bizoryal

(Nezd

44
Nezd meg miképpen
teszik egyenlőve az köz-
ben járo Christusnac érde-
mevel: Christus Urunc
maga félől tőc illyén ige-
retőc: Valamit, ugymód, ^{Ioan. 16.}
az en nevembe kerende-
tec az en atyámtól, bi-
zony, bizony, mondom
tinektec, meg adgya ti-
nektec: kerjetek és el ve-
szitec bizonyossan. Ezek
hasonlo erdemet tulai-
donitnac Sophi asszony-
nac, mondvan: Valamit
ez Sophi asszonnac ne-
vebe és érdemejért kere-
ndőc, azt mondgya ^{Dist. 96}
Oroszlan Pápa, (mert no-
ha az Papa Istennec hivat-
tya magát, de mégis Sophi ^{cap.}
asszony ^{Satis e-}
ter.) ^{viden.}

nevé-

nevébe könyörög) meg
nyeritőc bizonyyal.

Vide
Hortn-
lum A-
nima.

Lénárd Apatur felőlis
azt írja és hirdeti, hogy
az meg nyerte Istentől,
hogy valaki tömlőzben
tartatik és erős fogságban,
könyörögiön Lénárd A-
patur nevében és meg
szabadul.

Tizen négy szentőt va-
logattak öszve (kiket au-
xiliatorocnak, az az, segí-
tőknek neveznek az Mis-
sálba) nevezet Izerint,
Györgyöt, Balást, Eras-
must, Pantaleont, Vi-
dot, Christofot, Dieneft,
Cy iakot, Achatst, Eu-
stachiuft, Egyedet, Mar-
gitot, Borbalat, Katalent.
Ezeket egy seregbe kö-
zön-

zönséggel, közbe járóvul
allattya Istent eleibe hog'
ezeknek könyörgesőket
meg halgatvan, érdemek-
nek tekintetiért minden
ellenőc való nyavalyák-
tól meg szabadítsa.

Im látod azért az Ur
Christusnac egyedül maga
semélyére nező közbejárá-
sát, segítő hatalmát és dít-
sőségét, mint ostyák, az fá-
bulákból sületet sentekre,
mely tselékedtyőckel láttat-
nac az Urat elégtelenség-
gel terhelni az közbejárás-
ban és segítésben, kiért az
Ur meg ítéliüket.

Scotodaulos.

Látom és azt mondom
hogy, akar melly ostoba
elme.

elmeű emberis meg itél-
heri, és ezbe veheti e-
zeknek nyilván való bal-
vanyozásokat: De lám
magadis tudod, hogy im
ez két igével mentie ma-
gokat: Hogy tudni illik,
Az Istent Latriával tisztó-
lic: Az szentőket Dulia-
val: Ennekokáért, tsaka-
zok velik egyenlőne-
lenniazt tisztóletőt az kik
ez igéknek értelmét nem
tudgyác; De űk ugyan
külömb tisztelettel tisztó-
licaz Istent, külömbel az
szentőket.

Ez haszontalan tsavar-
gásokat meg hamisíttya-
egy nevezetes Barat Syl-
vest. Priérius Pedemont.
Tract. 2. in Dom. 4. post
pasc.

pasc. ezt mondván: Az Aposto-
loc úgy hitták segetseggől az Chri-
stust, mint (úgy mond) mi hijuk
szent Miklofst: Honnan kiterzik
hogy vagy az Apostoloc hitták az
Christust Duliaval, vagy az Papi-
sták hiják szent Miklofst Larria-
val.

Diaphanes.

Hogy egyenlő tiszteletet tegyenek
az szenteknek és az Istennek az ta-
gadhatatlan dolog: De éntéged két
dologra kérdlek: Először azt kér-
dem: Miűsoda tiszteletet mondhat-
nál olyat mellyel az teremő Isten
tisztelettek, kit az Szenteknek nem
tulaidonítanának? Másikat azt
kérdem ha érted mire való igeke-
zek, Latria és Dulia?

Scotodulos.

En bizony meg nem tudom.

E

mon

mondani miben kilömböz nálok
az Istennek az teremter- allatok
felött való tiszteleti, az szentek
tiszteletirül: Mert látom hogy
valami à Christusnac tisztí, mind
egy aránt rulaydonétyák az szen-
teknek. Azt pedig az két ígét én
ugyan nem értem, mert à mint
aranzom Görög igek, én pedig
azt nem tanultam: Csak ezt tu-
dom hogy valamikor szemekre
veti ember, hogy balványozoc, és
az felséges Isten tisztességét te-
remter állátra ruházzák, az köz-
bejáró Christus diczőségének ko-
ronáját, az magoktul talált szent-
ec fejébe nyomiák: Mindenkor
avál mentik magokat, hogy ők
az Istent Latriával, az szenteket
Duliával tisztelic és szolgállják.

Diaphanes.

Ereмест ért nem. Olasoc lévén

miert

miert solnac Görögül, azoc előtt ki-
ket magokis jól tudnac hogy semmit
nem tudnac Görögül: Ha tanétani
akarnak, hissem mindeneckel az ű
nyelveknec tulaydonsága serént kel-
lene solanyoc.

Scotodulos.

Nem tudom egyéb okat gon-
dolni, hanem ha tsac magok mu-
tatasaért, hogy egyebektül tsó-
dáltafsanac: Avagy tsalardsag-
nac fődelezéseért.

Diaphanes.

Bizonyára igen találád elmőjök
nek tzellyát, mert mind solásokban
s mind magok viselesében arra néz-
nec, hogy bőltsenek láttassanac,
nem az épületre. Azért is Lád Gy
czelekedic hogy à balványo- ar. mon
zásnak utálatos aruját, az noz ellé-

E 2

selyem fol. 75.

Selyemből csinált sákba inkább elad-
hassák. De ez mint az két igetif-
telettel való solgálatot téssen, és
maid azt mondhatom, hogy az Du-
lia kit az szenteknec tulaydonétnak,
nagyob alázatossággal való tíftele-
tet téssen hogy nem az Látria. Az
látria tífsteletet téssen az Dulia sol-
gálatot: Honnan ugyan kitétzik
hogy hamis solgák, mert az Istent
csak tífzelik, az szenteket pedig sol-
gállyák. Görögül az solgánac lá-
trius egy szóval neve más igével, du-
lós. Az egy igyűknec meg czalasá-
ra való változtására szó változta-
tás. Kiről, hatóbbet solnék ny-
lábban való példát is hozok előbe.

Látode: Akar melly vak paraszt-
is tudna azt, hogy nem illendő sem-
sabad az solgákat Isteni tífstelettel
illetni, sockal inkább, solgálni: és
nem jó vallánya, sem követnéje az
bálva

bálványozást: De mindgyán be-
kötik az köfségnek semet ez álnok
barátoc mondván: Hallade Aty-
ámfia, nem ugy tífstelljúc mi az szen-
teket mint Isteneket, hanem csak az
Isteni solgálatnak méltóságát adgy-
uk nekik. Amit soval tagadnac,
más felől, ez Görög igének előfité-
sával, ugyan azon dolgot erőfsetik.

Scotodulos.

Bizony tagadhatatlan bálvá-
nyozást tesznec, ugzan jól látom,
csak hogy az idegen nyelven va-
lo szonac mesterséges változtasá-
val vezztik el az embereknek sze-
mek fenét, és elámétyyák elmé-
jeket.

Diaphanes.

Hakedved vagyon hozzá, éne z
dio hejul játszó maimoknak Istene l-

len'valo bálványozásokat nylváb-
ban meg mutatom.

Scotodulos.

Igenis vagyon, sőt ugyan kér.
lek hogy ne resteld ez munkát
erőttem fel venni.

Diaphanes.

Hogy ezek az egy órdöke való i-
gaz, és egyedül Uralkodo Istennel
meg nem előgőznec; hanem az ógon
dolatt yok szerént való Istene ket gon-
dolnak, vála ztnac, tisztelnec és se-
gét ségre hinak: kiknec úgy efende-
nec, feszitez nec, szolgál nac, tér det
sej et haytnak, hogy valamit Istent űl
kellene kér nyók, ezekt űl kérik, ezek-
nec kőssönik, innen nytván meg tet-
zik: Mert mint az régi pogányok,
mind Menynek földnec, az éltet ő E-
lementumok nac külön Istent rende-

tenek

52
tenec: Ugy ezek is: Az ű Istene k-
nec kiknec szám at nem tudják: sem
az terem tő Istennec seget ségével
meg nem elégez nec, hanem minden-
fele nyavalyájok nac el tavoztatásá-
ra, és kívánatos hasznos dolognac
meg nyerésére, különb különb segé-
tőket vála sztnac és rendel nec ű ma-
gok nac kiknec szolgállyanak és könyö-
rőgjenek búksége kben. Láttat-
nac pedig magokban szólte bőlt se-
czelekedni, hogy ollyakat vála szt-
nak Pátronus ságra és ollyaktul vár-
nak áldást, segét séget, kikkel űk is
az előtt valamikor jól tőttenec.

Mert azok nac nagy részét, ű
magok tőt ték, az magok vele kedése
és Mestersége szerént senté: Ki ba-
rát, ki Pispók, ki Apát ur volt, sok a-
zokban illyen jámborul élt, mint ez
mostani barát oc és Apát zak: Gon-
dollyák azt, hogy meg emlékeznec e-

E 4

zeknec

zeket ec velők tört ja molitokrol, hogy
üket az Isteni méltóságra fel emel-
tek. Mondhatták az, el mult
barátoc ezekne, ti nem id vőzülhet-
néte, nem is adathatok meg, ha mi-
nénkűnc nem esedeznétek, és mi nem
segetenénk tőletek vőtt Isteni erőn-
kel, és erőttetek valo könyörgésűnk-
kel.

Ezek visontaksaggal azoknak
semekre vethetik túlóc vőtt panasos
állapattyokat, mondván:

Hogy ti sentec, hogy Istenec vad-
tok, hogy hatalmaskodhattoc, kő-
sönhetitek minénkűnc, mert mi tőt-
tűnk titeket sentecke: Ha mi az
ti neveteket az Cănonba, onnan az
Calendariomba nem irtuk volna, ha
mi imădandocká nem rendeltűnk
volna, bizonynal sem sentek sem I-
stenec nem volnátok, sem hiretec ne-
vetec, sem tistetec sem hatalmatok
nem

nem volna. Kőszönhetitek ti, Fe-
rentz barát, Pádvai Antial barát,
teis Ersebet Affsony, kőzönságessen
minénkűnc és kiváltképpen kilentze-
dic Gergely Pápánac, hogy sentecké
csináltunc, és ilyen méltóságra vá-
lastottunc, az Calendáriomban egye-
beket helekből felkőltvén, tisteleter
helre űltettűnc: ha valami irgal-
masság vagyon bennetec, ti se felet-
kőzsetec el mi volunk.

Te Damunkos barát, ki helhez-
tetet tégedet Bod. Affsonnac palástya
alat, sintén à holna alá, ha mi nem?
Légy teis minden joval minénkűnc en-
ni tőlűnc vőtt jobol, ha vagyon va-
lami értelem benned. Ugyan ma-
gamis mondom, hogy nagy haladat-
lanság volna à jámboroktul, ha sin-
tén el feletkőznénec enni jo tetemé-
nyekről az utánnoc kiáltoknac, sőt,
nem csak az barát sentekne, de sin-

tén szűz Mariánakis mint
hánnyák semére az vele tót
jo téteményeket, hald meg a
magoc Imádságából. Igy
imádkoznac azért az Szent
Szűznek. Rogo te dul-

Ex lib. cissima Virgo, mater mi-
Horolo sericordiae, ut non abhor-
gium de reas peccatores, sine qui-
votion. bus nunquam fores tan-
intitula to digna filio. Ergo per
to Impr nos sic promota, Sume no-
Norib. 1488. stra pia vota, Et nobis de
tua gratia, qua plena es,
aliquid impartire digne-
ris. Az az, Kérlec téged
edességes szűz, irgalmasság
nac Annya, hogy ne utáld
meg az bűnösöket, kic nél-
kül ilyen nagy méltóságos
fiunac Annává soka nem-
löttél volna. Azért mi
álta-

általunc ecképpen elő vitettet véns.
vegyéd az mi kegyes hozzád való in-
dulatunkat: és az kegyelemben mel-
lyel te tellyes vagy, tégy valami kit-
sin részt minékünk-is.

Scotodulos.

Bizonfagom az Ur Isten, ki
minden sziveket által lát, hogy
ugyan gőriedez az én szívem, ez
nylván való szoknac hallása mi-
at: De hoñan jutottal te szerel-
mes Atyamfia illyen hertelen, il-
lyen dolgoknac meg gondolasá-
ra? Noha én, tudod magadis, i-
gaz Pápista vagyoc, és mindé nap
könyörgöttem ezeknec, de soha
ez nagy és nylván való balványo-
zásnac utálatósága felől eni vég-
re nem gondolkodtam ennek e-
redeti és vétkes volta felől. Hi-
szem bolondok vagyunc mi nyo-
morult

morult emberéc, hogy é-
lők lévén az holtakat hi-
juk segítségre: és az jó-
vendő emberek az mi el-
fordult értelmünket lát-
ván irásunkban, ismeg
minket imádnac. Isten
boczása mondásomat:
maid úgy járunk mint mi-
kor két rühes lovak egy-
mást kötsőnebe vakárjác:
te engem, s én tégedet.
Emberéc, halandoc vagy
unc, meg holt embereket
imádunc: minket megh
az utánunk valok hinak
segítségre.

Diaphanes.

Azt kérde dé honnan
tanultam ily hertelen? bi-
zony Istennec bévelkedő jo-
vol-

55
volt ábol vőttem: mert ma-
gamtul s óba é felől én sem-
tudtam volna gondolkodni,
mint s ínté te: Tudod enis
veled egyút t ísteltam imád-
tam és hyttam segítségül e-
zeket.

Olvasdode Christus U-
runknac amaz s ép monda-
sit? En nálam nélkül sem-
mit nem tehettec. Senki
nem járhet én hozzám, ha
az én Atyám nem vonand-
gya útet. Ismeg Iohan. 3.
Spiritus ubi vult spirat.
Az s ínt Lélec ott, és akkor
munkálószik à hol és mikor
akarja, mint hogy az s íl-is
ott fuy, à hol akarja.

Ioh. 15.

Ioh. 6.

Scotodulos.

A mint ismerem,
maid

Sam 10
2.

maid nem sockal vagy on
külömben az veled valo
beszélgetésben dolgom,
mint Saulnac az Samuel
Prophetával valo szembe
letelben: á ki az Prophé
tával valo beszéde után
más férfiuua változot va
la: Adgya Isten jo vé
gét beszélgetésünk nec.

Diaphanes.

Adgya Isten Atyamfia:
Az Isten szeretőknec minde
Rom 8. nec javokra lesznec. Nagy
gondgya vagy on az Urnak
az ú orszagánac örökösire,
hogy egy azokban el ne vess
sen. Kőnyörőgy az Urnak,
hogy világosítsa meg az te
sívvedet, és adgyon erőt ed
dig valo tevelgésed nec meg
vetesére.

Az re

56
Az régi Pogányoc az ú sok Iste
neket (kiknec számot és nevők felől
ha tudakozni akarz, olvastu Bocati
ust lib. de Genealogia Deorum Gen
tilium) három kárba rendelték
volt, és mindenik rendnec külö
m tiszttet adtanac. Az öregét mélt
oságos tiszttel ajándékozták. Az
Aproját mint minden napiakat, a
láb valo bősűlettel tisztelték: Az
öregénec Latriával, az aláb valok
nac Duliával szolgáltak. Azért
ilyen nevel nevezték őket az Romai
Pogányoc akkor az ő nyelvve
ken: mint az Poeták
írasából megh
tetzik.

DIVI

D I V I

TYTELARES PENATES
L A R E S

Tytelaresnec az öreg Istene-
ket neveztek, kik nec oltal-
moc alá Országokat, Tartomá-
nyokat, Városokat és az Tenger-
t ajánlották: ezeket (az mastani
szem szen veztők nec szokot beszé-
deket szerént,) Latriával szol-
gáltak és tiszteltek,

Penatesnec az aláb valokat,
hitták, kik a magok haza táján,
termettenek, és (az mint
szokták mondani) az ma-
gok meneséből valok, ma-
gok csinálmani voltanac:
mint az Jacob ipának Lá-
bánnac emberi kézzől csi-
nalt

Gen 31.

34.

nált, bálvani, kiket Rachel el-
lopot volt, és az Attyátul valo
feltében a ganyéba takarván rai-
tok ül vala: ezeket othon hazok
nalt tartották és tisztelték: mint
mastis az Olasz vallásnac követői
házoknál tartnak, írot, öntöt, fa-
ragot Istenteket.

Láresnek az embereknek, és
ház népének oltalmazására ren-
delt Apro Isteneket, neveztek:
ezek nec az tűzhez volt Oltárok,
és házkörnyűl forgolodok vol-
tanac, ahol az gyermekeket kel-
let szerentsetlenségűl féltetni.

Egy Ország, egy tartomány, egy
nevezetes Város nem volt az Pogá-
nyoknál, kinec valami kiváltképen
valo Istene nem volt volna. Ezek-
nec példáját követvén az Olasz val-
lásnac formalai, felsztották a ma-
gok senti közöt az Országokat, Tar-

toma

tományokat, fő Városokat, Mester-
ségeket, az éltető Elementumokat,
az földet, Tengert &c. és még mégis
halladtak az Pogányokat: mint im-
hol ha látni kívánod tekents meg ez
táblában, és meg látod az ő utála-
tosságokat.

Scotodulos.

Meg látom valamint lehet,
és bizonynyal hidgyed azt is meg
olvasom.

Diaphanes.

Mindezekből, azt itélem, ha
kinc nem tők a feje, meg láthattya
az Olasz valláson való Papisták-
nac, Istent istítségé ellen vitézkedő
balványozásokat: mint foztották
meg

meg az mindeneken Ural-
kodo Christus Jesust, az ő
kereztfája alatt, mindendí
czőségénec, és közbejárása-
nac ruhájátul, mint és há-
ny részre osztottnac azzal,
és mint ruháztak az ma-
goktul sente csinált Papok
ra, Barátokra, Apátzákra
Pispókókra, Apát Urakra.

Ha ki nem vaknylván
láthattya, mint ruháztak
az halhatatlan Istennec dí
czőségét, az teremtet álla-
tokra. Bizonyezek azoc,
kik az Istennec igazságát
hazugságra változtatták,
és hátra vetvén a teremtet
Istent, szolgálnac teremtet
állatoknac, mint Szent Pál Rom^{3.}
Romába írt levelének első
resében tanét, Olvasd meg
aztí

az tizenhatszadik verstül
fogva azt a Caputot végig,
és nyilván meg esmered e-
zeknek Isten ellen való töre-
kedéseket.

*Ezekre illik amaz Je-
remias által való pironga-
tas: Az te Várasidnak
sáma serént vadnac tené-
ked az te Istenid.*

Scotodulos.

Nem mondhatom,
meg mivel inkább akarom
hogy az Vr Isten az ő ke-
gyelmes gondviseléső-
ből veled őszve hozot,
mert bizonyára soha az
igaságnac ismeretire ez
nagy sötöttségből, nem
verekődhetem volna, ha
általad az Ur Isten utá-
nem

39
nem nitot volna az bal-
ványozásnak meg tekén-
tesére és meg utálására.
De szintén úgy járék ve-
led mint Ezechiél Profe-
ta az Angyallal.

Diaphanes.

Hogy hogy Atyáamfia?

Scotodulos.

Igy iria meg az Profé-
ta, az Istentül néki megh-
jelentetet, latásnac for-
máját.

Es laték, és imè mint Ezech 8
egy tűznec hasonlatossága, v. 2.
az ő derekátul fogva alá,
tűz vala: Derekán fellyül
pedig mint nagy fenefség-
nec tekinteti, mint egy tű-
zes fenőfégnec latása. Es
nyuita

nyuita olyat mint egy kéz, és fogad engem üstökön, és felemelt engem az lélek az Egh és a föld között, és vin engemet Ierusalembe Isteni látásban, az belső Templom tornáza kapujánac aytojához, melly csak-ra néz vala, ahol vala hele az boz-suságnac balványánac, melly boz-suságra ingerli az Istent. Es imé vala ott az Izrael Istenének diczósége, a látás szerént, mellyet láttam vala az mezőben. Es monda nekem: Embernek fia, emeld fel az te semeidet csak fele. Felemelém azért semeimet eytzak fele, és imé eytzakra az Oltar kapuja mellett vala az boz-suságnac balványa, mikor az kapun be mennének. Es monda nekem: Embernek fia nem láto-de mit czelekesznek ezek, az nagy utálatosságokat, mellyeket czelekeszt az Izraelnek háza népe, hogy

messze

messze eltavozzám az én Templomomtól. De mégis forduly és látz nagyob utálatosságokat. Es vin engemet az tornázt aytojához, és láttam, és imé egy lik vala az falban. Es monda ennékem: Embernek fia likazd által az falt. Es által likaztám az falt, és imé egy ayto lön. Es monda nekem, meny bé, és lásd meg az gonosz utálatosságokat, mellyeket ezek ott czelekesznek. B: menek azért és tekéntém: és imé minden utálatos tífuszo mászo, és oktalan al-latoknac képe, és az Izrael házá-nac minden balvány, fel írva valá-nac az falon köröskörnyül. Es hetven serfű az Izrael Venei közzül ál vala előttük, és Iázánias Sasan-nak fia ál vala ő közöttük, és mindeniknek kezében vala az ő tömic-nezője, és a fűstnek sűrű köde meg-yen vala fel. Es monda nekem, la-to-de

tode embernek fia, az Izrael hazá-
zánac venei miket czelekefsnek az
Sőtötben, kiki mind az ő képek-
kel be irattatot agyás hazában?
mert az, mondgyák, nem lát min-
ket az Ur, el hadta az Ur ez földet.
Es monda ennékem, mégis forduly,
és látz, nagyob utálatosságokat, ki-
ket ezek czelekefsnek.

Es vin engem az Ur háza ka-
pujához, melly vagyon eytsakra, és
imè ott asszoni állatoc ülnek vala, si-
ratván Thammuzt. Es monda en-
nékem, nem látode embernek fia?
Mégis forduly és látz, nagyob utála-
tosságokat ezeknél. Be vin az-
ért engem az Ur hazánac belső tor-
nátzba, és imè az Ur Temploma ay-
toja mellett, az tornátz és az Oltár
közöt vala, úgy mint huszöt ferfi,
kik háttal fordultak vala az Ur tem-
plomához, és ortzájok vala napke-
letre

61
letre, és magokat meg banyváni-
mukoznac vala nap tamadat fele.
Es monda ennékem, nem látode em-
bernek fia? Avagy hisse dologe Iu-
da hazánac hogy czelekefs az utála-
tosságokat, kiket itt czelekefsnek?
miert hogy be töltötték ez földet ál-
nokszaggal, és erre tértenek hogy fel-
ingerlyenec engemet: és ime boczá-
tanac büdösséget az éorrocha: és
enis busulásomban czelekefsem vé-
lek: nem kedvez az én szemem né-
kiek, és nem könyörülde raytok, és
kiáltnac az én fülcimbe nagy szóval,
és meg nem halgatom őket.

Ezeket hozám enni szóval elő,
hogy meg jelentsem, hogy ma te álta-
lad az Ur Isten ugyan mint egy üsítő-
kőn fogva vin ez Olaszvallásnak te-
kintetire. Te furtad által előttem
az semiseges állapot alatt, rőytökben
tar:oi és be meséli salt: Im meg lá-

tam meztelen seget az Istennek hoz-
súszagára dicz-őkedő Babylonnak.

Aldot legyen az én Uram Iste-
nem, ki az ő nagy könyörületességéből
az Egyiptomi sietettségéből ki hoz a ke-
zén fogva. Ma fogadom te előtted
az én Istenemnek, hogy soha tovább
ez Isten bösöntő balvanyozásnak
nyomdokát nem követem sem járval-
lom: hanem az én Uramat Istene-
mül az ő szent igéjének igazgatása se-
rént holtig tiltalelem: Egyebeknek is,
kik hasonló sötéttségben vadnac, meg-
világosításra igyekezem: kire ké-
rem az Izraelnek Istenét, hogy enge-
met segéllyen.

Diaphanes.

A M E N.

MASO-

MASODIC DIALOGVS.

Secundus.

Meg áldgyon téged az Isten,
szerelmes Atyán fia, és adgya-
tenéked az ő szent Lelkénec kaz-
dag ajandekat, ki által lehets so-
kaknac igazgatója az egyedül va-
ló közbejaronac az Christus Jესus
nac igaz ismeretire és tiszteltetire.

Diaphanes.

Aldgyon meg téged is Isten, és
tartson meg az, meg ismert igaz-
ban.

Secundus.

Az mit Isten általad meg mu-
tatot, az nálam vagyok, dicséret
az ő szent nevénec, és naponként
ismerem bennem az épületnek ö-
regbűléset: De mégis egy aka-
dékom vagyok, melyből ha enge-
met ki szabadíthatnál, mernék az
után az uyjonnan születésnek a-
jande

F 2

jandokával dicsekedni.

Diaphanes.

Igen dicxérem dolgodat, hogy e-
fedbe pervén magadat, az akadéket
nem tartod sziveden, hanem tanát-
sal igyekszik élni: mert az tereb-
nec avagy sevelemnec oly dolga vagy-
on, hogy minel tovább ember vállán
tartja annál inkább szarazítja magát,
és vegre megürenti azt a kívül vi-
seltetig: Beszél meg ezokáért mi-
ben akadtal meg.

Scotodulos.

Minapi beszélgetésüncközött,
azt vetéd az Római Ecclesianac
nyakába: hogy uy vélekedések-
nec talaloja és azoknac köve-
tője az Isteni tisztóletben. Kivá-
nom azért tñled hogy aztis meg-
bizonyítsad: Mert én mindenkor

azt

azti vallástokat hallottam uy val-
lásnac, és uy vélekedésnek talalois-
nac és követőinek ti mondatátog
még edig, nem az Romana Eccle-
sia, a ki színten az Apostaloktul
vet eredetet, és azoktul vette min-
den rendit és modgyát az Isteni
tisztóletnek.

Diaphanes.

Akarom hogy ez kérdést előhozád
mert jól tudom hogy az hitelőknek,
es dirib darab föltekkel ösve toldo-
zat vallásu es Ceremoniaju emberek-
nec ez deréccerőségec: Latom azt is
hogy teged is ezön dolognac gondolat-
ya tartot meg abban az vélekedés-
ben, hogy az Olasz vallásón épült Ró-
mai Ecclesia nem uy vallást tart és
követ, hanem az Apostaloktul vet és
gaz tudományt örzi és követi.

Scotodulos.

F 3

Bizo-

Bizonyára igazán vélekődöl,
mert még maſtis ilyen gondolat
vagyon elmemben, és mi taga-
doc benne, ugyan azt tartom:
hogy noha találhatnac nemely ze-
melyec valami kicsintevélgésben
de az Romai Eccleſianac vallása,
mind régiségel s mind igazſágal
nemesb az több vallásoknál.

Diaphanes.

Meg bizonyitom örömeſt, s megis
mutatom Iſten áttal, tſak halgaſd
meg ſomat bekeſſéggel, mert az ti
rendetec és ſokáſtoc (megboczaſhogy
igy ſoloc) az, mi helen eſſebe veſſi hogy
ellene való igazſágot tamazt valaki,
ottan belc ugrat annac ſavába, es
ſerény tſatfogalával el igyeközik el-
m-jet ſordectani, es így nem örömeſt
halgattya végig ember nec elkezdet
ſavat.

Scoto-

Scotodulos.

Ne kételkedgyél, meg halga-
tom békeſſéggel: mert magam ſtu-
dom hogy affele vörſengesben
ſemmi épület ninczen.

Diaphanes.

Regiſeggel nem nemesb az Ro-
mai Olaz, vallás, az Hieruſalemi,
Samaritai, Anthiochiai, Teſſalonicaí
es az több Görög Eccleſiaknál, hanē
ezeknél utólban való, mind idővel,
s mind meltoſágal: Mert előbbis
Hieruſalemben kezdetet az Vnnc
Evangeliuma, Chriſtus Urunc par-
anczolattya Ált: 1. 8. es az Proſeta-
knac jóvendőléſec zerent. Eſa: 2. 3.
Sionból jű ki az törvény, és Hieru-
ſalemből az Evangelium. Ezek-
ben az Eccleſiakban tanetottac az
Apoſtolok, ezekben volt gyűléſek.
Hogy lehetne azért régieb ezeknél,

E 4

à kik.

65
A kikben az Apostolok előzőr predi-
cáltak: A hol Conciliomoc volt, és
A hol még Christus Urunkrol való né-
vezetűs kezdetet az hívek gyűlé-
zetinéc. A. t. 11. Továbbá Hierusa-
lembennis laktanac, Conciliomokú
volt: Antiochiában hasonlokeppen;
és ugyan innen bocsáttak ki Pált és
Barnabást az Euangeliom hirdete-
sere: Romában pedig sem Concilio-
mok nem volt az Apostaloknak sem
lakások. Szent Pál felől olvassuk
hogy Romába rabul vitetet, nem Pí-
pekűl, ot tartatot magán való őrizet
alat két egész estendeig. A. t. 27. 28.
Szabad volt hozzá menni az kiket
Isten mozdíttot az Euangeliomnak
halgatófára: Onnan írt leveleket;
az előt ő tőle fundáltatot Ecclesiá-
ba, úgy mint Ephesumba, Philippi-
be, Colossaba, Philemonnak, Gala-
tába. Az több Apostaloknak Ro-
mába

mába letelek, sem tanetások
nem bizonyos. Immár las-
sád, síteld meg bator te ma-
gad ha régi jegel eleit vehet-
te az előtte valoknak: Es
ha méltóságal meg hallad-
hattya az, A kiből az Apo-
stalok sem laktanak sem Con-
ciliomot nem tartottak: A-
zoknak az kiknek méltosa-
gokrol a Propheta sőt. Chri-
stus Urunk pedig ugyan meg-
parántsolta az Apostaloknak
hogy azokban kezdéyek el
az Euangeliom hirdetését,
méltóságát. Szent Peter A. t. 1.
Hierusalembe vörte az sz.
Lelket az több Apostalokkal
együtt: Hierusalembe pra-
dikallot először, mely predi-
katorra harom ezren kerő-
telkődienek meg: Hierusa-
A. t. 2.
A. t. 3.

lemezgyogyította meg az sületese-
tül fogva valósántát: Hierusalem-
ben szenvedet fogságot, vereséget, s.
Iánossal együtt: Hierusalembe sen-
vedet az első Martyr s. István ha-
lalt: Hierusalembe ölete meg Hero-
des s. Iakab: és az, ki hű méltosá-
gosb or holt meg erőiünk az mi idvő-
zítőnk, és közbejárnok az Christus
Iesus. Ezekről az Euangelisták, és
az Apostolok tfelekedetéről irt histo-
ria te se tanu bizosfagot. Romában
penig Christus Urunk soha nem volt
embersege szerint, sem az Apostolok
az egy s. Palon kívül, s mégis Roma
feje az egész kő: őziénységnek: mégis
Roma M. Ister ez világnak, kufefeje
az igazságnak, mégis or vagyon laká-
sa az, vice Christusnak? ki látta?
ki hallotta hogy Imael méltoságosb
legyen Isáknál? Hol olvastad Ro-
mának ilyen dolgok által való mel-

tosz

tosagat.

Scotodulos.

Igaz, és ugyan tagadhatatlan
dolog, hogy az Hierusalemi, An-
tiochiai és az Görög Ecclesiák e-
lőbb fundaltattak az Romai Eccle-
sianál, mint nyilván meg tetzic az
Apostolok tfelekedetéről irt Hi-
storiából: De annac utánna idő
járataval, el szakadtanak azoc az
Romai Ecclesiától: és ugyan az-
értis hivatnac azoc az Ecclesiák
Schismaticaknac, az az, hitül
szakattaknac.

Diaphanes.

Kérlek, honnan vőtted ezt az ér-
telmet? miképpen mondathatik az
első elszakadni az u olban születet-
tül, holot az utolsó sokot süggeri az
elsőről.

Tudod magad hogy az elsőnek
nints kitül elszakadni: hanem min-
den

denkor az' utolsó mondatik az első-
től (mely után indult volt) el ma-
radni: miért, nem mondatik az kut
forrás az ő tüle aradot folyástul de-
generálni valami idegen állapotra;
hanem az folyas változik sokára
más izre.

Mint az h ű vizeknek forrása.
tul és heusegétül sokot végre el ka-
kadni és meg hidegülni az folyas az
forrás az ő természetiben meg marad
ván. Így bizonyára méltabban
mondhattya az Antiochiai Ecclesia
az Romai Ecclesiat Schismatici-
nak, hogy nem az Romai Ecclesia
az Antiochiat, mert ő tüle szakat el.

De kérlek, édes Anyamfia, miért
neveznek minket az Ol. sz. vallás-
nak formaloi és követői Schismatici-
sujoknak?

Scotndulos.

Az ő tülöc való el szakad'sert
kecle

kétfegnélkül.

Diaphanes.

Szinte hasonlóléppen
mondhattya (á mint mond
gyakis) őket az Apostolok és
az ő általok fundáltatott Ec-
clesiak hitüül szakattaknak:
Erre nézve mondgya sz. Ia-
nos Apostol: Mi közzülünk 10 2. 19.
menenec ki, de nem mi köz-
zülünk valok voltanac:
mert ha mi közzülünk va-
lok voltanak volna, nyilván
meg maradtanak volna mi
velünk.

Sokkal méltabban mond-
gyuk azért mi az Olasz val-
lásnak követőit Schmatici-
sujoknak (aragy mint űk
soktak solani) hitüül saka-
taknak és ereitnekeknek hog'
nem ők minket: Mert ők az
Apostol

*Apostoloknak vallásokról és
tradíciókról fakadta az.*

*Miképen: Mipénigh őtőlők és az ű
szal le az emberitalálmányokról: Ha
mi pör-ök azért meg térnek az Apo-
stolokhoz, kiktől el fakad-
la az vallásának, és azoknak írások
son való-berént tisztelik az Istent:
kal.*

*Azonnal le szál az mi ve-
lünk való egyenetlenségnek
pöri, mert miis meg terünk
őhöz ajók: Es így az Apo-
stolokról fundaltatott Ec-
clesiák sem mondgyák őket
el fűdazot fiaknac: ők sem
mondnak minket Schisma-
ticusoknak.*

*Nylvan vagyon azért,
hogy regisegél ezeknek eleit
nem veheti sem méltóság-
gal.*

Scoto

Scotodulos.

*Nem mondhatóe ellene: De
en igazán mondom enny ideigh
erről így nem gondolkodtam ne-
mis értöttem ezeket. Bizony azt
mondom hogy ugyan nagy vak-
merőség illy országbanul magát
magasztalni az utolban let gyűle-
közetnek. De megis abbangya-
nakodom, hogy azt mondgyák:
Hogy Szent Peter a fő Apostol
Romában volt, és ű fundálta azt
az Ecclesiát: Es valamiben ű had-
ta mind az szerénct tanit, él, és hi-
szen mind ez ideig a Romai An-
nyaszentegyház. Honnan en azt
mondom: hogy ha Sz. Peter ma-
ga semelye szerint Romába volt,
ha ű fundálta azt az Ecclesiát,
mint szintén az Antiochiai Eccle-
siatis: ha abban vagyon az szerint
tanit és az szerint él, mint Szent
Peter*

Peter hadta és tanította, hat méltan diczeködic mind régiséggel, s' mind méltóságai az többi fölött. Mert ha it tanított utolban szent Peter, nyilvánban tanított hogy nem mint az előtt, mint csak Corneliusnak meg keresztködése utánis Caesareaban. Act. 10.

Diaphanes.

Bitor en ezt mind belén hadnámis, ugyan nem lenne azért az folyas előbb való az kutsónél sem méltóságosb az forrásnál. De én meg felelek erre is, hogy eddig való hályagot s'ömedről le se itsek, mint Ananiás Saulusnak s'öméről Damascusban. Act. 9. 17.

Hogy valamikor szent Peter elűben Romában volt volna, nem bizonyos, mely dolgot én im ez okokkal bizonyítok meg.

Először

Először. Mert sz: Lukacs az Eclesianac kezdetit, épületit avagy neveködetet, az sz. Apostaloknak czeleködetőket és irafokat szorgalmaztatván meg írta: kiváltképpen pedig sz. Peternek Hyerusalemben, Samariaban, Antiochia-ban, Ioppeban, Caesareaban való praedicationit, ezoda tetelit, és iartását, de Romában való menetelnek ideieről, sem alkalmazásáról, sem ott való praedicalásáról sohol irásában csak egy szóval sem emléközik. Megírja szép rendelmiképpen Hyerusalembe Pünkösdi napján legelső praedicationában az Christusról ter tanubizonyságára három ezeren meg keresztelkedtenek: Egy nyomorult szanta embert mely születésétől fogva soha laban nem iart vala, az Ur Iesusnak nevében meg gyógyta

gyeta: meg irta fogfogat és az Hierusalemi tanácsok előtt batorságos vallás rételet. Mint irta Samariában Simon magussal: Mint lakoth loppéban Szitártó Simon hazánál: Cefareaban mint predicator es mint keresztezte meg Cornelium minden haza népével, Antiochiában mint lakot és tanétot. Lehetetlen dolog az, hogy ilyen nagy városban, mint Roma, való létezésről, tanetáról és ezoda réteiről nem emlékeződik volna: Ki tezik azért innen hogy szent Peter Romában sem volt sem tanitoch.

Másodszor. Szent Pál az menny leveleket irt Romából az több Ecclesiákba, mellyekben elő számlálják kik voltak az ő ideiben Romában az Urnak hívei között. Z. Peter felől nem teszen semmi emlékező

lekezőtet: tet volna pedig, ha az ő ideiben ott lőtt volna: honnan nyilván megtezik, hogy szent Peter sem volt semtanitoch Z. Pál ideiben Romában.

Harmadszor. Noha az Baratok az egész világot eláltattac azzal, hogy Z. Peter Romában volt és fundalta az Romai Ecclesiat, (mert annac méltóságát soha en nyre nem emelhették volna, ha Z. Peterre nem fogták volna ennek eredetét) de én ezt, az időnek számvetéséből megmutatom merő hamiságnak lenni, honnan akár kijs nyilván eszébe veheti hogy Z. Peter nem volt fundaloja az Romai Ecclesianac. Azt irtja az Legendába hogy Z. Peter Claudius Császárnac negyedic Christus Urunknac pedig negyven negyedic eztendeiben ment volna Romába

mába, és hogy ot lakots tanér-
tot hufzon őt esztendeig. Hald
meg azért: Szent Pál Galatabeli-
ekhez írt leveleből nyilván meg-
tecczik, hogy Z. Peter Christus Ur-
unknac ötven egy yediceztendőie
ben Hierufalemben volt az Apo-
staloknac közönseges gűlésében
kiről Z. Lukacz ír. *Az. 15* Mert
azt mondgya Z. Pál, hogy három
esztendő mulvan, az Christus hi-
tíre való térése után, elsőben le-
rufalemben ment hogy Petert meg-
látnaia. Annac utánna még azt
mondgya hogy ísmeg föl ment ti-
zen negy esztendő mulván Barna-
bással egyűt, Titust vélekel vivén
à hol az törvénnec megh tartása
felől való vetekődés vala az Con-
ciliomban. *Func. in Cron: lib. 5.*
Anno 44.

Mert ha 4 végezés, mellyről
emlő

emleközic Szent Lukacz *Az. 19.*
megh let volna az Apostaloktul,
nem szűkség let volna Szent Pal-
nac uyicbban föl mení Titussal,
az környűlmetélkődés felől való
kérdesert, mert immár tudta vol-
na az Apostali Conciliomnac ar-
rol való értelmér és végezését,
hogy nem volna szűkség környűl-
metélkedni. De akár mint le-
gyen, ugyan nyilván vagyon az,
hogy akkor Szent Peter Romábá
nem volt.

Vesd meg immár az esztendő
számot: Harmicz őt esztendeie-
ben Christusnac Szent Pal megh
tért, ehöz adgy tizenhet eszten-
dőt az Conciliomig, lesien ötven
egy esztendő, ha az harmincz ö-
tödic esztendőt az szent Pál iará-
sanac első esztendeiére tudod.

Miképpen lehetet azért annac e-
lőtte

lőtte hét estendőet Romában? De
mondanád: Ot volt, de ismeg megh
tért. Kireén az íselelem hogy sent
Lukás arról semmit nem emlékezőic
nem halgatta volnaeniget, holot az
ő sandeká ugyan csak az volt, hogy
az Apostolok járását ístselekedetét ír
ia meg: A mint az könyvnek tituluf
sais meg mutattyá. Ki tetzik az
ért innen hogy az Barátoknak sent
Peter Romában letele és tanetása se
lől való tanetások hamisság,

Scotodulos.

Legyen ugy, hogy ez időben.
Sz. Peter Romában nem volt, ha
annak utanna egynehany eszten
dővel oda ment és ot tanétot, ar
rol mit mondaz?

Diaphanes.

Dato: Bator oda ment legyen
való

72
valamikor az után: mind az áltat
megis bizonyos az, hogy Christus u
runknak 58. és 60. estendőjében
Romában nem volt. Mikor sz. Pál
oda vitetet és két estendeig sabados
örizet atat ot tartatot, ott is sz. Lu
kás sz. Peter felőleg sovval sem te
senemlekezőtet. Sőt sz. Pál magais
Timotheus Pispókhez írt másodic le
velében elősamlálván azokat kik
ackor véle voltanak mikor az ő fu
tasának végefele közelgetne, emle
közik Eubulusrol, Pudensrol, Li
nusrol &c. Lehetetlen dolog hogy sz.
Petrus emlékezőtet nem iót vol
na az fő Apostolrol, ha ot lőt volna.

Vegezetre. Az Romai Eccle
sia imár akkor fundltatot volt,
mikor sz. Pál oda vitetet: mint
megretzik sz. Pálnak az Romai
Ecclesiahhoz írt leveleből. Azért
sem Peter, sem Pál nem lehetet
annak

annak fundaloja. Ha azért ezen kívül egyebekül fondálatot az Romai Ecclesiához, bizony mind heaba való hazugság lesien a mivel az Romai Papak Sz. Peterül rajok szállot méltóság felől diczkednek.

Látod, kérlek ugyan lólked szerint mond meg, hogy az Romai Papának séki merő pok halobol tfinalt padimentomonáll, merő hazugságon fundáltatott: mely mind az által enni ideiglen, közel ez egész világon nagy kevélyen és isoniu kegyetlenséggel uralkodot, s mindeneket labala nyomot.

Scotodulos.

Noha sz. Peternek Romában való letele és lakása felől előbbeni velekődésemben annéra megtántorodtam és annéra eszenbe vöttem magamat enni nyílván való bi

lo bizonsíggal által, hogy ennne utánna el nem hízem minden barátnac irásat, sem az Legendában való sok hazugságokat valogatás nélkül, hanem bizony megtekintem ez után miköllellec el hinned s mit nem.

De megis úgy teczik nekem hogy az Romaiac az Apostaloknak succedaltac, az az, egymás után közben vetés nélkül származtat, az tudomántis kézről kézre vöttéc, az Ceremoniakat azoktól tanultác: Honnan én azt itelem hogy azon tudományban élnek, mellyben eltenec az szent Apostaloc.

Diaphanes.

Tudom szerelmes Atyámfi hogy nem egyedül úr, ted ebbe ákúbe labodax, azért hogy ennek utánna ez se álljon akadécul előttem erris

G

megb

megfelelek Iſt^{us} ſegítségéből
AZ SVCCESſIO, az
az, egy más utan közbe ve-
rés nélkül való követőzés,
mellyel az meg billegzet lől-
ki ismerető ember ec, az ü
emberi velekedésből tama-

Az Succedot tudományokat és melio-
ſio, negyſagokat takargattyác, oltal-
dologh- mazzác s-magaſtallyác, 4.
nac teki-rendbeli dolognac tekintet
ntetít fo- ſoglallya be ő magába: Helt-
glaf'a be időt, állapot, és tudománt
mellyeket az diakok az ő nye-
lveken így ſoktanac nevez-
ny és egymástol meg valaſt-
tani: Succesſio quadrupli-
ci reſpectu dicitur, Loci
ſcilicet, temporis, Condi-
tionis & docttrinae.

Ha ki ezek nec meg vala-
ſtaſaban magat, az igazſá-
gal ellen

gal ellenközö Pharifeus barátokkal
való vetekedésben okoffan nem viſeli
ottan meg gyézetit: ment az álkok-
ſag meſterénec, az őrdígnec, az pa-
tuarkodásban való meſterſeget ejel
nappal ſorgattyác tarullác, meg ta-
nyatlot tudományoknak támogatásá-
ért: Nagy vakmerő orczátlanság
és czigányság, de űk azért ugyan él-
nec vele. Mint nemelley
állax, akár melly tilalmas Pelda.
rőſſön ſorulhaſſon bé az kár
tévő helbe mind aito gyarát
tarttya magánac melly rőſſet ha vala
ki meg all egy jobortal, azonnal rayta
marád és nem oltalmazhattya ma-
gat az aiton való betérve tétel, az iő-
ſet penig meg orőſítetéc: azért agyon
veric az kár tételért, mondám é nec
vele, és az együgyű emberek nec elmé-
iőket meg ſedetic, s elhittetic vele
bogy az aiton az gazda loczártotta
G 2

be, azért űk nemkár tévő állatoc
mert az gaz da hírével jűttenec lé:
erőstític a valis magokat, hogy rég-
cól fogva még az őfsók is azon járt bé
árófsón. Aboios ember az kár té-
telt keresi, amaz a rőstet, es a
zon való bejárásnak szokását forgat-
tya nagy zugolodással és busulással.

Illyen az Succelsio felől való pa-
tuarkodas: mert ha az tudománnac
igasságáról kezdés vele vetekedni,
ottan az helben régtől fogva való la-
kással ottalmazza magát: mihelen
az aitora kezdődő későriteni, ottan
rőstet keres magánac.

Mint, ha egy Pispóc, vagy Apad
Ur, vagy barát elakarnaja veled bi-
tetny hogy te űfia, vagy, és bizonyos-
san ű az te atyád, koha tudod te ki
nevelt jól. Így argual: Az te őfsód
régén ebben lakot a helben, meg ne-
vezd az őfsódet, melyet te sem ta-
gadhatz

meg, arról en réam szállot
az örökség, azért én vagyok az te
attyád.

Te jól tudod az te nemcs
nemzetiségódet, atyádat és Hasonla
egyéb nemzetidnec rendit, tolságoc-
d: im: az helnec, melly régé
az te őfsóde volt, ő kezénél való lé-
televel erővelis attyada akarja ma-
gát tenni. Te az vérferint való at-
tyaffsagot keresed, ű pedig az helnec
bíráásával bizonyit.

Iteld meg ű, ha illendő dologé ez,
mikor valami patuarkodo így sol:
Az te őfsód nylvánsággal Pap volt,
mert az ű kimulástól fogva en ré-
am szállot az öröksége, és én bntam
s-bíromis. En pedig Pap vagyok, mert
bísem látod hogy kopaszt vagyok. Az
te őfsód ebben volt az vállasban az
melyben én vagyok: kérdened, mi-
vel bizonyitod? meg felelmondván:

mert az ő ki mulásatúl fogva min-
denkor en laktam ebben a hazban.

Ved esedbe azért. Mikor én a
tudományról vetekőzőm, s te az hel-
be való Successioval bizonyítván
erőséted magadat, mint illik öze.

Scotodulos.

Mint a bot, a tegezbe.

Diaphanes.

Bizonyára ha az időről való Suc-
cessioval kellene dűfekődni: nints é
világon oly ember, ki az Adam Suc-
cessorának nem mondhattya magat,
mert mindnyájan túle őrmazturc,
noba nem mindnyájan laktunk Pa-
radisomban.

Ha az helről az méltosagra árad
az Successionak derivatioja, akar-
nám tudni, az Romai Papat, miért
nem lehetne az Romai vargának
Successora, avagy visontaksággal
az var

76
az, varga a Papának, holot mind ke-
tő Romaba lakot eleitől fogva.

Külömb dolog azért, az helben
valakinek Succedálni, külömb az
idő berént: külömb az tiszben: kü-
lömb az tudományban. Azért mi-
kor az tudományról vagyon az kér-
dés, az helbe való Successio nem ele-
gendő az tudományban való egye-
zésnek erősítésére.

Mert Corinthusban régen, Ephe-
sumban, Thessalonikában az. Apos-
tolok idejében kerősiyének laktanak:
most immár az időre és helre nézve
Törökők lakiák, vallásatis külöm-
bek. Constantinapolyban, kerősiyén
sejedelem lakot, most Török Császár
lako helc. Illendő volna ha így
argualna Török Császár: Valamine
mű vallásban Constantinus Császár
volt, enis azon huben és vallásban
vagyok, és az miben en vagyok ősz ab
bam

San volt, mert en vagyok az
ő Successora, és kéziől kéz-
re vőttem tőle az balt, az
mellőfogot, azért az tuda-
mánt is.

Sokszor történik az hog'
az jámbor Istenfelő Feje-
delemnek, Istentelen, bál-
ványozó succedál: Mint
Salamon után következő-
nek Roboam és Jeroboá:
Egyekévely bolond, ke-
gyetlen. Az másic bal-
ványozó.

Reg 21. Ezechiasnac succedált
Manassés: kéziől kézre
vőttek az országot és Ki-
ráli méltóságot az David-
tul, de mind az által az I-
sten ismeretinek és tiszté-
letinek tudományán nem
vőttek, ha szintén vőttek-
is nem

is nem követtek.

Igy succedalt vala ama Smerdis
nag' Persiai birodalombahistoria-
Cambyfés Csaszárnac eg'ja Herod
hicván Magus kinec ne-
ve Smerdis vala, volt Cam-
byfésne egy Smerdis ne-
vő ötfé, kit titkon meg ö-
lete hog' ellene ne tamad-
na a birodalomban, és ö-
tét meg ne haboréctana.
Vala egy Magus szolgája-
is, kinec bizonyos okok-
ért mind két fület el met-
zette vala, ennekis Smer-
dis vala neve. Ez Camby-
fés Csaszárnac halála utáhistoria-
mindgyart az Csaszár ötfé
nec kezdé magát nevez-
ni, mert az ösét Csaszár-
tickon ölette volt meg, az
ország itélvén hogy a vol-
na az

76
na az Császár őtse engede
néki, és bira à Persiai teje-
delemseget, de végtére
tsodaképpen észekbe vé-
vék az Urak hogy nem az
Császár őtse volna, házá-
ra menének és meg ölék
azon maga házában.

Reg 18. Igy succedáltak az I-
stennec válaztot népe kö-
zöt az sz. Profetak után, à
Baal papiai és à hizelkedő
Profetác, kic ellen Illy-
es panaszolkodic vala, kic
ban három százát leis vá-
gatot vala. Az időre néz-
ve, Profetai és Papi mélt-
oság szerént succedáltak
az szent Profetaknac, sőt
meg az heleketic azono-
kat bírták az mellyekben a-
zoc laktanak, de az tudomá-
ny

mányban és az Istenneci-
gaz ismeretiben nem suc-
cedáltak, s nemis volt kö-
zöttök az Istenneci igaz is-
mereti és igaz tisztéleti-
nec uta. Ezekről szol az Sogh 3
Istennec lölke Sophonias
Profetanal, mondván: az
ő Profetai alhatatlanoc és
bűnös férfiak, az ő Papii
meg förtőztettek az fient
helt, meg ron. ották az
törvént.

Hasonloképpen. az
Christus idejében. valo
Phariseusokis, igen hán-
nyác vetic vala magokat,
hogy Moysesnec succe-
dáltak, hogy az Aaron.
Paptul maradot reajoc az Ioh. 8.
ő Papi tiszték; Hogy ők
Abraham fiai: De Chri-
stus

stus Urunc meg felele nek
kic mondván: Ha Abra-
ham fiaí volnatoc az Abra-
hamnac tfelekő detic kő-
vetnerek.

Ezekből esedbe veheted
hoggy nem mind örökös az, à
ki succedalt à jószágba: nem
mind barát à kinéc tsuklá-
ja vagyon, bolondis visel ne-
ha ollyan ruhaz.: nem mind
Pap à ki kopaz.: nem mind
kőroztyén az à kinéc baja,
vagyon: nem mind bor az à
melynec tzegere vagion.,
Igy nem mindennec vagyon
Apostalitudományja à ki az
Successioval diszekődik:
Mint magok is velűnc egye-
tembe vallyák, és erősettik
Hyeronimus Doctornak ér-
telmes mondasával, mond-
ván

79
ván: *Non Sanctorum fi-
lij sunt qui tenent loca san-
ctorum, sed qui exercent o-
pera eorum.* Dist. 40. c.
Non est facile.

Hyeron. ad Euagr.

Et cap. statim sequenti.

*Nos qui præsumus, non ex
locorum vel generis dignita-
te. Innotescere debemus
nec urbium claritate, sed fi-
dei puritate. Ex Greg.*

Mikőztűnc s' ti kőzte-
rec az Apostalitudomány Mirólva
ban valo successiorol va-gyon de-
gyon az kérdés: Nem re-kep-
kérjűc it azt ki lakic sjen ^{pen it az}
teb helen à másiknal, ki ^{kérdés.}
regieb, kinéc minemű
kőntőse vagyon: hanem
azt akariuc megh tudni,
mellik felnec vagyon az

Apo

Apostali tudomnāyai egy nyom-
ban jaro vallása, és rendtartása az
Isteni tiszteletben. Meg engedgy
űk mi azt hogy ők regiek, mind
Papistaknac, mind Sidoknac, s-
mind egyéb rendbeli tevelgők-
nec: Meg engedgyűc hogy az A-
postaloknac successori, helre, és
időre nézve, (mert nem arról va-
gyon maft az szo köztűnc) mind
barátok, mind az Nicolaita eret-
nekek, Marcionitak, Nestorianu-
sóc, Eutichianusóc, Hebionitak.
De halhatza mit mond mit de-
ekről sz. Janos: Igaz, ugy mond
hogy mi közzűlűnc mentenc ki,
de nem mi közzűlűnc valok vol-
tanac. Ezekis az maftani Pharise-
usok, az Apostaloktul jűtenec,
de nem az Apostalok közzűl va-
lok.

Még az mi az idő szerént valo
erede

eredetet illeri, abban sem dűfe
kedhetnec egy arallyaba hogy ők
az Apostaloknac successori, a soc
egy mástul különözö szörzetek-
ben, az mellyeket az után gon-
doltanac és immár követnec.

*Akarnim tudni ha voltake az
Apostaloc idejében ama Páva modon
maga mutoato Cardinalok. Volte
valamellyc szörzetés barátinak vagy
formája vagy allattya avagytsak a
hire. Volte valaki, a ki magát kö-
zösseges Pispóknec nevezte volna,
és minden Pispókók fejedelmének?
Volte valamely gyűlekőzöt, mely ez
egész világon valo köröztyénsegek
anyyanac hivattatot volna.*

*De innen ha kedved vagyon hoz-
za és nem r. stelled halgatni maid
valami rövid fővalelő samlalom
ezeknec eredettjóket.*

Scoto

Scorodulos.

Igenis vagy on kedvem hozza.

Diaphanes.

Mivel hogy ez sok egymástul ruhazattal, Regulával, vallással külö-
nöző Papoc, Barátoc, mind egy no-
tat vonsnak az kötség előtt, tudni il-
lik, hogy ők sinien az Apostaloktul
kezről kézre vöttek az ő rendeket,
formajokat, hivataljokat és életek-
nec modgyat az Isteni tiszteletben,
valorend tartásokkal egyetemben,
és ezthiják Successionac, ehez ke-
pest di fkednek is aual hogy ők regi-
ek, és regi vallást követnec, de az
túlóc különöüő körözyénynek mi duy
vallásnac: örömet akarnám érteni
mellic követi az Apostalokat igaz-
ban, mind tanetésban s mind maga
viseleseben: Jártake az Apostalok
tsuklyában mint az socsele Barátoc:

Anagy

Anagy ugyan ex professo sürke ká-
paz u felieke mint az Franciscanu-
sok: Fejérbe jártok mint az Pauli-
nistak: Buntak voltak mint az Do-
minicanusok: Anagy feketék mint
az utolban támadot Jesuiták: volte
Pilissek, fá talpok, kordájok. Egye-
dül laktake, mint az Remeték: Cla-
stromokban laktake sokan együtt az
egyéb cmbereknek varasokon kiüül:
Az Isteni tiszteletben tsak Olasz
avagy Deák nyelvvel éltenek: Mon-
dortake Mifet mint ezek? volte
Ostyajok, elgyötötték meg a Sacra-
mentomi Bort vízzel? az Aposta-
loc tsac ki ki mind magánélte az Ur
Vatforájával egyedül, mint ezek
hogy mindnyájokat kínálják meg vé-
le ezt monduán: Vegyétek és egyé-
tek: Igyátok ebből mindnyájan: és
tsac egyedül eszi és issa meg az Pan
vagy Barát? Az előtiök meg holt

Patri

Patriar. haker hittake segétségről?
Illettenké Innepet valamely ember-
nec neuére neuezet és rendelt napon?
Raktaké Templomot, Oltárt vala-
mely ember nec neuére és tisztességé-
re? Tilalmaztate az egyházi em-
bereket az szent házassagnac társa-
sagátul? Töiteneke valóatást az
napokban és az eledelben? Tartot-
tatate Báliányokat az Templomok-
ban? Anagyha ezeket nem isele-
kődtek, magok paransoltate irások-
ban? Mikor az sz. Apostalok kö-
róztöltek valakiket, kentek meg ű-
ket Olájal, magok nyalabol tsinált
sárral, hintettek meg sounal az sa-
jakat? Kórózteltetek valaha oly al-
latot, kiben sem hű, sem lélek, sem
érzékenység nem volt, mint ezek
bogy még a harangok is meg kóróz-
telik.

Scorodulos.

Bizony

32
Bizony én soha nem ol-
vastam ezeket az Aposta-
loknac irásokban, el hit-
tem pedig hogy ha az id-
vösséges tudományhoz
tartozó dologc löttec vol-
na el nem múltatták volna
meg irták volna: hanem
mind azoknac halálok u-
tán s tudományoc ellen
gondolták és találtak az
hevolkodo Barátok.

Csoda dolog jute eszem-
be, kérlec ne haragugyal-
ream hogy kezded ala szo-
loc, olvattala valamit ar-
rol: honnan tanulták az
Barátok az őrsuklyajokat,
ha soha semmi rendbeli
emberec nem viteltec ol-
lyan ruhát?

Diaph

Diaphanes.

Cor. Ag. Bizonyosan az kevelység-
l. de vanec és mindentifalardsag-
nit sciennak Mestertül az pokolbeli
c. 25. ördögiül tanuliak, a gon-

doltra és talalta leg előszer:
mint ez világi fejedelmek-
is mikor hadba, koronáz at-
ra vagy valami Kiraly lako-
dalomra kefélnek meg ru-
hazzák solgájokat, az ma-
gok gondolattya sűrűnt valo
ruhazatba, nemellyeket fe-

A tsukly jérbe, nemellyeket vörös ru-
at az ör haba tarkaba nemellyeket.
dögha az bolondokat tsuklyaba:
lalta. Így az ördög is ez Isten Or-
sága ellen valo ustromhoz
kefélte ezeket tsuklyaba
hogy nyakokba ne hulljon az
puska por a vart árol, és ne
fogjon a prolekos segyen ray-
tok.

Scoro

Scorodu'os.

48

Hát az Pilist, az az, fe-
jec tetején valo kerekded
borotválást, bajuszokn c
el borotváltatást az Pa-
pok: A Barátoc az feje-
ken az magok hajábóltsi-
nált szőr kofzorut honnan
tanulták, ha az Apostolok
tul nem vőttec volna az
traditionac uta szerent?

Diaphanes.

Ugyan azon Pluto orság- A papoc
bol valo volt ennek is inven pilisse ör
tora, elő borotvalo Barbelya dögi ta-
a honnan az tsuklyánac sa- lalman
boja. Mert valami az
Istennec parant solattya val
nylván ellenkőzik, mind ör-
dögi találmány és mesterseg
az. Christus Urunknac sáz
batnan

Ph Berg
Sup. l. 8.
Func. in
Cronol.
Bal li. de
Actis R

hatuan estendője táján:

Anicetus Papa gondola a-
zon ő, dög nec suggestiojaból
hogyminden papnac bajusát
sakálat el borotvállák, és
a feje tetejé pilist nyerjenek.

P. 2. Annac utánna ismeg hat
száz ötven nyolcz estendő
tayban Christus születése u-
tán, nyjobban meg erőssette
ezen dolgot Vitellianus.
Annac utánna ugyan oly tör-
vénye lön, hogy a nélkül pap-
pá ne lehessen senki.

Decr. par. 1. d 23. cap.

Non liceat.

Hogy ez az regieknek tör-
vényec ellen, és az sz. irás-
nac ellene való méltatlan
találmánya legyen az őrdög
nec, megh tartzik innenis,
hogy ellene solottanac és di-

spuál

57
spuáltak azok a kik Isten
által ekekbe vőttek az őrdög-
gi tsalardsagoknac kaporo-
dásot: mint Optatus Mile-
Con. Par
uitanus így ír: Don. l. 2.

Docete ubi vobis manda-
tum est, radere capita Sa-
cerdotum: cum è contra
sint tot exempla fieri non de-
bere. az az: Mutasátoc
meg hol vagyontinektek pa-
rantsolva, hogy az Papok-
nak meg kellesek nyrni, a-
vagy borotualni fejeiket, ho-
lot ellenbe enni példaink
legyenek arról hogy ne kölle-
sek annak lenni?

Sco'odulos.

Vagyone inkább az I-
stennec az sz. irásban er-
ről ki jelentet parantso-
lartya

Iattya, hogy az Papok az
ő fejek nec tetejet meg ne
borotvallyak keredgédé
sányer formara?

Diaphanes.

Igenis vagyon: Mert
igy parantol Isten: Moyses
Leu. 19. által az Papoknak és Na-
zareusoknak: Az ti hajato-
kat fejeteken keredgédén
(mint az Papok piliffé mast)
ne nyerietek, auagy ne borot
vallyátoc, sakalotokat se
borot uáltássátoc el.

Num. 6. Is meg: Az Nazareusok
v. 9. 18. nac fejet ne illesse borotva.

Scotodulos.

S-meg borotváltake va
lamikor azért a Papoknak
és Nazareusoknak fejeket
pilis modon?

Dia

Diaphanes.

Meg borotváltak bezzeg igenis,
akarattyc ellen mikor valami nagy
véteken estenek és magokat meg
sörtöztettek, örök gyalázatnak bil-
lege volt raytok: sirtén ugy, mint mi
időnkben az mely Asonyállat paráz-
nasagban meg fogatik az orrat, met-
zik el, hogy az ő fertelmességének bil-
leget egész életiben mindenec előtt lá-
batoképpen viselje.

Scotodulos.

Ha az Apostaloknak piliffek
nem volt, sem az kiket immedia-
tè utánoc hadtac azoc sem nyire
tec pilest a feidkőn: és ha lártac
hogy az Otörvénybennis tiltotta
Isten: ha lártac hogy örök gyal-
zatnac billege volt, azon czodál-
kozom hogy mernec az Successio
val diczekedni, hogy nem fel nec

H

az Ist

az Iſtentől: hogy nem ſzégyenlic
gyalazattyoknac billegével valo
diczekedésőket, mint az orra me
czet azſ;ony allat, csak legyen ka
muka ſzoknyaia nem gondol az
orrán valo gyalazattal.

Diaphanes.

Ne csodálkozzál fölletteb azon
mert az Iſtentől elfordult vakmerő
ségökben, az Ur Iſtennec igaz itéle
tivel vakéltatnac így meg, hogy lát
ván ne láſſanac, halván ne értſenec,
hogy az ű gyalazattyokban diczeked
gyenec, és az mit az ſent irás régen
förtelmesség nec, papi tiztnec és mélt
oſſág nac gyalazatoſſan valo el vez
tesénec billegévül mutatot raitoc,
azt űk kevélyen hordozzác és koro
nayanánt viſellyéc. Eſa. 6. Mat.
13. Luc 8. Mar. 4. Rom. 1 & 12. Io
12. Act. 28. 2 Theſ. 2.

Scoto

Scotodulos.

Szanakodáſra méltó ez n'omo
rult világnac vaksága, hogy illyé
nylván valo dolgokat eſzébe nem
veſzen..

Diaphanes.

Mit érteſſazért felőlőc az kic így
az magoc gondolattyánac találma
nya ſerént tiſteli az Iſtent.

Scotodulos.

Mit tudnec érteni egyebet, ha
nem hogy minden Iſtenitiztele
ben munkájoc heaba valo: mint
Chriſtus Urunc bizonéttya ſent
Mathénal 15. Héaba tiſztelnec
engemet azzal az tudománnyal
melly az emberek nec gondolat
tyából talaltato: mert bizonyára
minden plantalás, valamellyet az
én Atyám nem plántált gyökere
ſtől ki ſzaggattatic.

H 2

Diap

Diaphanes.

Im laáod azért hogy az tudoman
nyban és vallásban nem Successori
az Apostoloknak, mert azoknak sem
Sajokból, sem irásokból nem vőttéc
azt az vallást mellynec követésevel
magokat mindeneknél sentebbeknek
tarttyác, melly emberi találmányok-
nak meg nem tartásáért mindeneket
kárhoz tatnac és eretnekőknek tart-
nac: mondom nem Successori az Apo-
staloknak, mert nem azokról szállot
réájac az a tudomány és vallás, az
mellyben vannak.

Scotodulos.

Ugyan semmi ninczene ioval-
lando és követhetendő az bálvá-
nyozo Papistáknac vallásokban?

Diaphanes.

Vagyon: ugy mint az Istennec is-
mere

meretiről való vallások, mikor az 1.
stent állattiyában egynecc, seméllýébé
haromnac vallyác lenni. Hogy meg
kerestelkedne Atyának, Fiúnac és
S. Lélec Istennec nevében: noha ez-
zelis gonoszul étnec, mert Christus
Sörzése és paranczolattya ellen, olly
Ceremoniackal és emberi gondolat-
bol jút dolgockal elegyénítéc meg,
mellyec által az Sacramentem ho-
malyosítatic inkább hogy nem ekefiet
nécc: Istennec nyilva in való paranczo-
lattya ellen ki terític meg az hit,
lélec, és érzékenség nélküli való ha-
rangokrais.

Hogy az Ur Christusnac egy semé-
llyében való két természetű vallyác,
hogy sent Lélektől való fogarattat-
sát, süztül való sültetését, kin sen-
vedését, halálait, feltámadásait, ho-
mennýben menetelét, itéletre való el-
ővetelet vallyác &c ezec joc, mert

H 3

az sent

az sent irásnac fundamentomán építetet valasoc, ezeket nem itélem hogy mi bennűnc űk kárhoz tásác, mi sem ű bennec, hanem az mennyiben az emberi sörzessel meg rosdásítottac. De térec az el kezdet dolognac continuatiójára.

Vala régen egy Benedec Apadur, Christus Urunknac őt sáz estendeje táján, ki mind addig budoséc az erdőkben szellyel (nem az Evangelium predikálásban az kőtség közzöt) hogy új regulat gondola, és egyhany iffiakat mellévón, új sörzetet támaszt a köztök, így meg többűtvén az ű nevet kezdéc viselni, nevezvén magokat s. Benedec sörzetin valoknac. Ved esedbe: nem Christus Urunc sem az ű Apostalinac sörzetibe valoknac nevezéc magokat, más így hivatattyác magokat, hanem Benedictinusoknac, az az, Z.

Bene-

82
Benedec sörzetin valoknac. Megmác és el hagyác amaz sör nevezet, mellyet az Apostoloc adtat valaki az Christus hitinéc követőinéc, hogy Christus Urunktol Christianunac hiva tatinác nem Benedektől Benedictinusoknac. Ezt írva találod az magok könyvében, in Cata. Sanct. Pet. de Natal. lib. 3. c. 215.

ACisterciensés és Carthusianusoc 1094 estendő-taiban masodic Orbá Pápa idejeben támadlnác. Balai. 5. in vit. Urb. 2. Pet. de Nat. lib. 7. c. 83. in legen. Soba ezeknéc az meg nevezet időnéc előtte, sem hírec sem acvec, sem sörzetec, sem az őb keresztényénektől idegen regulajoc sem vallásoc nem volt: s-mégis az, Apostoloknac successorinac mondgyác magokat, mégis régiec s-igazac ez nyionnan támadot esvefő emberek.

Scotodulos.

Ezek bizony méltán hívatathatnának volna Ujjonnan támadtaknak, mint mast soknak karomkodni az reformatussoc ellen, s' miért né ragadot ez nevezet reáioik.

Diaphanes.

Mert az Christus érdeme méltóságának kiffibéttésére, mellyre ez világ igyeközik, és az emberi érdemecöregbítésére nagysegítség volt ezeknek magánvalóreligiojoc.

De meg is hálisep dolgoz: mikent tettes az meg válto Christusnak tarsaitvá magokat, az büdös barátoc, kic mast Apostoloc Successorinac mongyac magokat: Pet. de Nat. lib. 9. cap. 18. Ezer ket száz hat esztendőben tamada egy Kalmár Ferencz. Domján barátinac maradéki közze ada magát, ez látván ez világnak vaksa

89
vakságát, új szörzetet támaszt, magá névére hivattando sereget szerzes regulat. ada nekic mint elyenec: ezec hivatatnac mind ez mai napig Franciscanusoknak, Minoritaknak, Tseri sürke barátoknak. Ezt az új tudománynac, és az több keresztyénség nec rendi, törvénye, és szokásátul idegen dolognac talaloiat kilenczedic Gergely Papa 1225. esztendőben, Padvai Antal barátal, Domunkossál és Ersebet Apatczával Bal. lib. 5. de act. Ro. Pont. (ki magyar orszagi király leánya volt) egyetembe, az sentek közibe ira, semé csinálá, templomokat, oltarokat raknac immár az, ű nevekre tiffieségökre, in neppökis vagyon az ulta az Calendariumban. Ennec előte ezeknek sem nevec, sem birec, sem tiffiölettyöc, sem magán sakaftot életnek regulaja formaja nem volt: Ujjonnan tamot

mottac, ember tette űket űentőckő
s-mi imámár Imádgync, templomot,
oltart, Innepeket ádgync nekic?
Itéllye meg az Ur Isten ha méltó en-
nec lenni. Im meg írom azért az
emberi balgatagság mire emelte ez
két barátnac űentőégét: mint űltette
Christus Urunc űékibe űket.

Egy könyvet irtanac ez Főrencz
barátnac maradáki, mellyet nevez-
tenec liber Conformitatum Sancti
Francisci, mellyben czodait és Chri-
stussal való érdeménec s-hatalmának
közléset írjá meg, (meg jegyezd az
Isten űianac tífteűsége ellen való bő-
czőletit) Annac kéz detiben ilyen ka-
ramlo írás vagyon.

Francisce, Iesu typicè, dux nor-
maq Minorum

Sedes nobis perpetuè; da regni cœ-
lorum. Az az:

B O te példáztatot Jესus (ne űen-
ved el

ved eligaz menyei király Christus
Iesus ez nagy káromlo űot) Főrencz,
az Minorita barátoknac vezére és
űormája.

Ad minék űunc őrőköő helyűl men-
nyeknec orűágát. Miképpen űlter-
tőc az emberee à barátokat Chri-
stus Urunk űékibe.

Ez könyvben azt írják, űol. 228 B
űul. brut. p. 17, hogy egykor Fe-
rentz imátkozván buzgóűágában
fel emeltetet volt hogy az laba-
nem érte à földet, à feje űem érte
az Eget, Christus alá jűven az Eg-
ből és véle őzve őlelkedvén, az ő
testen való űebeket ug' hozza nyő-
ta hogy mind egőőz életében rai-
ta voltanak: űőt még ennek őő-
lőtte, az kezéin való űebekben in-
bol őőinált-őőezgek voltanak kemé-
nyek mint az vas, tenyeren tal-
pan által hatották, és más űelől
ugyan

ugyan meg haylottak s'ki nem ve
hettek, vére meg nem állot két
esztendeig, sebei meg nem rotha-
tanak, mert addig módgyák hogy
élt ez Jelenés után. Iriák felőle,
hogy Galliaban Blase nevű Varosbā
az Templom aitoia felibe ilyen elogi-
omot irtanak néki: Keresztetik az ő
bűne és nem találtaik. . Honnan
adatot legyen penig ilyen méltóság
néki, ugyan azon könyben így követ-
közik az felőle való irás. Monda
ugy mond az őrdög, hogy Christus
látvan azt, hogy ő néki ilyen nagy
nevezetes rendnek serege előtt jaro
zázlotartóval adatot volna Ferentz
rea nyomá billegül az maga sebeinek
pötsetit, kezein és labain való sebek-
ben az szegekis egyetemben, az job-
oldalan való sebetis. Ezeket az őrdög
monda, és mi végre lőt volna az
ördög keserétet vén egy Pap által,
hogy

hogy az igazságot valóba ki mona-
nája, több savaai után egy Zantese ne-
vű Az sony embernek nyelvervel, ki
Rauennaban lakik vala, így felele.
Menyországban tsac ketten vannak
meg billegeztettek, tudni illik, Chri-
stus és ama nagy hasu Ferentz. Tud-
ván azért Christus azt, hogy ő an-
nak az nagy hasúnak volna adando
az ő sebeinek bizonságot, nem enge-
de meg, hogy a Papatul vegyen erről
való bizonság levelet mellyet emberi
kéz keserétet volna. Ez az őrdög-
nek bizonság tetele felőle, ez igek i-
rattattanak ki az könyből mellyet li-
ber conformitatum Francisci intitu-
lálnak. fol. 230. col. 4. & fol. 231.
col. 1.

Scotodulos.

Hogy ne volna szent az, a ki
nec őrdög bizonsága? de nem so-
da, mert akarholis be éri Christus
ellen

ellen való karomlo hazuglagi kö-
zöt evel, hogy Christnsnac társa-
va teszi Ferentz barátot: Ferentz-
is meg éri penig egy huzomba en-
ni méltossággal.

Diaphanes.

De fellyeb ültetik meg egy foggal,
hogy meséb lássék ditsősége: mert az-
on könyben fol. 231. így írnak felőle.
Ferentz, úgy mond, Alvernianak fi-
hegyen, az mint őtet az ő tarsa fra-
ter Leo látta, test Ferent fel emelte-
tet. Mert niha ugy találta az leve-
gőégben, anni magassan állani hogy
ő a leg érte fel az labait, és akkor
nagy sírással avolgatta. Neha meg
mint egy magas bük fának magassa-
néra. Neha ugy találta, hogy anni
magassan volt az aerben hogy csak a-
leg láthatta meg semeivel. Es fra-
ter Leo sokszor látta Ferentzet hogy
az Chri

az Christussal sembe volt, vele be-
fellet. 92

Scotodulos.

Oh Jesu Christe, ki volna, ki il-
lyen képtelen és karomlo szok-
nac hallásátul nem iszonyodnék
Mert ez illyen dolgoknak az köf-
ség előtt való praedicállása semmi
nem egyéb, hanem hog' Ferentz
barátot meg testesült Istennek, és
imadando Urnac hirdetik lenni.
Ur Isten, ki fogadást tettél hogy
az te ditsőségedet másnak nem a-
dod, hogy tőröd el ez ortzatlan
embereknek az te tisztességed el-
len való karomlasokat? Soha sem
hallottam sem olvastam, illyen
nagy karomlo meg csufoltatásat
Christus Urunknak, kőröszyéni
nevezettel ditselkedő emberek-
tül.

Diaphanes.

De még ezeknél nagyobbak is
hallaz

hallaz felőle hakedűd vagyon hoz-
za, hogy meg bizonyosodgyál ezek-
nek balvanyozásokban.

Scotodulos.

Ugy vagyon hogy iszonyodás-
sal hallom, de mégis akarok to-
váb értekezni, hogy tudgyam sze-
mekre hanni az alazatos szürke
kőntösbe jaro és farkas modon
nező magok érdemében fel fual-
kodot, kazdag szegény, koldus
Uraknac az Franciscanusoknak.

Diaphanes.

Ugyan azon könyűben, fol. 232.
azt írja hogy Ferencz barát maga
felő így beállt. Ez után az meg
fessítettő Ur Iesus az ű kezeit az en-
testemhez soréttá, és leg elsőben ke-
zeimhez, annac utánna labaimhoz
harmadsor oldalánac billegét sor-
nyű

nyű fájdalommal érzettem, és min-
den szer fájdalom miatt való nagy ki-
áltást köllöttennem hogy hozzám fo-
réttotta az ű sebeit: Es ennec fölőte
nemthemő titkokat is mondot, melye-
ket én még soha senkinec nem jelen-
töttem.

Scotodulos.

Talám ez Isten ellen karom-
kodo hazuságoc tulaidon csak az
baratőknál vannac, és ezeket az
vigázó Püspökök s a Papoc nem
olvástac és ninez hireckel, mert
soha ilyen méltatlan káromlo-
hazugságokath az religio dolgá-
ban el nem halgatnának, holot űk
magoc felől azt hirdetic, hog' űk
az Catholica Ecclesianac, mely
nem tevölőghet, vezéri.

Diaphanes.

Istenért: S-nem láttadé az templo-
mok.

monkban képet ez dolognac, mint őfel
kódót Christus Szent Ferenczel őf-
ve hogy tudnác, hogy mernéc az, kép
irot az templom falaira és az köny-
vekbe írni, ha engedve, és ugyan pa-
ranchezolva nem volna? Menyibé á
Franciscanusoc templomába Z. Fe-
rencz napján és mizg latod, hogy e-
zeket ugyan prädikállyác mint az
Christus szenvedését.

Scotodolos.

Prädikállyák? Bizony hát nem
títkon tartják, tñac hogy én nem
viseltem eddig gondot rea, de ha
Isten éltet végre megyek enéki.

Diaphancs.

Annéra nyíltan való dolog ez, és
annéra tudják az Papak hogy on pö-
tset a lat, való bullat, az az, ennek
hiteléről való bizonyoság levelet attá-
nac ki

234.94
nac ki: mint azon könyvnek
fol. col. 1. írva vagyon illyen sockal:
Kilentzedik Gergely Papa sent Fe-
rentznek sentsege és az ő testének
megbillegeztetéséről egy néhány bul-
lakat tñalt, anagy sörzet, melyek
ben nyíltan vallya, hogy s. Ferentz
az Ur Jesustul az ő testére nyomat-
tatot billegit valósággal viselte ma-
gán, és ugyan parantsollya, hogy az
Christus hívei ezt elhídjék, és va-
laki el nem binnéje ugy büntetettek
mint nyíltan való eretnek. Negye-
dik Alexander Papa hasonlo bullat
adot erről ki, melyben aztis meg bi-
zonitya hogy maga latta s. Ferentz-
nek testen ez rea nyomot sebeknek
billegit.

Harmadik Miklos Papanakis
bullája vagyon róla. Tizenkettődik
Benedek Papá is illyen levelet adot ró-
la, mint az többi. Holot az Román
Eccle

Ecclesianak vegezese bizonyos és igaz (mert az Romai Ecclesia minden Ecclesiának mesterénec és előtte jaronak, és mindenekben minde-
néktől követendőnek tartatik dist. 11. in fin. dist. 12. c. 1. & dist. 22. c. Reputatur. d. 22. c. omnes in fine. És valaki annak ellene szól, eretnek gyanant tartatik. d. 22. c. omnes Miert hogy az Romai Ecclesia soka az Apostoloknak őfuenyétől és az ő szerzések-
től el nem távozot és el nem tuelle-
det d. 24. c. 1. Ehez kel minden ter-
tes minden kétséges dolgainkban fo-
lyamnnak, és tőle értenünk d. 11. c. Palam d. 12. 24. q. 1. Quoties, és ő
mindeneket meghitelhet, d. ő felőle
senkinek nem engedtetik hogy üele-
tet tegyen 11. q. 3. Episcopo. sola 17.
q. 4. nemini) és ez a nagy melto-
lagu Romai Ecclesia mutatta és
bizonyította hogy szent Ferentz
az Chri

25
az Christustul meg billegeztetet,
mint ez elő számlált Bullakból
nilván meg tetzik. Minec okaért
eztől felőle mindennek hinni kel,
melynec valaki ellene szolana,
mint Eretneket meg kel verni.
Kiváltképpen mikor két Papa bi-
zonitya hogy ők ugyan lattak,
Alexander és Gergely Papa.

Ísmeg azon helen Col. 3. Ha-
todszor sz. Ferentznek billegez-
tetese meg hihetőve tetetik, még
az gonosz lelkőknekis bizony-
gaul.

Ezeket hozam elő ex libro con-
formitatum fol. 234. hogy meg tes-
sek az, hogy az Papak voltak a Chri-
stus tiztessege ellen vitézkedő balua-
nyozásnak erőseői.

Scotodulos.

Tfodalom hogy az Ur Isten en-
ni ka

ni karomlasert el nem vezti è föld-
ről öket, lám minden hitőket fa-
bulaua csináltak, ez világhi elő-
menetelért.

Diaphanes.

Ugyanis azért szoktat az emberc
pokolba menni: De ha olvasnad mit
ir Antoninus nevű Florentiai Pispóc,
lib. Historial. 3. 66. inkább iszonyod-
nál töl.

Scotodulos.

Beszély megh valamit abbanis
kérlek.

Diaphanes.

Azt írja hogy egy polgár el alut
volt, és álmába az égbe ragadtatott,
és látta Christust, látta szűz mariat
több semöckel hogy processiot járt-
nac mindnyájan Christusnac és az ő
annyanactévén tífeséget: kik köz-
zót mikor sz. Ferenczet nem látnaja:
monda az Angyalnac az mellytől vi-
selte

26
selteit vala: Hol sz. Ferencz az ű
seregével, hogy it nem láthatom? Ki
nec mőda az Angyal varakozzál egy
kísinye s-maid meg látod, minemű
állapattya legyen Z. Ferencz nec: és
látz, hát imé Christus föllemelè az
iob kezét, és az ű oldalán való seb-
ből ki jőve Z. Ferencz, meg ereztet
zázlo kezében, utánna szántalan
sokasága az ű szőzetin való barátok
nac: Akkor az polgár föl ébredvén,
mindén jószágát ajandékozà az ba-
ratoknac és magais tseri barattálón

Scotodulos.

Atkozot emberc hiszem tső-
da káromlo mesterséges hazugsá-
gal tudtác az vak világot el amét-
tani, hogy minden iofzágokat ki-
tsallyác markokból minden fize-
tés és panasz nélkül: nem tsodá-
lom immár hogy enny kazdag jó-
vedel

vedelmeket birnac, mert mind
effele hazugsággal tsaltác meg az
embereket. De honnan tudta
enny képtelen hazugságot fel
gondolny.

Diaphanes.

*Kétsegetkül az ördög, ki hazug
sagnak Attya tanította őket é felt
hasznos hazugságokra.*

Scotodulos.

Kérlek had el, ne beszely töb-
bet róla: elege meg terzik ezek-
ből hogy ezek sem tudományok
ra sem az időre nevez nem succe-
dáltak az Apostaloknac, mert
minden állapotok tsuffag, tu-
dományok merő káromlás és ha-
zugfagh.

Diaphanes.

*Még Damunkos Barát sörze-
tinec historiaját meg beszéllem, hogy
aztis meg értsed, ha igazán dicze-
kednec*

*kednec az Successioval, annac után
na az többiről magadis ítéletet te-
hetz.*

Scotodulos.

Beszéld el, had lássam ittis mi-
nemű kü labockal támogattyác
azokis az ű Successiojoknac kü-
falát.

Diaphanes.

*Botsassam meg az fölséges Ur Isten
hogy illgen káromkodásokat kölletic
előhoznom, imé az te kérésedre meg
tselkedőm, és ki teritted ez világ
eleibe, az Christus Iesus ditsósége el-
len káromkodo Babylonnac éktelensé-
gét, hogy az ű követői magokat meg
ismervén nem tsak el idegenedgye-
nec: ha nem, az ítélet napján maga-
menthetetlenec legyenes.*

*Antonius Florentiai Pispóc: in
Historial. par. 3. Tit. 23. & 24. Így
hasonlettya össze Damukos barátot
Christu*

Christussal. Az Ur Christus egy állatlyába valóságképpen, és méltóságra szerént való Ur. Damunkos barát pedig Ur, birodalom szerént. Damunkos Barátnak méltósága.

Ez úgy mond: sok latájakoz látot.

Egyszer látta hogy Christus ez világot megakarta itélni és elakartá végezni: De Szűz Maria kérte, hogy várakozzék, és küldgyön először Pradicatorokat Damunkost és Ferenczet. Annak utánna látta az Eghnec megnyílását, és minden szörzeten való Barátokat látot az ditsőségben: és az ő szörzeten valokat (az Dominicanusokat) nem látta: de az Isten fiatul ilyen szót hallot hogy azok Szűz Marianak Palastya alatt volnának, kiket ugyan ottis látot: Es azt mondgya egy minoriták rendin való Magister, ki

nagy

28
nagy és mesterseges könyvet írt Szent Damunkosról, hogy ez látás felől azt mondhattya, hogy Damunkos az Istent allattya szerént látta, mint Sz. Pál, mikor az Eghbe ragadtatot volt. Hály immár nagy káromlásokat. Mivel hogy az Ur Christushoz hasonlatos, méltan hivattatic Dominicusnak.

I. Az Ur ezt mondgya, én vagyoc ez világnak vilagossága: Az Ecclesia Damunkos felől azt enekli, Te vagy ez világnak vilagossága. Az Urrol minden Profeták tanúbizonyságot tesznek. Act 10. Damunkosról pedig Zach. 11. Isten szauával mondotta, vévém kezembe két vezetőt: egyet nevezem sepségnek, a másikat kötélnek. Az sepség anagy ékősség, az predikallo Barátok rendi: Az kötél az Minoritáknak

12

rendi

29
rendi: mert nyíltán való kéttel-
vedzik magokat. Minek előtte
Damunkos ez világra. Sületnek
Velentzében kettőnek meg írt ke-
pei láttatnac vala, Z. Márk egy-
házában. Mellyeknek egyik az
pradikallo Barátoknak formájában
nagy öltözetibe vala írva, egy sál-
tiliom virág kezében: Az másik
Pál Apostolnak formájára vala ír-
va, az mint szokt az Pál Apostol-
nak képe irattatni, melynek feje fe-
lőt ilyen iras vala: Hagyos Pau-
lus az az, Szent Pál. Az láb
alot, pedig ilyen iras vala: Per-
istum itur ad Christum: az az,
Ez által mehetni az Christushoz.
Az másik kép felőt vala írva. Hagi-
os Dominicus, az az, Szent Da-
munkos. Az láb alot ennek is. Fa-
cilius itur per istum. az az, könny-
nyelben mehetni ez által. Ne is fo-
dalkoz

dálkózzál effele iráson: mert az
Pálnak tudománya, mint az több
Apostoloké is, az hitbe öltöztető tu-
domány vala: Damukosnak tu-
dománya pedig tanatsoknak meg tar-
tasara, és ezokaért általb uton me-
hetni ez által Christushoz.

II. Az Ur a meztelen földre
születet, de hogy a hidegről meg-
ne bantassék az ő Anyjátul az Ja-
szolbatétező. Damukos pedig
még az böltsőbbül is ki másót, és gy-
kort az földön találtatot, mellyel
azt jelentötte még kúsin korában
hogy ő ez világi gyönyörűsége nem
kap.

Scotodulus.

Meg botlás hogy kezéd alá
szolok, inkább hiszem hogy rosz
Daikája volt, aluszékon vagy ré-
szeges, és az gondviserlenség mi-
at ki eset az böltsöböl: hiszem

mesterek á barátoc hogy az része-
ges Daikának gondviseletlenseg-
bőlis tsuklyát szabnak Damun-
kosnak. Az Daika tunyasága
Damukosnak szentleg.

Diaphanes.

Lehetséges. III. Az Ur mi-
kor születet fenes tsillag jelent-
meg, ki az Magusokat ő hozza ve-
zette jelenrvén, hogy ő lenne ez
világnak meg világosetoja. Da-
mukos születik, és mikor kőröztőlked-
nék, az ő kőrözt Anyja látot az ő
homlokán egy tsillagot, mely azt jegy-
zette hogy ez világnak újob tsilla-
ga támadot.

IIII. Az Ur tizenkét eszten-
dős korában vitetet a Templom-
hoz, és ot maradot az gyermek
egyedül: Damukos kissébbkoraba-
datot az atyafiaiul az Clastromba

Chri

V. Christus felől semmit nem
olvastunc egész istuságáig hogy
tsielekődöt volna, hanem hogy
mint igaz ember nevedet Isten
és emberek előtt való kedvelség-
ben. Damukos pedig nem tsac testé-
ben nevedődöt vala, hanem elmeje-
ben való erőbenis.

VI. Az Urra, mikor megh kő-
röztőlkedöt Z. Iános által, az Sz.
Lélec galamb formában szállot.
Damukos pedig Hispaniába, mikor
nagy sükség támadot volna, minden
könyveit és ruháit el adá és az segé-
nyekre osztián magot. Barattá sen-
töltete, mint ha újjobban kőröztől-
kődöt volna.

VII. Az Ur szeretet minket,
és meg mosot az ő vérével. Da-
mukos pedig szeretetinek tökelteffe-
gével tellyes, Az éttsakat Istennec ag-
gya vala, elmelködésben és imárko-

261
szabangyakorlja vala magat. Ha-
romrendbeli vereséggel minden nap
sanyargatta magát vaslántzal osto-
rozván mind az vérnek folyásáig tu-
laydon kezéuel, egyket az maga bü-
néért, mely igen keues vala. Má-
sik az: az purgatoriombangyóiródók-
ért: Harmadik az: ez világban
előkert tfeleködté és szenvedte.

VIII. Az Ur, mikor Jerusa-
lémbe menne, latuán az varast si-
rara yta, sokaknac szíuók gondo-
lattyát meg mondotta, és Jerusa-
lémre követhető dolgokat meg-
jövendőltötte, és ezért mondot-
ták ő felőle, nagy Profeta táma-
dot miközöttünk. Damukos mi-
kór az: Vatafokhoz közelgetne, ke-
servesen sir vala: azoknac vétkek-
ért, és mint igaz Profeta titkos és
jövendő dolgokat meg jelentet. E-
zeket írja Antoninus: mellyekben
Damu

Damukost Christushoz hasonlították

Scotodulos.

Fölfeles Isten, hiszem nagy
büntetésre méltó karomlás ez:
hol hasonlítottac az Apostalok
valakit az Istenec szent fiahoz?
kit ültettéc valáha az ű székibe.
Szent Pál még az Angyalokat sem
meri hozzá hasonloknac monda-
ni: De kétség nélkül el hittem
hogy Isten büntetés nélkül nem
hadgya enec találoit és hirdetőit.

Diaphanes.

Eddig semélyeknec ősrve hasonlő-
tásáról szollottam, de immár azit
mondom meg az: tőda tétel kbénis,
mellyeket Christus Urunc Istenségét
és emberi erőfőltő járo hatalmassá-
gát mutatta meg, mint tettéc Da-
mukost hasonlított, és maid föllyeb va-

Iova az Ur Christushat, honnan meg
dajod ha Latriaval tisztelike Da-
munkos barátot vagy Duliaval.

Ugyan az ő Antoninus fol. 137.
Christus Urunknac tselekődött
mint hasonléttya őszve Damun-
kos barátat csodáival, rövid-
den hald megh.

Ugy vagyon, úgy mond, az
Ur tamasztot halottakat ug' mint
az Archisynagogusnac leányát, az
Naumbeli özvegy aszonnacfiát,
és az Betaniai Lázárt. De Damū:
egy Romai özvegy aszony fiát,
mellyet az nagy alázatosság miat
hírré sem hagyta tenni a Papánac.
Egy Aisot, kire az kű fal reafza-
kadot vala és mind őszve rontot-
ta vala az kű tamasztta föl. Ismeg
egy Cardinált ki az lorol le esett
vala s meg holt vala.

Negyvenjóvevényeket, avagy sa-
rándó

102
rándókat, kik Tosolínal, az folyó
vizbe elmerültec vala, és sok ideig
az viz fenekén fekűtenec, szent-
ges irádságának erejével mind ép-
pen eleven ki hozzá, kik felől azt i-
telhettyük hogy ha meg holtac volt
az vizben, meg elevenítötte: Avag'
ha úgy éltec az viz fenekén mint a
halac, csak elő hitta őket.

I I. Christus kétser elegitötte
meg halgatoit kenyérrel csodálatos-
san meg szaporétván az keves kenye-
reket, egyszer változtatta az vizet
borra. Damukosis kétser elegi-
tötte az barátokat Romában és Bo-
noniában, az Angyalokkal hordat-
ván nékic mennyei kenyeret. Egy
űres hordot io borral megtöltöt boroc
nem léven. Ismeg, az tiszta vizet io
igen jó édes borrá változtatta.

III. De hályly rettenetes dolgot.
Az Ur ezt mondotta maga felől: Ad-
dattos

dattot ennékem minden hatalom me-
nyen és földön. Ez a hatalom nem
keuessé kööltetör Damukossal, az
mennyen földön. Pokolbéli keu való
birodalom. Mert az Angyaloc
ugyszolgáltac néki az mint akarta,
az barátoknak kenyeret hordatot vé-
lec emberi formában. Az tűz is en-
gedet néki: mert az ű tudományarol
írot könyvet haromszor vetöttéc az
tűzbe és mindenfer éppen maradt,
az Eretnekek könyvei pedig megh-
égtenec. Az vízekennis hatalma
volt, mert mikor az uton ment mind
az egész tartományban szörnyenes-
set az első: de ű imádságával meg-
tartostarta, hogy ű réa egy tsóp sem
essét, mihelen keresztet vetet az ég-
re. Az folyó vízbe könyvei be-
lé estenec, kiket az halasoc egy ni-
hány nap mulva ki fogtác az vízből,
és olly szárazoc voltac mint ha a ta-
skabol

skából vöttéc volna ki őket.

El unnád halgatni mind azo-
kath az káromlo hazugságokath
mellye ckel magasztallyac, tiszte-
lic és commendallyac ez uyjonnan
tamadot barátnac Christussal va-
lo egyenlőségét: hanem im még
a javába kettőt hozzoc elő, az u-
tán a maga kapaiába mint egy sak-
ba be varrot káromlot, az kénkö-
ves tonac fenekén öröc feledé-
könség nec kötelével le kötve ha-
gyom.

Ugyan azon Antoninus pag. 196.
írja felöle: Hogy Romában egy cijt
Damukos Barát imádkozic vala,
és látta hogy az Atyának jobján, nag-
baragal föl kelvén az fiu, hogy mind
ez egész földön való bűnösöket elve-
szesse: és ál vala az aerben haragos
tekintettel, három dárda vala kezé-
ben, mellyec közzül egy cikkel az ke-
vélly

véllyeket: Masickal az gonoz kíván
sagban élőket: Harmadickal az bu-
jalkodással gőriedőzeket ölnéje meg.

Mikor senki nem találta nek
ki meg engesztellye. Bodog Alf-
szony bomla Fiának labaihoz és
könyörge, hogy lenne engedel-
mes azoknak kiket egyszer megh-
váltot, és igazságát irgalmaság-
gal temperálnája. Kinec mon-
da az ő fia: Nem látod menni
boszszuságokat tesznek ezek én
raytam. Monda Maria, te tutz
jó fiam mindenedet, mert ezen
az uton térted magadhoz őket.
Vagyon nekem egy hívseges sol-
gám, küld azt é világra hogy a te
akaratodat nékic meg mondgya
s meg térnec hozzád.

Más szolgám is vagyon pedig
kit melleje adoc én segítségül:
Monda az Fiu: Imè meg halgat-
talik

talak jo Anyam, azért mutasd meg ¹⁰⁴
nekem kiket akarz arra a tífíre va-
laztani: Ackor Maria elő állatá
Damukost Christus eleibe, és monda
az Ur az ő Anyának, Ez véghöz vi-
si jól és hívsegesen az mit mondot-
tál. Ackor s. Ferentzetis eleibe ál-
latá azt is hasonlo dítferettel illete
az Ur. Ez látás után Damukos meg
ismere Ferentzet, kit az előt nem lá-
tot volt, és meg ölelűén s tsokolván
monda, te vagy az én társam, és te
egy aránt járz én velem.

Scotodulos.

Hiszem igen meg találta Sák
az ő foltyát: é volna ám az Apo-
stoli tudomány szerént valo Suc-
cessio.

Diaphanes.

Halgasd el immár az eggyet U-
gyan azon Anthoninus egy kevesse az
után

után: Damukos egykor ejjel
az Szentegyházban imádkozik va-
la, lón az Urnac keze rayta és ragat-
ták az Isten eleibe, látta az Istent
ülni és az ő Anyja, egy Barat kápá-
ba mellette ül vala jobb kéz felől, az
kápa Safir színű vala: Tekéntvén
köröskörnyűl, látta minden sörzetben
valoknac seregít, hogy Isten előtt di-
tsókódnének. Es mikor az őrendin
valok között senkit nem látta ot,
meg pirulván keserveffen kezd sir-
nia, meg ijedvén az Urnac tekinte-
tül és Marianac ditsősegetül, nem
mér vala közel állani. Mária in-
te néki kézéuel hogy hozzá menne:
De ő nagy félelem miatt nem mere-
da menni, hanem ozián az Ur ma-
ga szólátá, és úgy nagy siralommal és
alázatossággal lábokhoz burula.
Az Urfől költe, s kérde okot ilyen
nagy félelemmel való sirásának?

Mona

105
Monda Damukos, Miuel hogy min-
den sörzetben valoknac seregít látom,
az te ditsősegednec tekinteti előtt: az
én sörzetemen valokat, sohol nem
láthatom, oh, jay ennékem s hova
lőtek azok? Kinec monda az Ur:
Akarode azokat is látni? Monda
Damukos, azt kiünnám Uram.
Akkoron az Ur az ő Anyjának Mari-
ánac az kápán föllyűl valamántlika
alá nyula s monda, Im hol Anyám-
nak commendáltam az te sörzeted-
nec seregét. Még is kérde az Ur, Ugy
an akarode látni az te sörzötednek
seregét? Damukos monda, azt ki-
ünnám Uram: Maria az őfiának
kedueért, kétfelé nita rayta azt az
nagy aranyas Barat kápát kinec be-
sege Menyorságnac minden ditsőse-
gét befogia vala, látta Damukos Ma-
rianac kápája alól, az hova alatt
mint pillogatnak vala ki az ő sörze-

tírn

tin valo Barátoknak seregé, örömré
fordula az ő szívalma. Az Do-
minicanusoc hol laknac menyország-
ban.

Scorodulos.

Ertemimmár eredetyöket
Szentsegeket és merő Isteni ká-
romlással tellyes hazugságon fon-
dáltatot Successiojnkát, az Apo-
stoloc után maid ezer Esztendő-
vel tamadot, uy vallású Barátok-
nac: Ez világnac vakfagán tfo-
dálkozon, hogy magat cetele ha-
zugságockal el hadgya hitetni.

Diaphanes.

Berekeztem azért felőlők valo
ítéletömet az magok Attyafainac bő-
zonságáual, melyből mindenek meg
ismeri ec ennek utánna, minem ű hi-
telémre és bősületin ec kellefick köz-
tünk lenni mind semélyeknec s mind

tudo

tudományoknak.

706

Azt iria Páter Kalauz, hogy az
mely gyűlekőzet tfac egy hazug-
ságban meg fogatikis, nyluán va-
lo dolog hogy az nem lehet igaz-
ságnac ozlopa s erőssége, és nem
csak az ő tanításának bátorfagof-
sán nem hihetünk, de sőt abban
bizonyosok lehetünk, hogy ha à
hazugságnac Attya bele toyhatta
az hazugságot, nem lehet Chri-
stus nyája. Kal. l. 4. par. 1 p. 328.

De ezt nyluán lattuk hogy ez ű
jonnán magaktul tamadot Barátok
nem egy hazugságban tapasztaltat-
nác, hanem inkább minden tudomá-
nyoknak sörzőteknek és méltóságok-
nac erőssége hazugságon áll, hazug
fábuláckal tamogattatot meg. Az-
ért Páter Kalauzzal azt mondgyuc
hogy nem lehet igazságnac ozlopa az
őgyűlekőzetek, sem az ő tanítások-
nak

nak bator ságossán, nem hibetünk,
mert hazugságon fondáltatott egyha-
zi hiuatalyok, tudományok, nem az
Apostoloktól vót eredetet az ő tudom-
ányok, mellyet mást tanétnac: nem
igassagh szerint való Successori az
Apostaloknak.

Scotodulos.

Ezeknec mind tudományok-
nacis mind magok viselesenec az
Apostali tudomantul való küld-
nözéseket immár értem, Istenek
liala, de mégis vagyon egy kérdé-
sem, kérlek ne resteld velem va-
ló daikalodasodat, mert jó vendő
be nem leszen el temetue, az mit
mást az én elmémnek ládájába
rakogat.

Diaphanes.

Késs vagyoc arrais: tsak egyne-
hány szóval az conformitasnac köny-
véből azt mutatom meg, honnan tá-
nultak.

104
nultac ez hitelűc hogy az Ostya teste
változzéc: nevetsegre való dologh,
de nem tsuffság mert az Papac bulla-
iaual meg erősítettőt historia. Azt
írják abban az könyvben, hogy Fere-
ncz frater egykor miset mondott és a
pohárba egy Pok esset volt, mellyet ű
nem mert kivetni (félt, azt vélem,
azon hogy az Christus vére reá raga-
dot, és heaba kellett nec annac az föld-
re esni) meg itta az vérrel egygüt,
annac utanna vizketni kezdet az
sára, s-megh vakarta: és apook az
Fraternec szerelme nélkül az száran
iút ki. lib. Conf. fol. 72. Is meg
fol. 67. Egy Bonelus nevű ember
nem akarta elhinni, hogy az Ostya te-
sté változzéc, s azt mondta volt,
hogy az ű számára meg enneje azt
az Ostyát: Ezt hálván Antal Ba-
rez, mindgyárt miset mondott, és az
meg áldott miset az Szamárnac elei-
be vit

be vitte s-meg mutatta néki: Szamárà bizonság. Az Szamár mindgyart terdre essét és fejét baytván elötte tisztolta. Ezt látván Bonellus Catholicussá let. Bonelg az Szamártul tanulja, Antal az Szamárral bizonitot.

Scorodulos.

Hát ez nem az Apostaloc írásából, hanem az Szamárok Scholaiából iút értelem. Antal volt, Szamárral bizonította vállását, mégis s;entec? mégis régiec? s mégis Apostaloc Successori.

Diaphanes.

Im már ha mit akarsz kérdeni, lásd: meg feleles az mint ígértém vala magamat.

Scorodulos.

Enny számtalan nyilván valo, szarvas és az Christus Iesusnac érdeme

108
deme, ditsósége és tisztessége ellen valo hazugságokat látván az emberec: azt kérdem ha volté enni idő nec közbe vetése alatt valaki, ki ezeket eszébe vötte volna és ha eszékbe vöttéc, miért nem szoltac ellene?

Diaphanes.

Im te mind ezeket én velem egyetemben, gyermekfegedtül fogva látad hallottad, s-ezek nec nézésében gyakorlottad magadat: s-mégis azt mondogd vala nem régen, hogy eszedbe nem vötted az, álnok sasároknac mesterségöket: Szintén így volt elvöl fogva ez világi emberéknec dolgot: Mert az lelki szolgálatnac méltóságos szine alatt, ez álnoc sasároccok ottac voltac és serényec az magoc hasznára néző hazugságoknac föl gondolásában, találásában, és szaporét

poréttásban: igen vigyázoc azok-
nac oltalmazásában: Ez világh
viszont be hunnyván szemét valoga-
tas nélkül a mit eleibe attanac, a val
élt, ama szokot, de bizony bolond vé-
lekedéssel vigasztalván magát: En
ahoz tartom úgy mond magamat, az
mit űk mondnac, ű számadásoc az,
ha gonoszul sáfarkodnac a jótiszt-
ben. Tudom bőrével fizet a Roka
az tikoc el hordásáért, ha én megh
nem szólottom is. Igaz az, hogy bő-
rével fizet, de a val áfizetéssel meg
nem tér a tekárho. Példác.

Scotodulos.

Bizony igaz dolog az: hogy az
melly lelkőket űk pokolra visz-
nec, noha magokis el vesznec,
de a val azok vissza nem jünne:
Mint a ki tudatlan és rés;eg hajos-
ra bizza gyermekit hogy által vi-
gye

gye az folyo vizen, el fordéttya
az hajot, a vízbe őli az réa tudat-
lanul bizot gyermekőket, magais
beléhal: de a val az ű veszedelmé-
vel meg nem tér a gyermekes em-
bernek kára.

A bálványozoc az ű tévelgéseckel
tet kárnac megfizetése nem elegend.

Diaphanes.

Igaz, azért kellene ám embernek
semét nitva tartani, vigyázni, és
meg látni hova lépik mikor az uton
megyén. De hogy az ember ec-
sekbe ne vegyéc az ű veszedelmes ál-
nokságokat, ilyen fonálbol szűt Su-
perlatot vontac szemec eleibe.
Az Isteni Solgalatnac minden ren-
degen nyelven solgaltattac, hogy
meg ne nissác szemőket az ember ec:
Az sent irásnac olvasását meg til-
tottac erős fényétéc alatt, erős peni-

tertianac birsága alát, á déakokat,
az Papoknak, és Baratoknak tudat-
lanát, az Bybliának olvasásátul,
házonálvalotartásátul, tiltottác:
hanem az helet az magoklul szerzet
Breviariomnac, és Legendaknac to-
rooszenáját ragattác vélek. Mord
az által az földseges Ur Isten ugan
nem hatta tellyeséggel temetetni
az ű igazságát, sok hívekben megh-
tartotta az ű igaz tiszteletihöz va-
lo buzgoszerelmet, meg nitotta sze-
meket, és ellene irtanac, szolottanac
az Antichristus ordettasanac. Mint
régén az Izraelfiainac Istentől el i-
degónódót és tellyeséggel az Bálvá-
nyoc után uetemedet fiaik között Illyes
Prophetaz meg tartotta, ki minden-
kor ellene szollot, tanétot, tseleke-
det az Országban közönségesen el-
aradot balvanyozásnac: Illyés pel-
daja, melly ellen mondas miat an-
nyera

nyéra jutot neha, hogy pusztakon kel-
let az sok Balvanyozoknak karomla-
sa és üldözése miat buidosni, á hol
Isten holloc által taplalta az ő ditsósé-
géneec ki nyilatkozatafanac idejéig:
1 Reg. 19. 14. s-végre föl kiáltta az
Urhoz, az Bálvanyozásnac el ara-
dása, és az igazságról valo bizonság
térvőknec fogyatkozások miat mond-
van: Nagy busulasom vagyon az
Seregeknec Uraért Jstenéjért, mert
az Izraelfiai elhättac az te szöve-
tsegődet, le rontottac az te oltari-
dat, és az te Prophetaidat meghöl-
tec segyverrel, és én egyedül marad-
tam, engemetis penig halálra keres-
nec. Illyes Prophéta panas; olko-
dála. De meg vigasztala az Ur
űtet mandvan: Noha te nem lá-
tod s nem ismérőd őket, de va-
gyon még ennékem hét ezer em-
berem, kik az bálvánnac térdet

nem haitoranac. Így mondom,
noha elaradot volt az balvanyozas-
nac utálatossága tellyességgel, de a-
zért, minden időben tamasztot és
tartot az Ur olly személyeket, kik-
nec nyelve és irasoc által az ű igaz-
ságáról tanu bizonságot tet.

Scotodulos.

Ezek pedig nagy dicsfekődéssel
és teli torockal azt mondgyák
hogy ez ti hitőtök, és vallástok so-
ha nem volt, és tñac hirrelsem,
hallatot Luther, Mártonnac és
Calvinus Janosnac előtt, azért
uy, és az Apostali tudománytul
idegen tudomány az ti vallástoc:
Kiuánnám azért üiled, hogy eb-
benis el igazétanál: hogy tudnék
mit felelni nékic mikor ez felől
valo vetekődésem lenne velek.

Diaphanes.

Bátor: meg'tselekődem öröme-
s. Ennec okaért nyluabban valo ér-
telemnec okaért, Először az mi kő-
rőztyéni hitűnket és vallásunkat.
Réssenként, auagytzikelenként sñam
lálom elő: Annac utánna, azoknak
bizonyos és régi voltarol solok Isten
által.

Az keresztényen hit három rész-
ben consideraltatik.

Az mi igaz, régi, és az. *ß.* Apo-
staloknak irasauval egy nyomban járo
hitűnk, tudományunk és vallásunk
három részben foglaltatik bé.

Első részben, az. földseges, minde-
neken uralkodo Isten nec ismereti.

Másodikban: Annac az minde-
neken uralkodo, de láthatatlan Isten
nec igaz táztelelinek modgya, és
rendi.

Harmadikban az. mi kőroztyé-
ni maguk viselesenek illendő modgya.

*Az Istennek igaz ismeretiről
valo vallásunk ez:*

Mi hiszünk egy Istenben, az ki
mennyer földet teremtetten. Ezt,
az teremő és mindeneken urál-
kodo Istent, ismeiünk, hiszük és
vallyuk, allattyában egynek, sze-
melyében háromnac lenni: ez
személyeket nevezzük az sz. Apo-
staloknak irasoc szerént, Atyának
Fiunak és sz. Léleknek. Rőuid
szoval, az igaz Istennek ismereti-
ről az mi köröztyéni hitünk agai-
ban, az Apostali Credoban amin-
vallást teszünk, azonképpen hi-
szünk. Athanasius az mint az kő-
reőtyén hitnec formáját meg ir-
ta, aual eggyezünk, az szerent hi-
szünk. Ha mi euellenköző do-
log vallásunkban találtnék, ké-
szek vagyunk el hadni.

*Ez a köröztyén hitnec fondamē-
toma*

*toma, ezt tartjuk mind régi, smind
igaz vallásnac. Mondgyáke az te
Papistaid, hogy ny vallas? mondgyá-
ke, hogy Luther Márton, anagy Cal-
uinus János kezdette?*

Scotodulos.

Nem hallottam azt tőlők.

Diaphanes.

*Hát az Isteni ismeretről való tu-
dományunkat méltatlan kárhoztat-
tyák, és hazudnac mikor ny tuda-
mánnak, és Luther találmányának
mondgyák.*

Scotodulos.

*Az Isten fianac ismereti felől
mit vallotok?*

Diaphanes.

*Azt hiszük vallyuk és tanétyuk:
hogy az Atya mindenható Isten, az
vele egy allatban és természetben va-
losiaz, az ő öröcke való bőltsésegé-
nek*

nek tanatja bol bizonyos időben el bo-
tatta, és Aszonyallatnak maguából
s. Léleknek ereje által, igaz emberi
testben öltöztette, az emberi nem-
zetnek örök kárhozatból való ki-
badetásaért halálra adta, és miné-
künc közbe járovul rendelte, adta
és commendálta, ilyen szóval: Ez
ugy mond, az én szerelmes fiam, ki-
ben az én kedvem betölt, ezt halgas-
satok. Math. 3. 7. & 17.

Ezt tartjuk, vallyuk és hiszük,
igaz természet szerint való Istennek
és igaz embernek lenni, az Isten és
emberek között EGTE D Ű L V A-
L O közbe járonak. 1 Tim. 2. Egy
az Isten és emberek között az közben
járó) mint s. János tanét, monduán:
Fiaim, ne vetkőzzetek, ha pedig vá-
laki vetkőzendik (ne esedőzzetek
bátor senkinek ne járjatok senki után
Isten haragiának meg engeztelése-
ért

ért) vagyon nekünk Isten előtt ked-¹⁷³
ves szótolonk, az IGAZ Jesus Chri-
stus: ez az mi bűneinkért, s nem
csak a mi bűnünkért pedig, hanem
mind az egész világnak bűneért, en-
geztelő áldozat. Ez nem ny val-
las auagy tudomány, hanem az mint
magadus lánc az Apostolok irásan
fondaltatott ha ennek ellene mondana
valaki azt méltán tarthatjuk mi
ellenségnek, az is minket: De ugy a-
ránzom hogy az Pápisták sem külö-
böznek ebben tőlünk. Ha velünk
tartják pedig ebben: hát az magok
lölki ismereti leszen itelőjök, ki meg
mutattya nekik hogy minket méltat-
lan kárhozatnak, és hazudnak mi-
kor ny hitnek nevezik auagy Luther
vagy Caluinus találmannyának mő-
gyák az mi hitünket az Istennek is-
mereti és az közbe járó Jesus Chri-
stusnac ismereti-tísteleti felől.

Nem itélem hogy kárhoztas-
 sanak ebben, mert az sz. irás ellé
 nem szólhatnak lólki ismereti sé-
 relme nélkül: ő magokis ezen
 vallyák penig. Hanem ha az
 Szenetk nec fegetsegre valo hivat-
 tatásokat, melyben, ők nagy re-
 ménsegeket verőttek, failálnák:
 Mert azt mondgyák hogy csak ez
 világi Fejedelmek eleibe sem me-
 het ember az utánnok valo, de ne
 kic kedves szolgáknak közbejárá-
 sa, oktatása és törekedések nélkül.
 meünel inkább az Tölseges Isten-
 nel nem beszélhetni, az ő előtte
 szolgáló, neki kedves, Angyalok
 nak, és külön külön fele rendből
 álló szentek nec, igazgatások és
 törekedések nélkül.

Diaphanes.

*Noha csak az okosságis meg mu-
 tatty*

tattya, hogy esse veszt bolond ember¹¹⁴
 az, aki Fejedelmével akarván sem
 be lenni, annac minden szög ahoz fo-
 lyamodik, kik nec sem neüket sem
 tizteket hiuatallyokat, sem sámok-
 kat nem tudgya. Mind az által
 ezeket sem mondhattyak esseknek,
 mert bizony sem neüket, sem tizte-
 ket, sem sámokat nem tudgyák az-
 oknak az kiknek őkis esedeznek:
 Ama Gergely Papa mondása szerént:
 Sokaknac tetsünk, ugy mond, mit is-
 teletet ez földön, neüket az Calen-
 dariomba bősületeffen be irván, kik
 nec lólkók gyótródik pokolban. De
 ezekről immár szólottam ez elét, Im-
 meg felelek azért erre is Isten által.
 Istennek akarattya és tizteleti-
 nec modgyat az sent irasbol kel ta-
 nulnunk.

Elofför: Gondold meg, hogy
 miképpen az bün mia meg rom-
 los

lot ember nem hasonló az Isten-
höz, azonképpen nem illendő
sem elegendő Isten előtt való
dolgainknac véghöz vitelére az
romlot emberek nec szokásátul
vót példa, hanem az ő akarattját
ismeretis, és tisztóletinec modgy-
át az ő tőle előnkbe adott sz. írás-
bol kől tanulnunk.

*Mert az Isten nem hasonlatos az
változando emberekhöz, mint meg
vagyon írva az. Profétánál: Ose. 11.
Isten vagyok én, és nem ember. Mert
az en gondolatim nem olyanok mint
az ti gondolatitok, sem az en utaim
nem olyanok mint az ti utaitok, azt
mondgya az. Ur: Mert mely igen ta-
val az. Egh a földi ül, oly igen tauul
vannak az. én utaim az ti utatok-
tul, és az en gondolatim az ti gondo-
lattoktul.*

*Másodszor: Mindnyakát sza-
kasz*

715
kasztya Isten ez illyen emberi o-
kofságtul találtatot példáknak,
az Sz. írásnac imez nyuán való
szép és meg változtathatatlan.
mondásual: Mint, mikor így
szol az Isten: Imhol az én ked-
ues és válaztot szolgálám, kit az en
lőlkem keduel, és az én lőlkemet
adom ő bele, ez mondgya meg a
pogányoknac az itéletet. Esa. 42.
1. Ha szolgát keres valaki, ki ál-
tal Isten eleibe adgya az ő szükse-
ges kiúánfagát, és ki által érthesse
Uránac akarattját, Imhol az Isten
túl ugyan erre válaztot közbeja-
ro szolga: nem nagy hitőtle-
sege, az Istenül erre rendeltetec
kedues közbe járo szolgálauul
meg nem elegendőni? Ismeg: Ez
az én szerelmes fiam, kiből az én
keduembe tőle, EZT HAL-
GASSATOK. Math. 3. 17.

Nem

Nem Isten parantsolattyanac nyil-
ván vakmerőképpen való meg se-
gée ez? mikor meg mutattya ő maga,
keducs nec, szerelmes nec, fiának mód-
ván parantsollya hogy ehez folyam-
unk, ezt halgassuk s mi romlot gon-
dolatunk szerént nem bizhatuán en-
nek elegendő voltához, olyakhoz fo-
lyamunk kiket nekünk nem commen-
dált, kik közöttül nemellyek nec léte-
lek, s nemellyek nec még idűs-
ségők felől is kőtelkedhetünk. Is meg
Egy, az Isten és emberek között való
közbe járó, kérdened, az soc közöttül
vallyon mellik az? Az ember Jesus
Christus. 1. Tim. 2. 5. Ha csak egy,
mit tsauarogz hát, te sok ezerek u-
tán?

Ez ám az Isteni káromlás, mi-
kor az ő tsauának nem hisznek: mi-
kor az idűzőiő Christusnak közbe-
járásnal meg nem elégöznek az em-
berek

16
berek. Im nagy méltatlanul mégis
azt merik mondani hogy régi hitők
vagyon, és hogy az Apostaloktól vő-
ték tudományokat, maga nyilván lát-
tyak hogy az Apostalok tsak egyre mu-
tatnac. Még sem bizonyíthatták
hogy az Apostaloc az Christus Jesus-
nac kiűle valakinec könyörgötte-
nec volna, hogy erőttők esedezték:
Sem irásokban nem oluastak. Egy
felől tisztelik és imadgyák őket: más
felől hamisították, mert sem élete-
ket nem követik, sem irásokkal meg
nem elégöznek: Itéletire hagyom,
akar kinéki ha méltan nevezneké
minket uy és az Apostaloktól idegen
tudományu embereknek, auagy méltan-
talan.

Hiszük, vallyuk és tanetyuk,
kogy az Istent felni és tisztolni
köl minden nec, az ő szent igejé-
nec rendi, tanétása és igazgatása
szec

szerént, nem az embereknek gon-
dolattya és találmányok szerént:
Hirdettyük az Euangeliomot és
az sz. Profetáknak irását minden
nemzetnek az ő nyelue és értel-
me szerént: Math. 28. Az Sa-
cramentomokat szolgaltattuk
az Urnak szőrzése szerént, mint
az Euangelisták meg irták és Sz.
Pál irásban hadta. Math. 26. Lu.
22. Mar. 14. 1 Cor. 11. Ez is régi
hűt és nem uyionnan tamadot, nem
Luther Martongondolta, sem Zwi-
nglius találta. Méltatlan volna az-
ért a kik minket uytudományuak-
nak hinak. Mert így volt parantsol-
va az sz. Apostaloknak, Math. 28.
Mennyetec el ez. Jóles világra, hir-
detuén az Euangeliomot minden né-
peket, és megkőrozteluen őket, Atyá-
nak, Fiunak, és sz. Léleknek nevé-
ben. Tanétuán őket, hogy meg tart-

sak

sak mind azokat, melyeket én parant-
soltam ti nektek. Így predicaltak
az Euangeliomot minden fele nem-
zetnek az ő nyelue és értelme szerént,
az Sacramentomokat is az, mint az
Urtól vőttek úgy szolgaltatták. Az
Profetáknak is meg volt parantsolva
hogy az Istent tiszteljenek minden-
modgya, az Istentől tanulják, és a
szerént tiszteljenek az Urat: Valamit
ugy mond az Ur, én nektek parantsol-
lok, azt őrizzetek és tselekedjétek,
ahoz ne tegyetek, se el ne vegyetek at-
túl valamit. Deut. 12. 32. & 4. 2.
Prou. 30. 6.

Mikor azért mi az Istent tisztel-
tetben minden tudományunkat,
az sz. irással támasztyuk és bizoni-
tyuc, nem mondhattya senki iga-
zán hogy mi az Apostaloc tanéta-
satul idegen és magunktul talale-
avagy gondolt hűt követnénk.

Scoto

Scotodulos.

Kitfodák az uy hitűek!

Diaphanes.

Ketseg nekül azok, a kik az Isten írásban eleikbe adot formáját az Isteni tizteletnek elváltoztatták, és magok gondolattya szerént, időről időre neuultek az magok sejetül talált formáját az Isteni tizteletnek.

Kitfodák legyenec az uy hitűek.

Eltaoztak az Apostoli egy igyű alázatosfagtul, el változtatták az Euangeliom hirdetésnek hasznos formáját, melyet követtenek az Apostolok, predicáluán az Euangeliomot minden nemzetnek nyelue szerént, mondom idegen nyeluen kezdettenek folani, mellyel az Istennek ismeretit és akarattjánac értelmet, el rőytőték azoktul az kiknek hirdetni ec kellett volna: Istennek fia azt parantsolta, Math. 10. hogy nyiluan kiáltssak

118
tsak, predicállyák, ők pedig el rőytőték be fődőzuén az lólki böuétneket az idegen nyelvnek palástyáual: Az Euangeliomnac még az nevetis le tőtték, Mifet adtac helebe. Az Szentseges Sacramentomoknak szolgaltatásatis meg elegyétőttek az magok emberi találmányá nak korpájáual: Az kőroztssegh nec Sacramentomat az Apostolok vizzel szolgáltatták, ezek sot olait magok nyálából és porbol csinált sart attak melleje: Az Urnac parantsolattya ellen, non addes, az az, hozzá ne tegy. Az Urnac Vatsorájának kenyérét el változtatták, az Bort vizzel meg elegitőttec, és az kőlleget enec kőzlesetül ugyan ki rekeztettek: kőzönseges neuezettel áldgák meg mondván vegyétec, s maga veszi: egyétec, s maga eszi megh. Az po

Az poháértis: Igyátoc ebből minnyajan, s' maga iszja meg.

Scotodulos.

Mikor, s' kic voltak mind ezeknek felgondoloi, ha az Apostaloktul nem tanulták volna, a karnám hallani.

Diaphanes.

Nem egyennec *Author*a, sem egy időbe talalták mind ezeket, hanem egy más után, egyser egykegyget gondolt, masor másik toldot is meg valamit zekelt hozzá: ezért nem vót-
téc e felekbe az külső renden valok ez nagy változást, valámig az. *ß. írás* mac olvasása titalom alatt volt.

Scotodulos.

Mongy egy néhány bizonyos példát mind ezekre.

Diaph

Diaphanes.

Hallottade, vagy olvasade valaha, hogy az Apostaloc közül valamellik meg koronáztatot volna három rendű koronával; hogy magat Istennec hívatta volna mint a Pápa? *Dist. 96 c. Satis evidenter.*

Hogy ez seles világon való köröztyénfegnek fő Pispókíe? *lib. 5. Sexti sap. Felicis. in Glossa.*

Az Pápa Istennec hívattya magát.

Hogy a Pápa és az Király között anni külömbfeg legyő, menni a Nap és a Hold között. *lib. 1. Decr. Greg. tit. 33. Solita.*

Scotodulos.

Soha nem hallottam: de hogy mernéje egy tetves Barát ezt magára venni? Mert ez túrhetetlen káromlás.

Diap

Diaphanes.

Olvasd meg az meg jegyzet bele.
ket, és bizonyossan úgy találd az
mint mondom.

Scotodulos.

Hát bizonyossan ez az Anti-
Christus: kiről Sz. Gergely Pápa
íszolt, monduán: En nyuán és
bátorfagal mondom, hog' valaki
magát mindenec felőt valo kö-
zönseges Pispóknec hija, auagy
hiuattatni kiuánnya, az ő fel fual
kodot kevélységében, az Anti-
Christusnac Hoffmestere: mert
magát az többi előt valoua teszi.
Greg. ad Maur. Imp. l. 16. epist. 30.
Item l. 6. ep. 188. & ep. 194. & lib.
7. ep. 3. & 74. & 79. & 80.

Diaphanes.

De nem csak Gergely Pápa íszolt

120
így felőle: mert Arnulphus Aureli-
ai Pispók is (ez előt 600. éstendőtai
ba) in Concil. Remensi, nyuán íszol-
tot az Romai Pápáról, monduán:
Ezt az magas sekben űlőt, ez bár-
sony ruháual tündöklőt minec veli-
tek? tudnya illik, ha szeretet nekül
bagyatik, és csak tudományában di-
csőködik és felszalkodic, az Isten-
Templomában űlő Anti-Christus, és
magát úgy mutogattya mintha Isten
volna. Spec. Rom. Pont. pag. 28.
4. Thes. 1 4.

Ehöz hasonlo dolgot íszolt Eber-
hardus Salisburgomi Ersek 1240.
éztendőtaiban, az Reginoburgomi
Conciliomban. Joachimus Abbas Ca-
laber: és Francisc. Petrar. ep. 20.

Scotodulos.

Oh nyomorult vak világ, sör-
keny föl az álomból, és ilyen-
nyilván

nyilván való intéseket megh lát-
ván, forduly ortzul az te Urad-
hoz Istenedhez: Ne had maga-
dat az Anti-Christus porázán-
bordoztarni.

Diaphanes.

Veséde immár esedbe hogy nem
az Apostaloknac hanem az Aposta-
taknac Successori, ez ala néző fel-
sualkodot kevély Papok Barátok?

Scotodulos.

Eszembe vöttem, ditséret az
Istennec, ez után mástis tanétha-
toc. De ez előt azt mondád hogy
az Miset nem egy ember szörzör-
te, sem egy időben, hanem kü-
lőmb külőmb emberec raggat-
ták özve darabonként: kérlek
aztis bizonyíts meg.

Diaphanes.

Nyilván vagyon, hogy az Ur Chri-
stus

stusul az ő mi erőttűnc való halálá-
nac emléközeiire szörzött Sacramen-
tomat neveztek Misenec, és áldo-
zatnac: Innen az Miseben valoba
bonást felcködettynec, tizfra Cere-
moniaknac eredetű kenik az Chri-
stusfra és az ő Apostalira, hogy azok-
tul kézről kézre vötték és tanulták:
Da más felől magoc meg vallyak hog'
az Apostaloc ideje után, példájok és
írások kívül darabonként toldozták
minden Ceremoniajokat, özve, az
emberi elmének gondolattyából.

Christus Urunc az Szenfeges Sa-
cramentomat minemű Ceremonia-
val szörzötte, az Euangelisták megh
irták: Matth. 26. Luc. 22. Miből
szörzötte legyen aztis előnkbe adták.
Mert nyilván iriak, hogy az közönse-
ges Vatsora után, azon Vatsoratul
maradot kenyjével, mellyel az Hus-
veti Baránt meg ették, mondom az
L mine

minemű kenyérrel éltek akkor egész
Sido Országban, mind szegényes-mind
kazdagok, abból az kenyerből és a-
zon Vatsoratulmaradot Borból szór-
zóite az Sacramentomi Vatsorat.

*7. E*lső Alexander Pispók (még ek-
kor nem hívták magokat az Ro-
mai Pispókok, sem Pápaknac, sem
universalis Episcopusoknak, az az, kö-
zönfeges Pispókoknak) én nem tudom
minemű indulatból, az közönfeges
kenyeret le tévén, könázatlan pogát-
sát rendele helcbe. Aur. leg. l. 4.
c. 119. Phil. Berg. Supl. Cron. l. 8.
De nem az Apostaloknak sajátul vót-
te, sem írásokból nem tanulta, ha-
nem az Apostaloknak haláloc után
magátul gondola.

Még ekkor az M I S E nem sü-
letet volt ez világá: Pradicator
volt ez, Bal. de Act. Rom. P. lib. 1.

Mind az által, az Sacramento-
mi ke

122
mi kenyérben ez után sem volt sem-
mi valogatás maid 600. esztendeig:
Az kőörtényenc házoktul vitték az
Ur aztalára kenyereket, az ki mine-
műt vihetet, (abból éltek a Papok is)
és fac abból vőitenc az Ur Vatsora-
jánac közlesere való kenyeret. Ama
nagy Gergely Pispók is (kimeg kolt
Christus Urunknac 604. esztendejé-
ben) így éli vele. Legen. l. 3. c. 193.
in vit. Gregorij. Az Apostalok után
600. esztendeig közönfeges kenyérrel
osztogatták az Ur Vatsoráját.

Az után, időről időre egymás
után következet Pispókok öregbetet-
tek, toldozták földozták az Miset,
mindenic varrot valamit hozzá, az
mi nékitetzet: Nemellik az Euan-
geliomot és az Epistolaz keverte kö-
zibe, nemellic a Cantust, Antiphoná-
kat nemellic: Mint ez követközendő
Registromban meg látod.

Anno Domini.

1. Clemens és Anacletus az Dominus vobiscum által valo Salutatio, mely az Mifeben herfzer. mondatik, mellyet vőttek à Ruth könyvéből. 36.

2. Alexander. P. Qui pridie quam pateretur, ez igeig: hoc est Corpus meum. 120.

3. Sixtus az Sanctus. 128.

4. Telesphorus à Tractus 130.

Telesphorus 2. Gloria in excelsis dist. 1 can. nocte. 130.

5. Pontianus és Damasus az Cõfiteort. 235.

6: Sylvester. az Görögök tül vőtte, s ide foldozta. az Kyrie eleison. 316.

7 Marcus P. az Symbolomot avagy Patremet. 338.

8 Siricius P. Communicantes & memoriam venerantes 360.

Dama

9 Damasus az Alletujat. de cõf. 1 can. hi duo. 369

10 Celestinus P. az Introitus szörze az Mifehöz. 426.

11 Orozlan P. à Præfatiokat. de cõf. d. 1. Can. Inuenimus 440.

12 Gelasius P. az Collectakat. Tert. in Apolog. 39. 486.

13 Symmachus Et in terra, Hilaristul Pictaviemi Pispók tül vőte. 490.

Orozlan P. Hanc igitur oblationem, eddig: placatus accipias. Item Sanctum Sacrificium. 440.

Harmadik Orozlan P. Az Tõmienezést.

14 Elsõ Gergely P. és hetedik Gerg. Az offertoriumot, de cõf. d. 2. can. Omnis.

Damasus Az Euangeliumoknak és Epistoláknak részeskeit.

15 Sergius P. Agnus Dei.

L 3

Harma

16 Harmadic Gergely P. *Sanctorum solennitas.*

Nagy Gergely P. à Pater noster.

Első Gergely P. *Complendat és Secretakat.*

17 Miklos P. *Az Sequentiákat, Nothgerus Apád Ur szerzéséből.*

Oluasd ezekre *Decret. Grat. hortulum anima, Auream legendam Petri de Natal. Baleum de actis Rom. Pont. Platinam & Phil. Bergo Supl Cron.*

Ha ez dirib darab foliókból öszetoldozot és enni estendőknec közbevetesuel, enni egy mástul messi időuel sületet embereknek elmejétül feléköfőttetet **M I S E T** itélettel megtekenőd, meg ismered hogy nem az egy nyombanjáro Apostaloktul sármaszot és hogy méltatlan kérkőzicaz tsatsfo

tsatsogo variu az Apostaloktul vő Successional. Mert ha mindenik elvonnáia ez tzi fra öltözetű Missetül, az ő talalmányat az mellyet ő hozzá ragasztot, nem tsak mezitelen maradna, hanem ugyan mindene stül semmiue lenne. Hasonlatos azért az Aesopus variuiához, kiről azt iriak hogy mikor az madarak szejedelme eleibe keűlt volna, hogy magat bemutatván, diszekódhetnék meg kolduolta vala az szép tallu madarakat és azok fel ruháztak velt az ő tallockal: Látván az variu melyekős volna az mas madarak tollával meg kezdde őket utálni és az többi- tül kiűn vala tisztóltetnit Az mas darak ezen meg bofonkodván, mindenik az ő tollat vízszza vesi vala, és így ő maga meztelen maradván: Begyenkődik és szazik vala.

Hasonlatosság az variutul.

Scotodulos.

Amint elszembe veszem, az Isteni tiszteletnek az Apostaloc által kiadattatott igaz modgya, szin-
tén úgy járt ez fóc Piispókók ve-
lekedési és találmanya miat, mint
mikor az gyermek (az mint szok-
ták mondani) el vész az fóc Bá-
ba között.

Diaphanes.

Igen illendőképben szól az hozzá:
Ugyanis azért olyan himes az Míse
mondo ruha, hogy fóc egy mástul külö-
nöző foltokból áll az Míse, fók sabo-
ia volt, ki nyíaz, sabta, ki Gallerat,
ki az peremit igazgatta rea. E vol-
na ám az Apostaloc halála után u-
jonnantamadott hit, ezek módathat-
nának igaz a Scismaticusoknak, kik
az, s. Apostaloknak rend tartasoktul,
és irásokban ki adott Isteni tisztelet-
től elszakadtanak, és az magoc feje
tálta

túl talált tiszteletnek modgya tar-
tyák és követik.

Scotodulos.

Azt csodálom en, hogy valaki
valamikor nem támadot, ki eszé-
be vévén, ellenek szolot, itt, a-
vagy tanéctot volna.

Diaphanes.

Minemű alkolmarosságból
születet a Míse.

Ezek mind a miat, löitenek aty-
amsia, hogy az forrást, melyből az I-
stennec igaz ismeretit és tisztelet-
nek modgya kellett volna meríteni,
az Bibliat, el rekkentettek, remet-
tek, és senkinec olvasni nem hadtak
(a mint meg mástul tilalmazták az
mennire tállók lehet) be kőözttek ez
világnak sőtmet hogy ne lássanak az
emberek: Így be kőözték sőtmet az
embereknek, azt adták cleikbe a mit
L s akar

akartak, minden találmanyokat sz.
írásnac neve és sine alatt arultak:
mellyet ha markokban kapták, azon-
nal traditionac neveztek. De az
véghetetlen irgalmasságu Isten meg-
sánta ez világnac ez Aegyptomi só-
tétsegen való fanyarúsagát, az sz.
írás, melyben az ő sent akarattya,
és tizteletinac modgyat, előnkbe ad-
ta, ez balványozok, és magok talál-
mányának imadoinak tömlőzéből,
az nap vilagra hozta, minden nem-
zetsegenek eleibe terítettette és ki nitot-
ta, el annéra hogy meg az gyermekek
is Profetálnac, és ditsérik az Urat,
az ő ki jelentet igaz ismeretinek uta
szerént.

Mind az által, ugyan soha nem
hadta az Főlséges Ur Isten az ő igas-
ságot, tellyességgel el oltani, minden
időben támasztot bizonyos semélye-
ket (mint regonten Illyes Profeta idő-
jében

jében is felekedet) kiket meg vil'go-
sítot, az igazság szeretetinek buzgo-
ságával fel ruházot, kik ez parázna
Babylon tsatfogásának ellene szólota-
nak, irtanac, és nagy pana'olkodás-
sal tanétottak, kiket én mast mind e-
lő né sálálhatok ez mastani rövid be-
sélgetésnek rövid orájában: hanem,
ha kedved vagyon, s kerlekis hogy el-
ne mulassad, Olvasd meg ama szép
könyvet, mellyet neveznek Cathalo-
gus testium veritatis. Olvasd meg h-
ez melles, Porvelus Gabriel irásai is
de Anti-Christo & ejus Ecclesia, to-
vab látz az után Isten által.

Azonközbe im ugyan magok nyá-
ja közszül állatok egyet előbe vagy
kettőt, kiknek bizonság tetelekből e-
sedbe veheted hogy Isten minden idő-
ben gondot viselt az igazságnac elő-
vitelére.

Christus Urunknac 493. sz. ten-
dité

dejében, egy Gelasius Pápa vala, ezt nem mondhatták Hereticusnak, mert Pápa vala, látván immár az ő idejében, hogy az Ur Vaisoraiának Sacramentomat meg kezdette vala mártzongani és tsonketani; csak az mint szokták nevezni, egy semély alatt adgyák vala az Communicálo semélyeknek: Illyen Decretomot ad ki ellenek.

Gelasius Pápa értelme és bizonyoság tétele.

Végére mentünk hogy nemelhecz, a szent testnek résfetséket veszik hozzáik, az sz. vérecc poharánac véteteltül pedig magokat meg tartoztatták: kik minden kétség nélkül, minel hogy nem tudom mi foda babonátul mondattatnak arra kesőréttetni, Anagy az hogy az egész Sacramentomot vegyek, Anagy éppen feggel az Sacramentomnac közleséül el tiffa

17
tassanak. Mert azon egy Sacramentomnac egy mástul való el szakztása nagy sentség törés-nékül meg nem lehet. Imhol ez, Pápa lévén, nagy sentség törésnek mondgya, az egy semély alatt való Communicálást: az mástani Anti-Christusok pedig azt mongyák hogy igaz, io. és Catholicum. De conse. d. 2. c. comperrimus. Ezt is meg jegyezzed pedig hogy az egy semély alatt való gyónásnac tevelgése ekkor immár kezdet vala keletezni: mely ellen ugya a Pápának kellett Decretomot kiadni. Salu. circa An. D. 180. lib. 5 de provid. Dei.

Salvianus Maffilii Pispök, Istenfélő és tudos ember, Christus Urunknac 480. esztendője táján akkorban sörkedező tevelgéseket látván, többi között, az Papok nac szabados hazaságokat oltalmazta

mazta, így szólván irásában.:
Teljesítséggel ny víszsza fordulának
neme ez. Az mi szabados, azt nem
tselekedik, à mi pedig tilalmas, azt
tselekedik. Az házasságtul mágo
kat meg mértéklik: az ragadomány
tul pedig nem mértéklik meg s nem
tartoztatják meg magokat. Mit
tfinálz te bolond velekedés? Abúnt
teltotta meg az Isten, nem à házassá
got. Az ti tanuságotokkal nem óz ve
illendők à ti tselekedetek. Ne legye
tek az bűnöknek barátai, ti, à kik ma
gntokat à ióságos tselekedeteknek
követőinek tartjátok. Vízszza for
dult dolog ez à mit tselekedőtök: nem
meg térés ez, hanem el fordulás. Kik
immár à mint híre vagyon, az tista
házasságnak tisztes séges rendit el
hadtatok, immár à vétectől sünnye
tek meg. Pispók volt ez, és ime nem
tcsak oltalmazta az házasságot, de
egye

ezetemben az Pápaknac tilalmok
és végezések ellen irt, kik az Papok
házasságot immár tilalmazzák
vala.

Anno D. 550. Pelagius Pápa,
noha az nagy méltóságra és neve
zetre ugyan fut nyálok az Papok
nac, látván az Pispókokban, az
nagy tiszteség kívánást tiltotta
ugyan igen hogy senki az több Pí
spókók fölöt járo nevet se tiszte
ne kinánnyon. Anno D. 600.
Gergely Pápa ugyan Anti-Chris
tus Hoffmeisterének nevezi azt,
à ki Universalis Pispóknek merne
magát mondani: Es chőz képest
az Pápák között leg előszer is ő
neveze magát, Servus servorum
Dei. az az, Isten solgainak solga
iának. Ez fölöt az Papi rendnec tisz
ti kívül valo irásáról, sokat nagy pa
naszkodással ír: mint meg látod
in Ca

in Cathalogo Testium. verit.

Anno D. 1360. Wikleff János Angliában, ezer három száz hatvan esztendőben florealt, oly igen nyilván és tisztán szolot, irt, tanétor, és bizonságot tót az igazságról, hogy Luther Márton sem szolot nyilvánban nálanál: Mely nyilván való igaz tanetsaért halála után negyven egy eztenáóvel, az Pápa fel ásatá az isonyaitus, s-meghégetteté.

Scotodulos.

Szilidseg'el diufekedő emberül, hallatlan kegyetlenseg. Tagadharatlan dolog ezeknek az Apostoli tudomannac iziául való el tavezások: noha az Sz. irás kezeknél vagyon, de mi haszna, ha ő magok sem élnek a szerént, egyebeket is tilalmaznak annak olyafasatul, nevezvén azt, és hason-
létván

129
létván viaz orru emberhöz, mellyet akar kiis oda haithat a hova néki tetzik.

Diaphanes.

Bizonyossan ezekre illik Christus Urunknac ama mondása Sz. Mathé nal 23. resz. Jai tinektec, ugymód, Phariseusoc és irás tudok: mert be testitek mennyeknec orságar, az emberek elót: ti be nem mentek, egyebeket is tilalmaztok a be meneteltül. Ha penig ezeknec minden természeteknec abrazattiyat látni akarod, olvasd meg egészlen az Sz. Máthé irásanac huszon harmadic réset: ne keres világosb tükört annál, ezeknec nyilván való ki ábráztatásara.

Scotodulos.

Nekem ugy tetzik, hogy noha nemely dolgokbá, mellyec nem az hitnec allattiyát illetik, hanem
csak

tfak valamí külső rendtartásra
nézve, külömbözne, de azért
az derék dologban mind egy utó
és egy értelemben vannak, az Sz.
Apostalok ideiehöz, leg közelbe
jaro köröztýeneckel.

Diaphanes.

Neked úgy tetszik, elhídtém:
mert a mint enis essembe vessem, oly
dolgokat is ítélz, apotékosnak, a mely
dolgokban való különözés, mind az
egész köröztýénsegnek vallását fel
bontya, és az embereknek fiaí közé
öröcke való visalkodást nemz.

De im én egy néhány Articuluso-
kat mutatok és vetek elődbe kikből
meg mutatom azt, hogy az mi időnk
re jutor Olaz vallás, melyet az Pá-
pától, Pápista vallásnak, Romától,
Romainak sóktak mondani, oly meste
el távozot az Apostaloknak és az oc
után

után immediatè, az az, közbe ve-
résnekül követközőt köröztýeneknek
értelmektől és vallásoktól, mint az
Egh à földtől.

Scotodulos.

Eorömet hallom.

Diaphanes.

Ez követközendő Articulusokat
mellyekben az Olaz vallásnak az A-
postali tudománytul való el szakadá-
sa meg mutattatik, az Papisták meg
nem bizonythatták, hogy Christus
Urunknak ideietül fogva hat száz ez-
tendeig az köröztýénsegben volta-
nac volna: noha nékic minden értel-
mec, tudományoc, sentsegök ezeknek
gyakorlasaban: vallásaban és oltal-
mazásaban foglaltatic be. Az az
Abban ál minden köröztýénsegök, a
miben az Apostaloknak, és az oc után
közbe vetésnekül követközői köröztý-
éneknek vallásoktól és értelmek-
től külömbözne.

Meg

1 Megh nem bizonyíthatyák, hogy Christus Urunc után, hat száz esztendeig ez egész földnek kerekfegyében, magán és kivált- képpen való Mife szolgáltatót volna, melyben a Pap közönse- ges szoval meg áldván az Sacra- mentomi kenyeret és bort, maga meg ette és itta volna: hog' mon- dom, az hiveket közönseges szo- val kínálta volna, ezt mondván az Urnac parantfolattya szerént, Vegyétec és egyétec: és, Igyátok ebből mindnyájan: s' maga meg ette, s' meg itta volna.

2 Sem, hogy az Urnac Vátfo- rajának Sacramentoma, egy sze- mély alatt (a mint szokták nevez- ni) osztogatott volna.

3 Sem hogy az gyűlekedetben való közönseges könyörgést, a Pap az kölségnek értelmétül ide-

gen

gen nyeluen szólván, kit a kölség né értet volna, tselekedte volna.

4 Sem hogy az Romai Pispók közönseges Pispóknec, auagy az közönseges Anya-szent-egyház- nac fejénec neveztetet volna.

5 Sem hogy az kölség arra ta- néttatott volna, hogy az Christus testét az Sacramentomban, való- sagos allattya szerént, testnek modgya szerént és természet szerént jelen lenni hinnéje, avagy hinni tartoznék.

6 Sem hogy az Christusnacte- ste egyszer s' mind véghetetlen- soc heleken volna.

7 Sem hogy a Papnac törüé- nye auagy szokása lőt volna hogy az Sacramentomot feje fölöt fel mutatnája.

8 Sem hogy az kölség leborul- ván, az Sacramentomot Isteni szizte

tisztelettel illette volna.

9 Sem hogy az Sacramentum valami fátskoban föl fűg'eztető volt.

10 Sem hogy az áldásnac igei után az Sacramentomban az kenyérnek és bornac allattyan kívül, tífác á szinje maradna meg.

11 Sem hogy a Pap az Sacramenti kenyeret háromféle törté volna, és maga mind a hármat megette volna.

12 Sem azt, hogy valaki az Sacramentomot jelnek zálagnak, avagy emlekedetnek mondotta volna, az eretnek gyanánt tartatot volna, és kárhoztatot volna.

13 Sem hogy szabad lőtt volna azon egy Templomban egy nap 30. 20. 15. 10. avagy őt Míse mondani.

14 Sem azt, hogy az Templo
mók

12
mokban képeket helhőztertenek volna, hogy a kölségtől imáttat-tanac volna.

15 Sem azt, hogy az kölségtől tilalmas lőtt volna az Szent irás-nac, az ő nyelve és értelme szerént való olvasása.

16 Sem hogy az Papnac szabad lőtt volna, az Sacramentom igeit magán sugva berbitelni.

17 Sem hogy a Papnac hatalma lőtt volna, az Christusnac az Atya listé előtt való be mutatására.

18 Sem hogy törvénye volt volna a Papnac hogy málért az Sacramentomot maga vegye mint ezek tfelekösznek.

19 Sem hogy az Christus halál-nac erejét a Pap az Míseben más-ra ragazthatta volna.

20 Sem hogy tiszta tudomány gyanánt tartatot volna ez érte-
lem

Iem, hogy az Míse fáragásnac tse-
lekődetinac érdeme, az mi bűne-
ink nec valami részét el vehetnéje

21 Sem azt, hogy valamely kő-
rőztyén ember az Sacramentom-
oró Uránac Istenénec nevezte
volna,

22 Sem azt, hogy az kőtség ar-
ra tanéttatot volna, hogy az Chri-
stus testénec az Sacramentomban
valo letelelet avagy maradást, ad-
dighinnéje, míg az kenyérnec ac-
cidentiai helen volnának.

23 Sem azt nem bizonéhattya-
k meg, hogy az Christus testét,
Egér, auagy egyéb fereg megh e-
hesse, á mint nemelylec értettek,

24 Sem hogy mikor Christus
ez igeket, E Z az én testem mon-
dotta; ez az ige, E Z: nem à Chri-
stus testére, hanem valami vagum
indivídúumra muratot volna.

Sem

133
25 Sem azt, hogy à kenyérnec
és bornac színe, avagy formája
volna az Christus testénec és ve-
ré nec Sacramentoma, és nem az
kenyér. s' bor.

26 Sem azt, hogy az Sacramen-
tom az benne rőytőkben valo
Christus testénec jele legyen.

27 Sem azt nem bizonéhattya-
tyák meg: hogy az tudatlan sag,
igaz kegyességnec és engedelmei
ség nec oka legyen.

28 Sem azt nem bizoníthatty-
ák meg: hogy az Istentől az em-
beri nemzetnec eletére rendelte-
tet eledelekben válogatást törté-
nec volna, és bizonyos napokban
azockal valo életek tilalmas lő-
volna az kőrőztyének től.

29 Sem hogy az kőrőztyén ség
nec serege kőzöt, az Isten előt va-
lo ízolgálatra választot emberek-

M

nec az

nec az Papoknac hazaságoc tilalmas lőc volna az Catholica Ecclesiának törvényével.

Ha azért az Apostoloknac írásból ezeket meg bizonyíthatják, nyert igyők lenni: Ha abból nem, ottan ísac az traditiokból: úgy, hogy Christus Urunc idejéül foguá hat. Sáz esztendeig való köröztyénec ezeket vallották és tanérották ez mastani Papistákkal egy aránt, hát ez után Apostolicusoknac és Catholicusoknac ismeriük őket: s-mi találtatunk vēr keseknec. Ha pedig meg nem bizonyíthatják: Bizonyyal nem Apostolicusoknac, hanem Apostolicusoknac: és nem Catholicusoknac, hanem Catholicusoknac méltán hívattatnak és tartattatnac. Heaba való léssen az Apostoli Successional való kérdésök.

Meg ismeri ez világ, hogy ezek
szaka.

334
sakadtak el az Apostoloktul információkat Catholica Ecclesiától, melyel egy nyomba nem járnac.

Scotodulos.

Bizony soha ezeket meg nem bizonyíthatják, mert ha az Apostoloktul jūt tudomán' és értelem volna, lehetetlen dolog, hogy írásokban valami emléközet ezekről is nem volna. Ha pedig azoknac ideje után enni idővel gondolták rajoc illik az Christus mondása: Math. 15. Heába tisztelnec, úgy mond Christus Urunc engemet az emberi talalmányból jūt tisztelettel, mert valamit az én Atyám nem plantált, ki kel annac gyomláltatni.

Diaphanes.

Ez ec ám az Isten Sátorában idegen tűzzel lőmienező, magok esze u-

M 2

tán

án járo, az. Szent hitvallásban fel-
alkodot Papok (mint az Aaron Pap-
nac fiait selegköznek vala az puszta-
ban, de meg büntettetene az Isten-
től, azon Sátorban örök emlékezet-
re méltó büntetéssel) kic az, ő embe-
ri talalmányoknak buzgoságal lángo-
lo tűzénel (mellyet az Ur meg tiltot,
Deut. 12. 8. 32.) tömiéneznec, ked-
veskednec, szolgálac, hizelkednek
az Főlséges Istennek Satorában:
De nem tsac jo neuen nem uezsi, ha-
nem bizonyossan megis bünteti az Ur
erőtte. Eze azoc, kiket Christus
Urunc, amaz jo buza közébe konkoly
bintó ellensegen példazot: ki eszébe
vőuen az vigyázásra rendeltet em-
bereknek aluße konfagokat el jóuen
beufeges konkolyt hinte az buzaual be-
vetet földbe. Math. 13. 25. Bizo-
nyára ezek is az nagy bátorsággal a-
ludo embereknek tunyaságal eszékbe
vőuen

155
vőuen, hintőttek az Isten igeiellenec és
Sentséges tiztetetinenec buzáia közébe
az ő emberi talalmányoknak, utala-
tos, keserű konkolyat: mely az, mint
láttuac, ki nem irtattathatik nagy
veszedelmes vér ontass és sokaknac bo-
trankozása nekül, ha nem sintén az
Aratásnac idejen.

Hasonlatos azért az Istennek Sz-
igeie, az Apostoli tudomány, és az
Christus Anyaszent-egyházának alla-
pattya és előmeneteli, az nagy folyo-
vizhöz, mint az Duna a mi Or-
szágunkban.

Mert miképpen az híres neues
Dunának folyása, egy bizonyos
tisztá forrásból veszen eredetet:
Igy az Istennek szent igeie, az A-
postoli tudomány, tulajdon az I-
stentől, és az Ur Christus Iesustul
mint minden ionak kurfietől és
forrásatul vőten eredetet. Esa 12. 13.

Errőltesen Sz. Iános-is vallást,
ezt monduán: mindnyáian az őtel
lyességből merültünk, Ioh. 1 16.

Ennec folyása által megyenez vi-
lágnac kezdettül fogva, mind vé-
gig, kiterült mind ez egész földnek
kerekségére.

De miképpen az Dunánac ör-
venyére, vagy folyásának öfve-
nyére, sőt Városokból ki takaro-
dotundokfag külön különfeleza
varos patakok, folyo vizeknek a-
radási be rohannak és az ő Cristal
módó tündöklő szép színet meg
homályosétyák, jo izit el veszik:
Igy az Isten igeiének tündöklő szí-
net meg homályosétya, és iduós-
féges edelséget, mely meg hallad
ja az lépes méznec édes voltát-is,
meg keferiti az emberi gondolat-
nac utalatofsága, báluanyozála,
mint meg érthetted ide fel meg
mon

mondot tanuságokból. Ez penig ¹³⁶
igy leszen: Minden moslék mi-
helen a Dunánac folyásába hen-
gőrdöhetik, ottan fel veszi az Du-
nái neuét, noha merő undocság,
meg csallya az meg szomiuhozot
embert, Duna viz gyanánt, itat-
tya magát: ki tudgya mely bü-
dős Barátnac báluanyozo elmeié-
nec moslékia, és Isten igeiének
mondgya magát (mint egy nos po-
ma natamur. Tekents meg az Mi-
set, s meg tapaztalod mondásomnak
ertelmét és igazságot. Mind az e-
gész Mife emberi szerzésből, idegen z-
tűzből, és keferű konkolyból áll, ni-
hol nihol hintettek egy egy kitűs Sz.
írást közibe, annak is el vették izit,
hanem mégis annac neué és tisztessé-
ge alatt a magok találmányát imád-
tattyák, miuel hogy Dunának neve
attak reáio. Mely izetlen italt,
M 4 hogy

hogy az meg somehult telkü emberek
meg ne utallják, idegen nyelvek ede-
nyébe töltik. Az Isten igéjénec id-
vőséges hire nevehöz képest jütte-
nec ide, a hol az idvőséges igének
híreit hallották az, soc nemzetiségek,
és az ő régi pogány velekdéseket el
hagyuán meg köröztelkódenec és az
iduózító Christusnac zázloia alá i-
rátták magokat, it hallottak volt
hírrrel annac az elő viznek folyását,
meg somehozot lélecekkel, abétatos si-
uel vőttek segények, mint az mehek
az mézes vizet, az kisín szagaért,
(mert az valóságos értelmét annak
az, s. igének tsak semeckel sem had-
táklátni) az utalatos baluanyozás-
nac mosadékiátis be vőttek és éltek
véle, bizonsagom ez egész világ er-
re. Vallást teznec mais az segény
egy igyű deáktalan emberek, hogy ők
nem tuggyác miben álljon az körözt-
énseg.

ésseg, hanem hogy meg köröztelked-
tenec: Ha kérded mit tanultak az
Isten titkainac álnoc Sáfáritul, az
Papoktul Barátoktul, azt mongyák,
hogy ők sem értették abban, sem nem
érzöttek izit a Pagok főzte éteknec,
mert idegen nyeluen solottanac az I-
steni tizteletben, őket penig aual kel-
lelék meg, hogy nem síkúsg azt ő né-
kic érteniök, hanem tsac nézzec mit
tsínál a Pap, és hidgyek el azt, hogy
valamit ot a Pap tsínál mind io, ked-
ves Isten előtt, és igaz: ők is így had-
ták ioua segényec: én nem tudom,
ugy mond, joe vagy gonoz a mit mód-
adgyon Isten előtt ő símot rola.

Lásd minemű hasonnal tanérot-
tak az hamis Sáfárok.

Ha kérded, tudod-e az hitnec aga-
zattyat, nem errőte mit kérdez, ha
nem tsac azt mondgya hogy ő meg kö-
röztelkódet, de ő nem Pap, a Pap

M s,

tud

tudgya azt: Ha kérded tutze imád-
sagot mondani, azt feleli: De olly-
ant egynehányatis tudok: ha kiúá-
nod hogy el mongya: el mongya az mi
Atyánkat és à Credot s- Aue Mari-
at, minden értelem nélkül. Ha tu-
dakozol tőle, tutze többet? tudok,
azt mondgya: Hol ül vala Bodogh
Aszszony, à sent Timpolon hegyen,
térdén vala kis kőoyvetske, belőle ol-
vas vala orunak toluainac Ement:
pro Amen. Kitűl tanultad: fe-
lel, Az Job Anyámtul.

Az kősség mi hasznát vőtte az
Misének.

Scotodulos.

Az kősségnek illyen tudatlan-
ságáról és vallásokról, én magam
is bizonyos vagyok, nem kérdem
mástul: Mert bizonyosom az I-
sten, soc öreg, régi meg ag'or em-
bereket examináltam, de soha
egyet

egyet sem találtam ki az Papok-
tul vagy Barátoktul hallot tudo-
mánnyáról tudot volna vallást
tenni: Akar. én magam hoznék
elő egynehányat az tőlőc hallot,
fabulákban, de nem töltem a val
időmet.

Diaphanes.

Nyluán vagyok azért, hogy az
mástani Olasz formáknac és vallás-
nac követői, szintén oly méltan figa-
zán nevezik magokat Catholicusok-
nak: mint az Duna mellett való Va-
rosokból, mikor nagy zapor eső vagy-
on, és minden utzákrol és uduarok-
rol ki söpröt undokságokat, az esővi-
zel egyetembe, à Dunába nagy zuho-
gással botosatnak, és az à Dunába jut
ván, Dunának neveztetik, és ha va-
laki abból merétötte meg az ó edény-
et, azt alettya hogy Duna vizet vi-
szens: noha annak ezered része
sem Duna viz.

Scoto

Scotodulos.

Szoly immár az kőroztyén tanéto knac és halgatok nac magok viselese rölis: mert bizonyára azt tartom hogy az igaz hűt melle az kőroztyének nec hitők hōz illendő magok viselése ugy kívántatic mint az tiszta aranyhoz à fenyesség, az virághoz à io illat, à io Borhoz az tisztasag, az tisztességes elethōz à iozanisag, az éges séghōz à mértékletesség, à vitésséghōz à bátorsag: A munkához, az erő, és okosság, à magas totonyhoz az egyenösség, à törvényhōz exsecutio, az haranghoz az ütőie, és mint à tűz à fűzvetnek hōz, auag à so az etelhōz.

Diaphanes.

Melto kívánsag od vagy on: mert bizonyára az kőroztyén ember nec hiti, akar Pap, akar Baraz, akar tanéto s-ak

to s-akar halgato legyen az, sinnen o lyan az hozzá illendő tfelekōdet nekül, mint à test az lélec nekül Jac 2.

Erről mongya Sz. Jakab Apostol, cap. 2. Szerelmes Atyamsiai, mitso da haszna vagy on annac, ha valaki hitinec igaz volt au al kérkōssék s tfelekōdeti nem leend? Au agy idu őz etbetie az az ő hiti őtet.

Szent Palis azt iria (Tit. 2.) Titus Pispōknec, kogy tanéto léuén magat peldavul adgya az io tfelekōdetekben. Christus Urunc penig az Apostalok nac (kik nec tisztetek nec, hivatalyok nac és meliosagok nac ráio k va lo maradás au al ezek az Olasz valás nac kōvetői ditsekōdnec) ki akar uán őket az ő sentséges aratásanak munkai ára bot satani, így tanitya őket, és ilyen paransolattal valo tanusagot ad: Ti vattoc cz föld nec sa va, hogy ha az so meg izetlenül, mi-
ve

vel szóztatik? nem io az utánsem-
mire, hanem hogy ki vetteflek és el-
tapodtassék mindenekeül.

Ti vattoc ez világnac világossa-
ga: nem rőytőzhetik el az hegyen,
epítettőt város. Agyertatis nem az-
ért gyutyák meg hogy el rőitsék veka-
alá, hanem hogy az gyertya tartora
tegyec, és fénylek, auagy világoskod-
gyék mindeneknek, kik az házban
vadnac. Ugy fénylek azti világof-
sagtok az emberec előt, hogy lássák a
ti tiselekődetteket, es ditsőitsek az ti
mennyei Atyátokat.

Im hallod Isten által, minemű in-
structionalt bocsatta el Iduőzítőnk az
ő Apostalit, hogy mint az so az etek-
nek, io izt sokot adnt: ugy ő kis ez vi-
lágnac, egyenes erköltsben, szent és
ártatlan életben valo magok vifele-
seuel, irgalmassaggal, bekefséges tű-
résnec nylnán valopeldáiáual iopel-
da ado

da adok legyenec: Es mint az szó-
vét nec az egész házat világofetya,
ugy ő kis ez világnac lennének vezé-
ri Istennec Országára, oly segyhetet-
len életben élnének, hogy ok egyebe-
ket méltán fedhetnének, egyebek pe-
nig ő nekic hasonlo vétket semekbe-
ne vethetnének. Ro. 2. 1. 2. 3. 4.

Immár halgafd meg, ez Apostla-
li élet nec és tudománnac peldá-
jához képest, mint vifelték az A-
postali hiuatálnac palástyát, mi-
nemű tudománnac szővernekét,
mint vifelt ec ez világ előt: mine
tündöklőt és feneskedet az ő Sz.
irgalmas, alázatos és bekefséges
tűrő életek (mint ditsőitettek az
Istent ez világi emberec ezeknek
tanerását haluán és életeket lát-
ván) azoknac a kic az Apostalok-
tul kézrűl kézre adator tudomán-
nyal ditsfeked nec magokat Catho-
lica

licusoknak, Romanusoknak és
Papistáknak hivattattyák.

El végezuén az Apostoloc az ő
futásokat, az utánnok következő
tanétkokban hamar ki mutatá ma-
gát az emberi gyarlóság, és az I-
stennel utaitul való el hanyatlás:
azonnal által kezdenec töreked-
ni az Sinai hegy alatt Isten paran-
tsolattyaiból építettet korlátot.:
Nem elegődenec meg az Aposta-
loktul vót egy igyűség'el, hanem
magok elmejétől kezdenec ujjob
Ceremoniákat gondolni, és aual
az Isteni tiszteletben magokat
mutogatni.

Tsak ottan hamarában ugy mint
száz tizenkét ezteendő táján: Elő
Alexander Romai Püspök, az Sacra-
mentomi kenyeret, mely felől az Apo-
staloc idejében semmi emlékezet nem
volt, ha kovássos kenyérrel kelleseke
sol

szolgáltattani a nagy kovázzalannal, ha-
nem a minemű kenyérrel közönséges-
sen az emberek éltenek, aual osztó-
gattak: Kovázzalán pogatsaual ha-
gya osztogattatni; meg vetuén az ko-
vássos kenyérrel való osztogatásnak
szabadtságát. 1. Alexander P. Az
Ur Vátságaiában való Apostoli szo-
kást és az Christus szerzést felbőta.

Ennec fölőtte, az Sacramentomi
Bortis meg elegyettetni parantsola-
vizzel: mely dolgot az Apostalok-
tul bizony nem tanult volt, mert a-
zoknak sem tselekedettyökben sem i-
rásokban sohol arról egy szó emléke-
zet sem volt. Más az, ha Apostali
tudomány vagy szokás lőt volna, nyí-
ván az ő előtté való Püspökök is ugy
tselekedtenec volna: De ezt ő csak
maga mutatásért tselekedte, hogy
már ő senteb az előtté valoknál,
mert inkább megh bősüli az Sacra-
ment

mentomot másnál (ilyen emberek
lőt bizelkődő tanítók ma stis sokan
vannak, kik azt sem tudják az, sok
tízifra maga mutatásban, az Isteni
szolgálatban, mely aránt vannak az
Credoban) De az Isten igéitől va-
lól el távozás soha az embereknek iot
nem hozot, hanem nyíob nyíob tevel-
gesbe eitette őket. Ugy vegyed penig
ezt is esedbe, hogy minel inkább okos-
kodis és szorgalmatoskodis valaki az
Isteni tiszteletben az ő sz. igéiének ti-
neit is kívülről magat, akár mitfoda
szin alót, mutatni, annál távolban
esik az Istennel kedve szerént való
tisztelettől, és végre Isteni káromlas-
tessen az ő maga hányásának gyümöl-
tse, mely gyümölszének fa az sem az
plántáló, sem az utánna való soha
ki nem gyomláthatna az Istē Anya-
szentegyházának kertéből.

Az Isteni tiszteletben az emberi
akos-

okoságot követni veszedelmes. 192
Imhol ebből is, az egy em-
bernek maga mutató tfeleködeti-
ből, mit hozták ki az emberek:
lősharza minemű gyümölszöt ho-
zot az egy szem konkoly: tekénts
meg mint el fogta az egész kert-
nek nagyobb részét, az egy ember
találmánnyából indult tevelgés-
nek gyökere. Azt mondják,
azt tartják, azt vallják az embe-
rek, hogy valaki közönfeges ko-
vászos kenyérrel adgya, auagy ve-
szi az Urnac Vátforáiát: valaki
vizzel meg nem elegyetti az Urnac
Sacramentomi pohárát: nem igá-
zán szolgaltattya az Ur Vátforá-
iát, és téueleg az. Eucl erősfetik
magokat, és e miat káromlyák az
tudatlan emberek, az igaz, io, és
tisza lelki ismeretnek igyenes u-
tán járó köröztyéneket.

Ez ugy

Ez, ugy mond a régi hit, így volt
eleitül fogva, ebbe az értelemben él-
tek; ez vallásban holtak mégis a mi
eleink: Maga nem igaz az mond eb-
ben az káromló világ: mert nem úgy
éltek az Christusnac Apostali, nem
ugy atták kezekhez: az utánoc va-
lónac ez mennyei kéntset, nem így
éltek az kőörténynek, Alexander Pi-
spóknac böltselkedése előtt. Ha az Isté
igei ének tiszta forrásból akarod a te
lőlkedet itatni, menyfőlyeb ennec za-
varos folyása mellett, mikelen ez em-
beri gondolatnac zavaros folyását
meghalladod, az onnal lőlked nyugod-
almával ihatol, ez mennyei forrás-
ból. No azért köfsünk egyfomot ed-
dig való mondásunknac végén. Nyí-
ván való dolog az, hogy két egymás-
sá ellenköző dolog közűl egyiknek
hamisnac kőllenni.

Scotodulos.

Bizony dolog az.

Dia

Diaphanes.

Vagyvz, hogy az Apostoloc, és u-
tánnoc való kőörténynek (kic Alexā-
der Pispóknec ilyen eses találmanya
előt éltének) kik az Urnac Sacramē-
tomat közönseges kenyérrel és tiszta
borral szolgáltaták, teuelgettenek:
vagy az, hogy Alexander Pispók, ki
az közönseges kenyeret megvetvéna
maga feietül gondolt pogátsával kez-
de az Ur Vaforaiat szolgáltatni: az
tiszta bort meg elegyette vízzel teuel-
get: De az Apostoloc nem teuelget-
tenek, mert ők úgy éltek az Ur vafso-
raiánac Sacramentomával mint az
Ur Christus Jესustul vőttek. 1. Cor
11. 23. Hát bizonyosan Alexan-
der Pispók, és ebben az ő találmanya-
nac követői, teuelegnek.

Scotodulos.

Ha az Apostoloc indifferentér
az az, valogatás nélkül éltének az
kenyér

kenyérrel, nem usurpalhatta Alexander szabadon az kovázta-
lan pogácsát? Noha a bornac meg-
elegyétést én sem mondó vétek
nekül való dolognak lenni.

Diaphanes.

Semmiképpen nem tselekedhette:
Mert egy Pispóknec, noha olyan nagy
hires neues Czásari lako helyec volt
tanetia, nem volt, s nintse is arra ha-
talma sem méltosaga, hogy maga fele-
tül, maga mutatásaért, az Urnak
Sacramentomat külömb nyelbe üsse:
Mert erre még az mennyei Angya-
loknac sintsen hatalmok. Gal. 1. 8.

Az Sacramentomnac meg változ-
tatására senkinec nintsen hatalma.

Azért Alexander Uram, ite az a-
ránt, az Apostoli tudománnac seke-
ret, az Successionac követeluel, mélt-
atlan tekerte ki a vágásból. Noha
ő néki előtte volt az Istennec Moy-
ses al

744
ses által ki adot erős parantolattya-
nactilalma, ahol azt mondgya: Se
hozza ne tégy, se el ne végy valamit
attul a mint én neked meg parantol-
tam. Deut. 4. 2. & 12. 32.

Scotodulos.

En azt itélem magamban hog-
ez Alexander Pispók nem volt,
igaz köröztyén, és el kárhozot:
mert az köröztyén hitnec funda-
mentomát fel bontotta.

Diaphanes.

Hnnan, és minemű gondolatból
estél ilyen gyanosagba felőle?

Scotodulos.

Pater Kalanznac értelmes irá-
sabol: ki azt írja: Valaki tudván
tsak leg kisebb dologban elszakad is at-
tul az Ecclesiátul, melly az sent i-
rást előnkben adgya, az egesz keresz-
tyen hitnec fundamentomat fel bont-
tya. Ismeg: A ki valamiben el
szak

szakad attul az Ecclesiatur, mely-
tül az szent irást vöttük, és az ő ta-
natafat kerőse teszi, éppen a tel-
lyes keresztyén hitet elveszti.
Alexander P. pedig nem leg kis-
seb, hanem leg nagyobb dologban
szakadot el attul az Ecclesiatur,
melly ű néki az szent irást eleibe
adta volt, föl bontván az Christ9
testamentomát, más nyelbe üt-
vén az Sacramentomnac szolgál-
tatását, az ű előtté valo Ecclesia-
nac törvénye és egyenes tselekedé-
tis s;okáfa ellen. Honnan
azt hozom ki, io consequentia-
nac ereivel, hogy nyilván elkár-
hozot: Azon Kalauz paternec
mondása szerént, a hol azt mond-
gya, hog' a ki az Noe Bérkaian ki-
vül csak egy ölnyre voltis, mind
el kellőt veszni; Azonképpen a-
zis, a ki csak kistimben elhagta es
el szá

el szakasztotta az keresztyéni egy-
gyeségnek kötelet, veszedelmes
allapatban vagyon.

Diaphanes.

*Ennec ilyen vakmerőtselekedeti-
nec követőifől mit itél?*

Scotodulos.

De similibus idem est iudiciū.
Azon Kalauz Paternec mondása
és értelme szerént inkább hiszem
ha valami szent tőköt nem köt-
nec hounoc ala, kinec segítség-
vel jobban ushassanac, hogy azo-
kis azon völgyn vesznec.

Diaphanes.

A Zepherinus Pispóc, ki Mar-
tyromsagot szenvedé 220. Esz-
tendőben nem merészle melly
ebben az kaszat neki vetni, ha-
nem csak az Sacramentomnac ki-
ső eszközt változtata még fa po-
har helyébe Cristalt rendőle. *Bab-*
l. i. de act P. N

Anno Domini. 121. Első Sixtus
Pispóc gondola és rendőle hogy
oltaron mondgyanac Miser à pa-
poc: maga ezt nem tanulta volt
az Apostaloktul.

129. Telesphorus à negyven
napi böytőt vete az keresztyének
nec nyakokba: de még ekkor nem
az eledelben valo valogatással;
hanem szenvedéssel bőitöltene.

145. Pius Pispóc arra visele
gondot, és meg parantsola hogy
à Pap ha à poharbol el dűitenéle
az Christus ueret az földre, 4 o.
napig tartana poenitentiat. Ha
az oltarra, 3. napig valo peniten-
tiat tartana. Ha az keszkenőre,
4. napig. Ha mas ruhara, el nyal-
naia rola.

159. Anicetus az Papoknac
meg parantsola hogy az feiken
pilest nyirienec; szakalokatis
bai-

bauszostol el ollollyac.

178. Eleutherius meg hágya
hogy az keresztyének az eledel-
ben, mellyel az emberek szokta-
nac elni valogatast ne tennének.

277. Felix Pispóc törvéntsa-
ba, hogy ennec utanna tsak arra
fől szenteltetet ferfiac mondana-
nac Miser. Honnan az iria Func-
cius, hogy g' anakodhatni abban,
hogy ennec előtte az parasztok is
szolgaltac Miser: mert mi végre
kellet volna törvénnel tilalmaz-
ni, ha ennec előtte szabadon nem
éltec volna véle?

Ez kezde az meg holt Marty-
rokrol esztendő által egyszer va-
lo emléközetet: melly dolog az
Balvany imadafnac el szaporetta-
sara valo okot ada: mint az föld-
be vetet mag az következő
aratafra.

Az batuány imadásnac földbe
vetet magua.

282. Eutichianus Pispók, Gabo-
nánac, Babnac, főlőnec, az Oltaron
valo megsejtéléset főrze.

313. Első Syluester Pispók ki az
Successionac famlalása szerint 34.
vala, ada ilyen törüent ki, hogy min-
den Papnak egy felesége legyen.

358. Az után Siricius P. megh
azt végeze hogy valamely Pap özue-
gyet venne auagy első feleségének ha-
lála után másodszor hazafulna meg:
az egy-házi hiuataltal tellyességgel
megfőztatnék. Phil. Bergo. Supl.
Chr. 9. Még eckor az hazassagnak
tilalma nem vala, hanem az Papok.
is Isten rendelése szerint éltenek az
sant hazassagban.

Ez után 1212. estendő taiban
Harmadic Innocentius Pápa, és az
alatta valo Pispókók ugyan halálos
fenyet

fenyeteckel kezdek tilalmazni ugy
annéra hogy Alsatiaban az Pispókók
(mint Huldricus Martinus és Balus-
iriak) egy nap száz embert égettet-
tek meg, hogy az Pápa, kárhoztat-
tak az Papok hazasságának tilalma-
zasaért, és hogy azt tanetották hogy
az hús étel és az Isten szerint valo
hazasság az kőöröztyénec között min-
denkor sabados volt.

Scorodulos.

Eleteket azért enny ideig ezek
mint viselték?

Diaphanos.

Mivelhogy az Christus dicsősége-
nek fenyesége, az sánt Evangeli-
omnac zöngése által, ezeknek ideie-
ben kezdette, mint az napnac fel ta-
madása magát, ez világra ki teri-
teni: ez világh fiait is ezek ellen ta-
masztotta az őrdög tsodalatos kegyet-
lenkedéssel: (követvén ama sokot
N. 3. beféd.

beszédnek mesterséget: Principijs ob-
sta: az az, a minec ellene akarván ál-
lani, az ellein avagy kezdetin sür-
gölödéssel, mert ha meg gyarapodik,
nehezebb ellene állani.) Ezek nagyobb
része mind martyroc voltak, az az,
símki vetésnek szenvedésével, vérec
ontásával töltötte az Christus Iesus
bíráról tanúbizonyoságot: nem volt
modgyoc az nagy kaszagsággal va-
lo magoc mutatásban, hanem az
Ceremoniaknak többetésében, az Sa-
cramentumok szolgáltatásában újob
formac által valo magoc mutatasa-
ban munkálottanak.

Mi végre gondoltak enni sok Cere-
moniak az régiek.

Hihező dolog, hogy az ű gordo-
lattjok szerint, io végre tselekedték.

1. Hogy az Pogányoktól ne si-
dalmaztatnának, látván az Isteni
tisztteleiben minden külső ékeesség
nélkül

nélkül valo forgolodások az. 148

II. Hogy az Pogányságban meg-
szokot rend tartásoknak tekinteti
uel az kösség felidittetnek az Chri-
stus hitinéc befogadásához, és az
Euangelionnak halgatasához.

III. Minthogy űk emberek vo-
ltak, nézete az népeket való ma-
goc mutatására, és jóvedelmeknek
öregbitésére. Ez okokból vala-
mit fel tudtak gondolni, annac meg-
erősítésére mindgyárt Conciliomot
töltötte és annac méltóságával con-
firmáltak, bé irtak, hogy az Ecclesia
ugeste: noha nem minden ériöt-
te az Pispóknéc elmélet és igyekeze-
zetit: Nemellyec együgyű enged-
elmességből, Nemellyec penig felelem-
ből: nemellyec magoc hasznára néző
reménységből mentenec az törvéne-
len dolgoknak javallására.

Az Martyroknac és egyéb sen-
teknek

teknek emlekezetre való Míse mon-
dást, ez meg mondot okokból, vőtte
az Pogányoknak rendtartásokból:
mert az Romaiaknak második Kirá-
lya Numa Pomp. mint Livius ír-
sa bizonyítja. Papokat, rendőle, ki-
ket Flamineseknek hittanak, kik Lu-
piternek, Marsnak, Quirinusnak ál-
doznának, azoknak nevec emleközé-
tivel. Cic: in ora. pro Flacco és Vir-
libro quinto.

Ezt pedig az sokást hozza be Fe-
lix Pispók az Ecclesiaba, mint ide fel-
míg mondam 277. esten.

Az holtak ac lölkőkért való Mi-
ses áldozatot, vőttek az pogányoktól
kiknek törvények volt az holtakért
való áldozat, melyet ők Nouendia-
lenak hittanak: mert ezt az holt em-
bernek temetése után, kilentzed na-
ponta felelködtek Ez sokást hozza be az
köröztyének közébe, Harmadic Ger-
gely

gely Pápa 735. est. Balem lőb. 3. 749

Az Sacramentomi pohárnac köz-
lésetül az halgato köröztyének el-
kaszatának, az Papoknak kevélyse-
gekből hogy magokat, az községnek
fellyeb lattatnának bősülni. Es ezt
leg cloßer harmadic Innocentius P.
kezde el 1212 est.

Hogy az Sacramentomi kenyeret
(ezt ők Hostiának hívák) el tenneiek
és mindenkor késsen lenne, az Tem-
plomban egy vak ablakban, betegek-
nek gyóntatásara. Mely dologról sem
parantsolat nini sen, sem példa az. B.
írásban, az embereknek gonoz soká-
sokból vőttek. De cons. d. 2 c. Præs.
Gre. l. 3 tit. 4. can. Sanè cum.

Az pogány rendtartásból vőrt-
tek aztis, hogy az Hostiat arully-
ák: melyről ízol Baruch 6. Auagy
az arulo Iudásnak példájának kö-
vetéséből vőttek. De Judas egy-

ízer adta volt el: ezek pedig valamikor árofa találkozik mindenkor.

Az Ostiánac Imádását az Sacramentomban nemellyec undok vakmerőseghből támaztották, mellyel két szörnyű vétet tfeleköznec. Előízer, mert az teremő Istennec tizteffegét az magoktul bizonyos formára tfinált, teremtet állatra adgyák: II. Mikoron az Urnac szentseges Sacramentomából magoknac báluánt emelnek. Ez pedig keletőzőt harmadic Innocentius Papának Istentelen vegezéseből az transsubstantiatio felől, (meltyel azt tanetyák hogy az kenyér az ige után testé változic) mely végezése szörnyű báluányozást támázta. Nemellyec, harmadic Honorius Papának tulaidonétyak: *mint in Dec. Gre.*

lib. 3

lib. 3. tit. 41. can. Sarè cum. 150

1199. Ezte. Annac előtte való Apostaloknac és Pispókóknec hírek, elmeiek ellen. *E volna ám az Apostali tudománnac Successio.*

Scotodulos.

Bizony inkábbban azoknac egyességeitől való el szakadás.

Diaphanes.

Ha ez világ fel nitotta volna semet, ezeknek, az. Apostaloc elmeieitől idegen, irásokkal és tanetasokkal ellenköző találmányokat, Isten tizteffége ellen vitezkedő báluányozásokat kellett volna meg tekinteni, és őket Scismaticusoknak és párt útóknec nevezni.

Scotodulos.

Igen méltán és igazán mondhattuk meg mastis őket, hittől szakattaknac és pártosoknak.

Diap

Diaphanes.

Bizonyen is azt mondom: ha ôk minket hittûl fakattaknac mödnac, azért hogy az ô teuelgeseket meg ismeruén megh utáltuk és meg vetőtük. Sockal meltabban mondhattuk mi ôket Scismaticusoknak azért, hog' az Apostaloknak tudományat és az ô előtteők valo Catholica & Apostolica Ecclesiának minden rend tartását meg vetőttek, és köuetik, tisztelik s imádgják az magok találmányt.

1263. Az Ostiának, az az, buzából csinált Istennec, utzárol utzára valo hordozását ernyő alatt, negyedic Orbán Pápa egy Afiszónac kedueért, az pogányoc törue nyéből véue: mert az pogányok (mint Apuleus lib. 11. írja.) az ô bálványokat úgy szoktak vala utzárol utzára hordozni.

Ennec bôtsülettel valo meg hordozá

dozása és imádása. Innepetis 151
sörze, Sz. Haromsag napia után való tsörörökön, mely Innepet Ur teste innepének neuze.

Scotodulos.

Holot tsac egy ember találmanya legyen és az Apostaloc után enni kesőre találtatot dolog ez: ki volna oly vak, à ki nem látnáia hogy nem az Apostaloktul vót tudomány, sem Orban P. előt valo Catholica Ecclesianac traditioia.

Diaphanes.

Ez egy nihány dolgoknak elő sálálásabol igen nyluán meg tetzik, mi nemű hívseggel forgolodtnak az mennyei kéntsnek ki Sasárlásaban mint oztották az Christus Iesus nevében és zázloia alatt vitezkedő Ecclesiának, az ô királyoktul nékic rendelt és küldöt mennyei Aranyat.
Mert

Mert el ásták, el rőytöttek és el tágatták az Aranyat, és helebe az magok elmeiében termet megh roslásodot hituán rezet attak az Christus Anyaszent-egyházának: Az mennyei kenyér helébe a magok korpaiát adtak eledelkre. Oh álnok Safarok: s' vallyon mikor adnak ezekről elegendő számot. Az Pispókók mint Safarkodtak az ő hiuatallyokban.

Scotodulos.

Inkáb hiszem hogy az öröcke valo Istennec örökös tömlőrzében.

Diaphanes.

Christus Urunknac három száz esztendeje eltellyjedvén, az Romai Pispókók (még eckor a Pispókóknec sem harmas koronajoc, sem gyöngyel fűzöt palustjoc, sem Papa nevezet-tyéc nem vala) az keresztyéni fereg öreg

152
öregbűlni, és az Ur Christusnac hí-
re minden nemzetseg között kitérül-
ni kezdé, mondom az Romai Püspö-
kóc, mint olyan nagy Czaßari város-
ban lévő tanétoc, látván azt hogy
böczülettyóc nevekedic, jóvedelme-
kis öregbültön öregbül, fellyeb kez-
denec nezní, többről többet kezdenec
kivánni, Uyiob, Uyiob Ceremonia-
kat kezdenec gondolni, hogy az ém-
berektől inkább czodáltatnának, le-
rázác sár vokrol az Apostali felid-
ség nec kötelét, feiedelmekből, illen-
böczületet kezdenec keresni, ez így
közvet nec buzgosaga által vivé az
Eördög ez nagy ditsőség nec hegyére,
honnan meg mutata nekic bővebben
ez világnac ditsőségét, és mindene-
stül nekic ígére, ilyen ockal, ha üt-
le boruluán imádnac (a miképpen a
fő pástortis az Christus Iesust, meg
próbálta vala a pusztában. Math.

4. 8. 9.) Ez, ördögtől meg mutatott világi ditsőségnek fenyvességén rayta kapánac: mindenic fellyeb kezdde kívánczolni annéra jutánac, hogy nem mellyec nem győzvén várni az előtőc valonac halálát, merccgel itatták meg az előtőc valokat: nemelleyec az ördögnek ajánlván magokat, ördögi babonáknac követésére adtác magokat: nemelleyec gylkoságra vetemedtec: nemelleyec arultatásra adtác magokat: Eretnekségbe estenec, hitőket megh tagadrác nemelleyec: Isten ellen való főrnű káromlást szolottanac, szent segtőc voltac, nemelleyec.

Mind ezeccel sem elegendte nek megh, hanem, néha ketten, niha hármán, niha négyenis űléc nec az Papaságnac székibe, viaskodtác és morgottac rayta mint az ebec az czonton, egyc à masikat

kat ki marta az fészekből: egyic à másiknac minden végezéset föl bontotta, semmive tőtte minden rendőléset, az el temetet testénis az előtte valonac boszut állot, ki afatta az földből, ujjait el vagarta és à Tyberisbe vettette, vittac mondom az meltoságnac székén mint az kotlo ludac az egy fészken.

Vegezetre, ez alazatos Peter Apostalnac Successori (à mint hirdetic szoval magoc felől) az földi birodalomban valoknk, ugy mint királyoknac és Tsaszaroknac koronáiokhoz nyulánac, orszákokath, tartományokat tőlőc kezdénec el venni, elsőben hízelkedéssel, hazudozással, annac utánna, két fele fegyverrel.

Egyházi fegyverrel, és vilá gival: Nyelvel, Vassal, Atockal és ha

és hadakozással: Annéra jutnac
hogy ugyan meg fordéttac az rfu
clyác nyákokban, à mely részével
ala volt: a val föl: à mel'el fel a
al ala. Előb az *Taszártul confir*
maltattac az Papác az űszekekben,
maſt immár bezzég à Táſzárac
canſfirmáltatnac à Papátul.

Scotodulos.

Nem aránzom immár hogy
ennel fellyeb meheſſenec: s' ta
lín nem is igyekez nec föllyeb ró
púlai.

Diaphanes.

Föllyeb hágnac még egy foggal:
Mert à mint à fejeeelmeket föl emel
téc: ſzintén ugy le is vetic méltosa
gokbul, meg foſttyác tiſtektül: *Agy*
on űtic az Iupiter mihelyében koholt
meny űtő küvel ki átkozzás, és vé
gre ugyan nyakokokon jár nac.

Scotodulos.

Bizonits megh ezeket kérlec,

mert

mert (meg botsás hogy így szo- 154
loc) hihetelē dolgoknac tetz nec
előttém. . Hogy az alazatos, eg'
ig ű, ſjent életű, ſemmi uráſagon
nem kapdoſo, igaz mondo, ſen
kit nem haborgato Apoſtaloknac
ſuccellori, enni éktelenſegre,
gylkoſságra, arultataſra, hitelen
ſegre, telheterlenségre, irigy
ſegre, kevelységre, ſeiedelmec
ellen való rugodozáſra, és azo
kon való uralkodásban törvén
telen keg'etlenkődéſre adtac vol
na magokat.

Diaphanes.

Meg bizonitom kétség nélküti,
tfak győzzed halgatni: Sőt ugyan
kérlec hogy nem tfak halgaffad, ha
nem ugyan ſzorgalmatos vigyázás
sal notallyad is: Ezekből tetzic meg
minemű ſzent életű, kegyes, egyűgyű
Iſtenfelő, vigyázo emberec ſuccedál

tak

ta az szent Apostaloknac mint
adtac és vöttéc egymásután egy má-
stul az menyorságnac kultsát, mi-
nemű hívséggel és sorgalmatossá-
gal sáfarkodtat az kezekhez bizót
mennyei jokbol: mint feléltek meg
az ű Pispóki tizteknec az szent irás-
nac imez sűp intésthez képest, mel-
lyekben mint egy világos tükörben
előnkbe adattic az Pispókóknec és
mennyei Sáfároknac tiztec, meg ira-
tatitc Abrazattyoc. Igaz beszéd ez
(igy sol az irás). 1. Tim. 3. 1. Ha-
valaki Pispókséget kíván, jó mun-
kát kíván: Szükség annakokaért
a Pispóknec fegyhetetlennec lenni,
egy feleségű ferfiunac, vigyázonac,
iszannac, meg probaltatotnac, gaz-
dálkodonac, az tanéttáfra alkoma-
tosnac: nem bor. mellett mulatozo-
nac, nem verekódónec, nem ékte-
nyezeteg kívákonac: hanem mérté-

kletes

155
kletesnec, idegennec az hartzolá-
stul idegönnec a fősvénsegtül: ki az
ű hazában jól tudgyon előljárni, ki
az ű magzatit engődelembentartsa:
mert a ki az ű hazában nem tud e-
lőljárni, mi módon birhattya az Iste-
nnec Anyaszentegyházát? Nem uy-
nac az tudományban, hogy valami
módon az őrdöggel egy kárhozatba
ne esséc. Szükség penig ű néki jó
bizonságának is lenni az kívül va-
loktul, hogy szidalomba ne esséc, és
az őrdög nec halójába. Ugyan ot-
tan versű 8. az Pispókóc után az
Urnac hazában szolgáló Diacona-
soknak is meg irattaatitc tistec sze-
rént való Abrazattyoc. Lásd 1. Co:
rinth. 4. v. 1.

Anno. 1534. I. Harmadic Pál
Pápa, az maga tulaydon edes An-
nyát és egy unokajáth, hogy az
Farnesiusoknak öröksége réa ma-
radna

radna; meg ölete. Ismegh egy
hugát, kivel páráználkodni szo-
kot vala; es;ébe vévén hogy mást
szeretne inkább ű nalánál, méreg-
gel veszte el.

II. Hatodic Alexander P. Pa-
iazet Tsaszárnac ötsét, ki akkor
Romában vala fogva, föl vévén
először váltságában két száz ezer
aranyat a Töréc Tsaszártul, megh
éteté: el veszte méreggel.

Ugyan azon méreggel étető
mestersegével egynihány Tanács
Urakat, és Cardinalokat oletteré
megh. Végre azoc, a kik ez éte-
tésben mesterkődtének az ő ha-
gyásából, vala hogy nem akarát-
tyoc szerent, az palatzkot megh
tseréltéc volt, ű magais Alexánd.
megh íva ázon mérges italt, és a
Tanács Urackal s Cardinalockal
egyetembe megh hala.

1252. III. Negyedie Inno-
centius P. erre rendelt és adomá-
nyával erre fogador embere által
Friderich Tsaszárt meg étetteré.

1074. IV. Hetedic Gergely
P. egy *Brazutus* nevű embere által,
másodic Miklos Papát, és e kívül
maidhat, vagy nyoltz. Papakat, mé-
reggel vezteté el: hogy ű néki is jut-
na az Papaságban. Ezekre olvasd
Platinát. Phil. Berg. Bateust. Func
in Chronol. Spec: Ro: Pont. Zege dij.

Scotodulos.

Illyen gylkos emberek succe-
dáltac az Christus Apóstalinac?
Bizony ezec nem mennyei tsas-
roc hanem Lucipernec voltac ra-
bjai: Az mastaniac ismeg ezeknek
successori.

Diaphanes.

Ugyan-is ezeknek.

Scotodulos.

S-Lám, méghis bõtsületben
vannac.

Diaphanes.

*Nem tsoda: mert szereti azt è
világ à mi õve.* Ion: 15. 19.

Anno 9010. Harmadic Sergi-
us Papa egy Marozia nevű tiszta-
talan kurvával valo paráználko-
dásból nemze tizenketõdic Ja-
nos Pápa. *Mint Baleus és Luit-
prandus Ticinensis* irjác. *Szent
Paráznáknac rendi.*

931. Elsõ Lando P. az ű papi
szüzésegre Gentõltetõt méltosa-
ga szerent, életénec nagyob ré-
szét az kurvákra vesztegette.
Ennec fattyusia volt, tizenegye-
dic Ianos Pápa.

928. Tizenegyedic Ianos Pa-
pát, Landonac fattyusiát eg' The-
odora nevű szemtelen kurva, mi-
vel hogy ugyan feiedelem szaba-
suatzon

su aszszony vala, fölõtte igen ¹⁵⁷
meg kedvellette vala, nem ele-
gedhetek meg tsák Romában ve-
le valo latorsággal, Romából ki
hitegette vala ez szentséges a-
tyát, Rávennába ment vala ez
kurva kevéiert lakni. *Intrp. l. 2.
cap. 13.*

933. Tizenkettõdic Ianos Pá-
pa, Harmadic Sergius Pápánac
egy Marozia nevű kurvatul valo
fattyusia.

Tizen harmadic Ianos Pápa,
Az Lateránomi szent palotát bor-
dellyá tsínálá, az maga attyanac
Agyásával sokszor vétkezvén.

Hatodic Alexander nec fõr-
telmességét, ki gyõzne mind elõ
számlalni? melynec illyen Epita-
phiomot, az az temetése fõlibe
valo verseket iránac, mivel hogy
mindeneknél nyilván volt, Gyl-

kofsága és paráznasága.

*Hic iacet Hispanus, fame contem-
tor honestæ:*

*Vis breuius? lapis hic contegit
omne scelus.* az az,

It fekszik az Hispániai Alexander,
minden tisztességes nevezetnek meg
vetoie, Rövid szóval: Ez kő alatt
minden fele vétecs fekszik. Illyenec
voltac tizen negyedic, 19. 21. 24dic
Ianosoc. Hatodic és kilentzedic Be-
nedec P. Nyolczadic István Papa.

Sodomitáknac catalogussa.

Másodic Iulius Pápa (mint az
Párisi Doctoroknak írásoc tartya)
mikor az Galliai királyné asz-
szony küldöt volna Romaba Ro-
bertus Nanetenf. Cardinálhoz
tanettatni ket Vrsiat, mind kettő
vel Sodomain módon förtelmeske-
dec, az az, törőc módon hált vé-
lec. Ezec kivűlis nem eggyel
tsele-

tselekődec így, ez szentséges a-
tya. 158

Harmadic Iulius P. Egy Inno-
centius nevű Ifiat, kivel annac előt-
teis Sodomitai Gyónőrűséget gyakor-
lotta, mig Pápa nem volt, hogy Pá-
pává lón, az több Cardiloknac kedve
ellen Cardinállitén, és mellette tart
ván, úgy élt vele mint feleségével,
és Romában nagy hire volt fertel-
mességénec. sőt ugyan Irtanakis fe-
lőle az emberec egy másnac, hogy Iu-
piter mindenkör őleben fekteti Ga-
nomedest, noha nem igen szep ter-
metű. Mikor penig ez Szentséges
atyanac Illyen ördögi fertelmessége
felől sokan irnának de ő végére nem
mehetne az Írásnac authoránac.
Az Sodomain véteknec discretivól
iratot könyv. Rea belle egy magá-
hoz hasonlo fertelmes életű Sodomi-
tát, Hieronymus Mutinust, hogy ez
O 2 undoc

undocfertelmességnek haznos, szükség-
séges és kedves voltáról egy könyvet
írna, az meg írá, tagadhatatlan do-
log: Ez szent Peternek beltartója,
ez az menyországnak porkolábia,
szentséges attyoc az fertelmességben
gyónórkódóknak, Pápai méltóságá-
nac levelével (mellyet Bullának hi-
nak) io vallá, ditsére; commendálá.

Vgyan ennek az förtelmes atyá-
nac hona alol iöue ki egy Istentelen
pogany életű lator, Ioannes á Casa
Florentinus, nuntius Apostolicus, ki
olaz Versékkal egy könyvet írá, ez
Sodomain förtelmességnek dítsereti-
ről, az Olaz Vallásnac Dianaianac
tiztetségére: mely könyvben azt írja,
hogy ő fölötte igen gyónórkódót ebben
el annéra, hogy ő aszszony emberrel
valo közösülést nem kíván é helet.
De haly rettenetes káromlast, ez
förtelmességet, Istenes dolognac, (di-
uinum

uinum opusnac) nevezi. Ezeket 159
mind bevebken olvashatod. Plati-
na, Baleus, Bergomai Philopbarat I
rásában és Zegedi Istvánul iratot
Speculomban.

Hasonlo életben élt tizedic O-
rozlan Pápa.

Negyédic Sixtus P. Romában
egy nemes bordélt épéttete, Pe-
trus Rueriusnac és Hyeronimus-
nac az ő attyafiánac kérésére,
melyben azt kívánácz szentsé-
ges Atyátul, hogy meg engeggye
nekic házoc népével egyetembe,
hogy az eztendőnek meleg hol-
napiban, ugy mint, szent Iván,
szent Iakab és Kis aszszony ho-
ban, lenne szabad (verd meg I-
sten ez pogánságo: bennec) ferfi
gyermekkel közösülni. Meg
engede ez szentséges atya ezt ir-
ván az supplicatio hátára. FIAT

QVOD PETITUR. Hallo-
demint Sáfárkodó ez. Iólki Sáfár?
Hasonloképpen engede Hatodó A-
lexander Pápa Petrus Mendoza ne-
vű Cárdinálnac hogy szabad legyen,
az szent szűzeségben, az magafat-
tyusfiával sodomitai agyban mint
mátkáival hálai: Es meg engede
ez szentséges atya, ki Christus Vica-
risának hivattya magát.

Huszon negyedic Ianos Pápa az
Constántiai conciliomban nyilván
vádoltatéc evel az sodomai főtél-
meséggel, és egyéb fele parázna-
sággal.

Nyoltzadic Kelemen P. Iriác,
hogy fattyu volt, mereggel vezűő
gylkos, kerétűő, simoniacus, sodomi-
ta, hamis hitű, parázna, ragadozó,
ördögűő szentségtűő, és minden vé-
tűőnek mestere.

Illyen volt, Benedictus, 1. Ioan.

XIII.

XIII. & XIII. Paulus tertius,
Pontifex.

Nyoltzadic Ianos Pápánakis
szenséges tizta élete felűő haly
ízep historiát. Aszfzony Pápa.

Ennec, leánykorában, Gilberta
volt neve: ferfiű őltűőzetben adván
magát egy barát mellű: tanulni kez-
de, io, éles elmeie volt, tudoman-
nya után arra iuta hogy Pápává tē-
tetű: egy kűőnyűle forgolodo barát
eszebe vevű hogy nűősten volna az.
szentséges Pápa, meg hágtá volt,
és Romában, az Processio Iarásban
az utzában mindenec láttára meg
fiazec, és az őchelen az gyermek szű
lésbe meg bala.

Igy akará Isten amaz nagy Ba-
bylloniai szemtelen kurvának ékte-
telenséget ez világ elűt valo piron-
kodásra ki mutatni. Apoc. 17.

O 4

Efe-

E felől irtac volt illyen Pasquil.
lust Romában.

*Femina Petre tua quondam ausa se-
dere cathedra*

*Orbi terrarum iura verenda
dedit*

*Hæc compressa quidem multos latu-
isset in annos*

*Facta foret partu ni manifesta
novo.*

*Posthæc Roma diu simili sibi cauit
ab astu*

*Pontificum arcanos querere sue-
ta sinus.*

*Nec poterat quisquam reserantes
æthera claves.*

*Non exploratis sumere testi-
culis.*

*Cur igitur nostro mos hic iam tem-
pore cessat?*

*Ante probat sese quilibet esse
marem.*

Az

Az az:

*Afzony. Peter nec regenten szekibe
ülvén*

*Törvent ez föld nec mert ekkor szab
vala Afzony*

*El titkolta vona sokaig magát ez hi-
vatalban*

*Ha szülése miat meg nem ismertet
volna*

*Roma magát sokaig meg otta ez il-
lyen esettül*

*Pápánac nemző testet mert meg ta-
pogattác*

*Senkinéc ez tiztet nem adtác ez pro-
ba nekül.*

*Ez törveny immar maffi miert nem
tartatic éppen?*

*Ferfiságát előb mert minden meg bi-
zonitya.*

Scotodulos.

*Ez ec bizony mind el kárhoz-
tac, szent Pal Apostal tanétása sze-
rént*

O s

rént

rént: mert azt írja az Apostol
hogy sem paráznalkodóc, sem
balvány imádóc, sem hazaság
rontóc, sem éktelen puhac, sem
ferfiakkal förtelmeskődóc, sem
lopóc, sem fősvények, sem rész-
gefec, sem izidalmazóc sem raga-
dozóc, gyűlölkődóc, sem gyilkos-
foc, és valakic ezekhez hasonlo
vétkeket tselekdőznec, az Isten
országának örökös finem lehet-
nec.

Ezecpenig Gyilkosoc, paráz-
nác, Sodomitác, egy mással gyű-
lölkődóc, balvány imádóc, Aru-
loc, fősvények voltanac. Er-
go &c.

Diaphanes.

Mit beszélz Istenért? el vesztet-
te az eszed? hiszem ezec voltac ez
földi Istenec, ezec voltac az men-
nyei sáfároc, ezec szabadétottac egy-
ebeket is

ebeket is ki Purgatoriombol: s-hogy 162
mennénec magoc pokolba?

Scotoduslos.

Christus urunc mondására ne-
zecz en, ki azt mongya. Az mely
szolga tudgya Vranacakarattyát és
nem tselekősz ki ketzer való büntetést
vésszon Aur. leg. lib. 2. cap. 26. To-
vábba, olvastam en azt is, hogy tize-
dic Benedec Pápa maga sem ment-
hettemeg magát a Purgatoriumtű-
zetül, sem, ki nem iűhetet magae-
reivel, hanem egy Odilon nevű A-
pád ur szabadétotta ki: az szolga az
Vrát: az Apád ur a Pápat Anno D.
999. Vgyan ezen Apád ur találta és
gondolta előszer azt is, hogy az hol-
tac lölkeért az. Mibe nem emlékeze-
tet tegyenec és hogy azoknak közön-
séggel, mindiárt mind szent nap u-
tan legyen innepek is.

Dia-

Diaphanes.

Itéld meg immár te magadsze-
relmes *Ayamfia Scotodule*, ha illen-
dő dolog legyene nekünk kiket Isten
egyesen értelemmel meg aiandeko-
zot, szeműnc be hunyván ezec után
indulnunc, és vezzerlesekre magun-
kat biznunc: kik necéletec parazna-
ság, gylkoság, kevelység, mestersé-
gec feiédelmec között való ez vezetés,
árulás, vér ontás, Tudományoc val-
lásoc bálványozás, Isteni káromlás,
emberek nec találmannya: kik az
ördögökkel való szövetség által, hi-
zelkedés, fizetés által jutottac még
az Pápasághoz is nem az Apostolok-
tul vót és tanult rend tartás sze-
rént. *At. 1. 23. 6. 3. 4. 5. 6. & 13. 3. 4.*
Scotodulos.

Pater Kalauz azt mongya,
hogy az Pápac közöttül fokán ve-
tekbe estenec, azonképpen az ör-
döggelis

103
döggelis tárfsalkodtanac nemel-
lyec, azért ugyan nem kőverkö-
zic azoknac gonofságokból gya-
lázatá mi hitűnkre mert sem ör-
döggel tárfsalkodo Pápa nem volt
kezdőie az mi hitűnk nec, sem az
ördög tanétásából nem vötte á
Rimai tudomant. Mint ő meg
bizonította Luther Márton fe-
lől, hogy az ördögtől tanéttatot.
Kal. lib. 3. c. 6. pag. 199.

Diaphanes.

Pater Kalauz igen bőlt apatvar-
kodásban, melyet bizony ő sem ta-
nult az tökéletességnec és igazság-
nac attyától, hanem nyilván attul
vötte, az ki az hazugságnac, pat-
varkodásnac és káromlásnac attya.
Io. 8. Igen hannya veti á Kalafin-
tát mesterségesen tuggya az ellene
valokat kárhoztatni, az magat
vagy el halgatni vagy mester-ég-

gel extenuálni, noha az maga conscientiaia különbet dicál, mind az által, ű ugyan eliar az ő dolgában. Tuggya á Romai Rhetoricat.

De te ved eszedbe. Előzer: magasem tagaggya hogy az Pápác közül sokan voltanac, Eretnekec paráznac gylkosoc, ördöggel társalkodoc, Simoniacusoc aruloc, Istenellen karomkodoc, Ver ontasban gyónór-kódóc, &c. Ezec penig az ő hívők-nec találói és Vezeri, confessus est, & non negavit. Eleg akarattya ellen let ezis, de meg köllöt vallani, mert az nyilván valo igazságnac hák soját által nem ugordhatta.

Masodszor: az Romai mesterséget veszi elő: hogy ha tellyességgel nem tagadhattyá, mégis extenuallya és colorállya á mint lehet. Azt mongya hogy abból. ugyan nem követkőzic az ő hitekre gyalázat. De ha ez
sok ve-

sóc vezereknek és inventoroknak istentelen etelekből, káromlasokból gyalázat nem követkőzic az hitre, mi okkal káromkodic hát Kalauz Vram az. reformatusoknak hiti ellen, mi módon gyalazhattya ő az hitöt, az egy Luther Martonnac az ördög-gel valo disputatioia miat. Christus urunkalis bezzellet és disputalt az ördög. Matt. 4.

Scotodulos.

Bizony á mint latom Geren-dát viselvén á maga szemében, lattatic masnac szemében szálkát keresni.

Diaphanes.

Ezt kellett volna ám az taniz-trát előfordetani, mikor az. predicatoroc életit és magoc viselését vizsgálta Kalauz uram, de hata meget tartotta f-ugy halgatot az maga vezerinec véikec felől mint egy hat.

Akar.

Akarnam látni, ha Kalauz. V-
ram egyet tudna elő allatni az ma-
ga vezéri közzül, az Pápác közzül
kic az ő hitinéc és vallásánac talá-
loi voltanac, mellyeket ide föl elő
hoztam, kiknec bálványozásokat
Latorságokat maga sem tagadhat-
tya: mondom, akarnam latni mel-
lyekre nem illenéc Christus urunknac
amaz mondása: Heaba tisztelnéc
engőmet az ő emberi talalmányok-
kal, mert valamit az szent atyam
nem plantalt, kikel annac szaggat-
tatni. Ismeg: Iaitinektec irástudoc
és Phariseusoc, hypocritac, kic ha-
sonlatosoc vattoc az meg feieretöt
koporsókhoz, mellyec kívül szepec,
de belől isontokkal rakvac és min-
den undoksággal.

Scotodulos.

Bizony soha az Apostoloc ha-
lala utan negy száz eztendőül
fogva

165
fogva tsácc egyet sem allathat ol-
lyat, kinec Christus urunc mon-
dása nyakába nem illenéc, mint
á barátnac az ízör koszoru. Egy
sints bennec, ki az szent Páltul meg
irattatot regula szerént Pispóknec,
avagy Papnac mondathatneiec iga-
zan. Azt tsodalom hogy megis min-
dencellen az personális successioval
ugy ditskednec, mint á Lud á Daru
tollal: holot az szent Apostoloknac
mind vallásokbol, s mind az Sacra-
mentomoknac ki szolgáltatasaban
valo törvényökből ki hágtanac.

Succedáltac mind az által egy
másnac (eggcic meg hálván más tá-
madot belebe) de nem tiztec szerént
valo hivségben, szent életben és az
Isten igeienc minden nyelveken va-
lo értelmes s hivséges hirdeteseben:
hanem fősvénységnec, paraznaság-
nac, nagyub tiztre valo igyeközet-
nec

nec követésében.

Tfodalom miért nem száll á
tízt után valo iofzág fmeltség
az Píspókóknec és Papoknac fiaira
mint az Aaron Papnac fiaira re-
genten, hanem idegőnre: ha meg
hal az magyaroc közöt valo ma-
gyar pap vagy Píspóc, valami hit-
ván, Píspókóc után nyalákodo-
tot mendicans ál helebe, ki ma-
gyarul sem tud: ez meg halván,
Nemet szál á fefzekbe, nem hir-
deti sem magyarázhattya az E-
vangeliomot, de az iővedelmet,
az Iuhoc gyapiát, úgy keresi, ká-
pia eműgallya féméztí mint az
hernyó á kapoztát, á tferéboe az
fac levelet, az Sáská á vetement,
á holloc á dőgöt, és á verebec á
kőlest.

Diaphanes.

*Fiókra nem száll, mert Isten ren-
delése*

delése szerént való házafágban nem 466
élnec (noha Sacramentomnac tar-
tyác) fattyut pedig törvény szerént
nem illet á iofzág. Tovabba mint
hozy őis úgy íutot hozza, soc híz-
bódése tekergése után, mint bitang-
hoz: másra is úgy maradha á tűz kör
nyúl forgolodic.

Vegezetre, mint am az physica-
ban tanultuc, *Corruptio unius est ge-
neratio alterius.* Eggik nec romlása
az másiknac eredeti: Mint á holt
ebnec husából nyűvec generaltat-
nac: Az ganeibol bogarac, az possát
vizből szunyogoc: Eggic Papa, pif-
póc, vagy apad ur meg halván, mind
iárt más szűletic helebe: személlyel,
szoláfnac nemével, nemzetséggel
parazna elet nec reszégsegnec gyá-
korlasával, úgy eggyez az elötte va-
loval, mint ha egy úró fia volna á
ket Róth: az mint szoktac monda-
ni

ni, *Qualis pater talis filius.*

Scotodulus.

Ezec felől azért en illyen íte-
letben vagyoc, hogy ő bennec
egy sem időzül, hanem mind-
nyaian el kárhoznac: mert negy-
száz eztendőrtül fogva az Aposta-
loc halála után egy igaz pap sem
Pispök nem volt köztőc, ki az Pa-
pi hivatalban eliárt volna iga-
zán, mindnyaian el tavoztac az
Apostali tudomantul és értelem-
tül, az emberi szerzésnek utai
szerént szolgáltac az Istent, az I-
stennec igeiet nem hirdettéc, ha-
nem el rőitőttec az emberektül,
az Sacramentomokat meg vezte-
gettec: Az papságnac tñac az kőn-
tőset és nevet viseltéc, ki hágtac
az Apostali tudománnac egyenes
folyásából.

Dia-

Diaphanes.

*Miképpen iutottál illyen értelem-
re felőlőc, hiszem tudod, (á mint
lámennec előtte magadis evel men-
ted és igazétod vala őket) hogy őc
szinién az Apostaloktul deducallyac
az ő papságoknac egy más után valo
követközeseeth.*

Scotodulos.

Meg engedem azt hog' az per-
sonalis successio szerént az Apo-
staloktul vőttek eredetet, eggyk
Pispök à másikat ordinalta, eggyk
Pap az másik után következet.
De it az Apostaloktul vőt tudo-
mánnac minden elegyedes nélkül
valo tiszta folyasról vagyon az
szó köztűnc: melytül ezek anné-
ra el tavoztak, és ugy meg elégé-
tőttec az Sz. tudománt az emberi
találmánnac mosadékjával, hogy
bizony tñak à tolla vagyon à sűp-
madár-

madárnac kezeknél, tsac igen vé-
kony vestigiumia lártzik az Apo-
staloc labainac köztök, ugy be fui-
ta az emberi szerzésnec sünetlen
fuvo szele.

Szintén ugy fogtak ezec ki az A-
postali tudománybol, mint az sabok,
ez előt három vagy negy száz estendő
vel tsínált ruhazatnak mestersegé-
ből. ökis successiue vóttek az mé-
sterseget, cggik a másiktul tanulta a
mivét, de annéra degenerálták az
régi mestersegtül, hogy serentse ha-
tsac kettőt találnál ez Országban ki
tsak meg tudnáia is beszálleni mitso-
da formáiu ruhaz. viseltek Bela Ki-
rály ideicében a Magyarok, nem hogy
ollyant tudna tsínálni. Azért ugy-
an sabok, az régiektül vóttec mester-
segőket de nem követik tudománnyo-
kat. Így ezek is az Apostaloktul vót-
tek eredetet, de addig sabták, igaz-
gat-

458
gatták az tudománt hogy az Aposta-
li tudománnak tsak az esőlekiet sem
mutathatták elé.

Pater Kalauz-is azt mondgya,
hogy a ki egyfzer igazán páztor-
rá válaztatik, tsac addig kel őter
igaz és rend szerént valo páztor-
nac tartani, mig abban a tudomá-
nyban marad a melynec tanerata-
ta igaz páztorrá válaztatot, ugy
hogy mihént attul el szakadottá
farkasá leszen és lopoua, kiktül
a Iuhoknac tavul kel futni.

Ez szerént az Kalauz intése sze-
rént nyilván mondhatom, hogy
mihelen az Apostalok rendelé-
ből ki ugrották, mihelen az ő tu-
dományoktul el szakadták, és az
magok emberi gondolattya sze-
rént kezdettek az Misenec miszi-
ri gallerát az Apostali hivatalnak
nyakába szabni: Azonnal el had-

ták az igaz páztori meltofságot: azonnal farkasocká lóttene. Azért mint Ordéto farkasok és hamis Safarok ki rekeztetnec az juhoknac örökös Aklából, amaz igaz, fő és gondvifelő páztortul, az mi Urunc Iesus Christustul, mint erre magát kötelezte igiretiuel ez fő pástor: hogy az ő Iuhainak nyáját ez páztori nevezet és palast alat lappango farkasoktul meg szabadetya, és ez hivatalnac méltoságával gonoszul élő farkasokat meg bünteti. Ezec. 34

Diaphanes.

Ha valakit közzülőc szent Peter maga Ordinált volna, és az ő hivatallyában hamissan, elfordultul és álnokul iárna, még ugis farkas lenneie?

Scotodulos.

Bizony, nem szent Peter, de ha

159
ha Christus ő maga valasztot és ordinált volna valakit, faz ki hágnaz ő hivatallyából, és az ő mestere előt kezdene halázni, még azis farkassá lenne, és méltán ördögnekis módattathatnéc: Mint ez, a Iudásnac, ki Christus urunc tizenkét valasztot tanitvani közzül eggie vala, peldaiabol nyilván ki tertzic: ki felől az Ur illyen emléközetet téfszen szent Ianosnál: Nem de nem tizenketten válaztálake en titeket, és eggie közzületec ördög.

Diaphanes.

Véget vetec veled valo mastanl beszélgetésemben: Előzcr azért, mert nagy dolgaimnac, kiket kedvedért hatra kölletet vala hadnom, véghez vitelére kel sietnem Masdászor: mert látom hogy az Ur isten alkolmassan meg ismertette veled az
P igaf.

igasságot el annéra hogy ennec után-
na másnak is utat mutathatsz.

Két példát hozok, elődbe mel-
lyetűkő gyanánt legyenec előt-
ted az Pápáknac ez világi feiedel-
meken való uralkodásoknac és
kegyetlenségeknek: ez fölőtes-
küvesekben való őrdőgi fortél-
lyoknak, meg mutatasáról.

Func. in Chronol. com.

Ezer hetven négy, hetven öt,
hetven hat, és nyoltzvan ezten-
dőkben élt egy Hildebrandus ne-
vő barát, ki soe mesterséges gyl-
kossági után az Pápaságnac széki-
be ferkőzéc és nevét, mellyet az
kereszttségben reá adtanac volt,
el változtatván (az Pápáknac tör-
venyec szerént) Hetedic Ger-
gely Pápánac nevezte magát.
Ez, ama szilid és egy igyű Chri-
stusnac Vicariussa (mert így hi-
vattyác

vattyác magokat) az barani fzi-
lidségben élő Apostáloknac Suc-
cessora: Az Bambergai Pispók-
ségnek meg változtatásáért. Hen-
rich Tsászárt excommunicálá,
Tsászári méltóságátul és orszá-
gátul meg foztá, minden ő biro-
dalma alá hittel köteleztetet (zol-
gajt az esküvésnek terhetül föl-
szabadétá, és erős átoe alat meg
parancsolá, hogy senki neki ter
fogadását meg ne tartsa, sőt azon
átoe alat inte az egez birodalom
alat minden rendeket, hogy feie-
delmeket meg véséc és rea tá-
maggyanac.

Az nemet feiedelmec, nem
értvén az mennyei kultsoknak
igasságát (ackor az farkasnac tñac
a Vigyorgásátulis inkább fél vala
é világ, hogy nem mast három
hetig való ordetásátul) el liede-

P 2

nec

nec, és Ország gyűléset hirdervén
meg izenec á Tsászárnac, hogy
ha á Pápanac kedvét nem keresi,
őc semmi engedelemmel nem
mernec lenni, sem uralni nema-
kariác, mert félénec á Papaát-
kánac menyűtő követül. Efze-
ben vevén á Tsászár hogy az Or-
szágban valo fő Urac és Hertze-
gőc az Pápa átkátul valo félelmec
miát mind elállanának mellőle,
nem len mitterni, arra felelene-
kic ugyan esküvéssel, hogy ha á
Papa Német Országba lűne kéz
lenne alázatosán kedvet keresni.
Az Treviromi Pispököt küldéc
Pápához, hogy könyörgésével
birnáarra á szentséges Pápát, lű-
ne Nemet Országba, és kéz vol-
na á Tsászár, kívánsága szerént
kedvet keresni ő szentségénec.
Rea birta vala magát (é vice
Chri-

Christus) és el indula, de vert-161
zella városban iutván, az ot valo
Pispök, ki Olaz országnac Can-
cellariusza vala, tanácsul ada Pá-
panac hogy ne menne Nemet Or-
szágba: mert az Tsászár sokad ma-
gával leven, ki tuggya mit gon-
dolna, addig oia magát ő szent-
sége mig szabadságban volna. Pa-
pa ez intéshöz képest, meg vál-
toztatá tanácsát és Canusiumba
mene ama Matildis Kurvanac bi-
rodalmába, á hol az Tsászártul
nem kellene félni.

Meg érvén Tsászár Papanac
ilyen heaba valo rettegélet, ki
miat Canusiumba vizza ment vol-
na: Mindiárt Spirabol, tsac igen
kevesed magával, feleségével és
egy kisdéd fiatskaiával, erős tél-
ben Canusiumba mene. Az or-
szágban valo fő urac és nemesséc

közzül senki nem mere követni
félvén az Papanac haragiátul:
Mely dolognac méltatlanságán
az Feiedelem magában igen meg
busult vala: Ennecokaért le té-
vén minden kirali öltözetit, me-
zét lábbal, az Canusiomi kapu e-
lőt, regveltül fogva estvéig, éhen
szoméhan könyörgé alazatosán,
hogy Papa eleibe be botsáttat-
néc: de az be menetelre való sza-
badság neki nem engedterec:
Harmad napig éhen, mezét láb,
télben könyörögvén, ilyen vá-
laz adatéc: Nints, ugymond, most
á Pápánac üressége az ő vele való
bezelgetéshöz.

Szerelmes atyamfia Scotodu-
le, kerlec gondold és tekénts meg
it, az világosságnac Angyalaké-
peben amaz fel fualkodot kevely
és kegyetlen ördög nec csodala-

tos maga viselését: Vegre, ne-
gyed napon, az Matildis Kurva-
nac, az Sabaudiai Groffnac és á
Cluniacomí Apadurnac töreke-
désekre, az Papanac eleibe bo-
tsáttatéc.

*Minemű conditiokkal engedet
meg á Pápá az Tsászárnac.*

Tsászár be menvén ez fel fualko-
dot ördög eleibe, igaz poeni-
tencianac és engedelmeség nec
ielet akarván meg mutatni, az
Tsászári Coronat minden ahoz
való szerfzámival egyetembe ke-
zehez ada á Papanac, és alazatos-
án vallast tön arról hogy ő nem
volna méltó az Tsászári tituluf-
nac viselésére, ha ennec utanna ő
szentség nec ellene hasonlo vé-
tekben leledzenéc, és kerí vala a-
lazatos szorgalmatossággal eddig
való vétkenec botlanatnyat: Dé

á Papa semmiképpen meg nem
engede neki, sem az átcocalol fel
nem akarí oldozni, hanem rea
kellétéc felelni. Előzer hogy az
Papanac akarattya és kívanságá
szerént valo moddul vihefe véghez
az meg engedtelett, és hogy az Con-
ciliumban, és valamely helen és na-
pon Papa akarnaia és parantsolnaia,
ot és akkor elő allaná, és meg felelne
az vadlásokra, mellyekkel vadoltat-
neiec. Másodszor, hogy sôha ezért
valoboszu allasra nem igyeköznéc.
Harmadszor: Hogy haszintén ma-
gát minden ellene valo vadlásokbol
kimentencieis, mind az által, az or-
szágot és á Tsászári birodalmat sem
tovab, sem külömben nem akaria ke-
zénél tartani, hanem tsac á mint és
menni ideig á Papanakis akarattya
tartya. Negyedszer. Hogy vala
meddig minden dolga el nem iga-
zodnéc,

zodnéc, sem feiedelemi öltözetben 163
nem iárna sem á Tsászarititulusal:
sem Ország igazgatásában valoka-
talmmal nem élne, sem azokat, á
kie az előt hittet ő hozzá kötelesec
voltac, de az Papa tilalma miat az
ő köteles szolgalttyoktul és engödel-
mességektül fel szabadéttattanac,
niobban valo engedelemre és szolgál-
latra ne keszerétse.

Az feiedelem ilyen méltatlan
conditiokat értvén, mely felé
térien nem tuggya vala: minden
eleibe adot Conditioakra ra kölle-
téc hailani, és azokhoz valo en-
gödelmességre hitivel és keze i-
rasával meg erősfétteröt levéllel
köteleze magát, és úgy vete ke-
reztet á Pápa rea, s-fel szabadeta
az átcocalol. Ez esküvésnec for-
máiát meg találod Platinánál:

Nemelegödéc meg mind ezek-

kelis az szilid Christushnac kegyet-
len vicáriusla: hanem vyobban
valo tanácsot tartván az Cár dina-
lokkal, hogy iövendő bozzuállá-
sátul ne félne az Tsászárnac, el-
vegeze hogy Henricust ugyan
meg fosza tizticül: Azért az Tsa-
szarfigorada az Sveui Hertzeg-
nec Rudolphushnac, és meg paran-
tsola hogy Henrich Tsaszarra ta-
magyon, azokkal egyyűt, kiker
az ő hozza valo kötelelségből fel-
szabadatot volt: E mellett köve-
teket küldé Nemet orszagra int-
vén és készerévtén mindeneket,
hogy Henrich Tsaszarra mint ő
tűle meg átkoztatot és szám ki-
vettetöt emberre rea támadia-
nac Ezeket el végezvén Rudol-
phushnac az Sveui Hertzegnec
küldé egy Coronat illyen Irasál.
**PETRA DEDIT PETRO, PE-
TRVS**

TRVS DIADEMA RODV-164
PHO. Az az: Az kő szikla (az kő
sziklan érti à Christus) atta Peter-
nec, Peter pedig atta Rodulphus-
nac à koronát: meg hagyta az Mo-
guntiai és Coloniai Ersekeknek,
hogy Rodulphust Tsaszarra va-
laztanà és kiralysàgra meg ken-
neiéc, e fölöt minden ereiökkel
mellette lennének és otalmazna-
iac. Így köszörűle egybe az feie-
delmeket ez vér szomiuhozo Pà-
pa, így tölte hi vérben valo telhe-
tetlen hívànsàgàt, meg vitatà ő-
ket: mely viadalban az Istennec
kéleti Izerént Rodulphus meg
veretec, à hartzon à iob kezettel
vågàt, ki miat halalos betegség-
be efvén eleibe hivata az Pispò-
köket és birodalmában valo Ura-
kat, s. elő hozatván az el vágot
kezet, monda nekic: Ez àm az à
kéz

kéz mellyet ki adtam volt mikor
az en kegyelmes Uramnac feie-
delmemnec Henricus Tsáfsár-
nac meg esküdtem vala, az tiez-
tekelestekre és mutatástokra, e-
vel hartzoltani feiedelmem el-
len ilyen bodogtalanul, immár
ti lássátoc, ha igaz uton hordoz-
tatoc engemet. Men nyetec el és
tellyesétfetec be az ti királyok-
nac az ti előbbeni hitőcőket. Mert
en az atyainkhoz megyec. Min-
den historiát nem győzőm elő-
fzámolni: de ha kedved lészén
hosszá hogy ennec egész életében
valo Istentelen tselekődetit las-
fad: oluas: Abbas Vrsperg: Pla-
tinánac. Alb. Cranziusnac, Ben-
no Cardinalnac, Báleusnac, és
Funcciusnac Cronologiában va-
lo írásokat.

*Hatra bagyván sóc egyéb Isten
ellen*

ellen valo dolgait ez Moyses székü-¹⁶⁵
ben pipiskedő Anti Christusnac, ez
egy dolgát ugyan el nem halgatha-
tom: Hogy ez volt legelső tilalma-
zoia az Papoc házasságánac, ennec
előtte az papoc szabadon, nyugodal-
mas lólki ismerettel éltec az Isten-
nec szerzése szerént valo házasság-
ga, mind erővel s mind átokkal ti-
lalmazni: Az Papoc házasságánac
első tilalmazoia.

Ennec tilalmazására ki botsá-
tot vala minden országokra (az Pá-
páknac szokásoc szerént) püspöket és
barátokat, kik addig otsállác, alá-
zác, szidalmazác az papoc házassá-
gát az kőtség előtt az Pápa levelet
mutogatván, és annac ereiet ma-
gaztatván, ugy meg utáltatác az
kőséggel, hogy végre az házasság-
ban tizta életöt követő papoknak ke-
zezből az meg áldot, ostyát (az mint
őc hiiác

de hiiac, az Urat) ki ragadván az
földhöz vertec és lábokkal meg ta-
podtác: s az Urnac vérét az földre
öntöttec: Enni hitőtlen ségre és ká-
romlásra adá okot, alkolmatosságot,
ez éktelen kevély ember. Antonin.
Trac. 19. parag. 21. Func. Ugyan
ezen dologban Pápa parantsolattya-
ból törekedic vala az Moguntiai
Pisfőc Erfurdiában, kit az hazaf-
ságban élő papactfac nem soltonként
szaggatánac Immar az eskűvésben
valo fortélyozásóknac és Istentelen
álnokságoknac meg mutatására ho-
zoc egy példát elődbe, melyből meg
gondolhatod mennire tamazkodhas-
séc ember ezeknec eskűvéssél meg e-
rősfétetöt kőréfekhez.

Az Olaz vallásnac hitnec, főga-
dásnac tökéletességénec tüköre.

Christus Urunknac Kilentz
száz és tizedic eztendőiében vala

egy

egy Adelbertus nevű Marchio
Bambergában, ki het egész ezten-
deig viséle hadat Laios kiraly el-
len mely Laios kiraly látvan,
hogy semmiképpen nem birhat-
na az Adelbertussal fegyverrel:
Alnoksággal indula utanna: Az
Moguntiai Hatto nevű ersekkél
közle dolgát. Ez mindiárt kéz
lőn és magára vette annac gon-
gyát: El mene Adelbertus Már-
chiohoz bekeség szörzésnec fzi-
ne alat Bambergába, hol őtet io
kedvel fogada az feiedelem és
méltosága szerintis tarta: meg
sem gondolván mely nagy hitőt-
lenség legyen az szent tzigánnac
kebelében. Szora fogá a feiedel-
met és inteni kezdé a királlyal va-
lo meg békellefre, Aiánlá magát
hogy tfac fogaggyon szot ugy
meg békélteü a királlyal vala-

minc

mint maga kívánnya. Soc intése
és álnoc maga aiánlásával ez
szent tzigánnac meg győzettet-
vén a feiedelem hailani kezdé az
békeségre, io conditioc alát: Ez
álnoc tzigán eszébe vévén az feie-
delemnec hailando voltát a iobéke-
ségre, annál inkább raita foga, és ar-
ra kőte magát hogy valaminemű
conditiokkal kívánnya, ugy szerzi
meg kőztőc a békeséget, mert ő bi-
zonyos abban hogy a király az ő in-
tésénec engődelmes lészén: tsac hogy
ez meg kívántatic, hogy ő offerállyá
királnac előszer az békeségre valo
kész voltát, és légyen maga szemelye
szerént szembe a királlyal. A feie-
delem, az többi kőzöt ettől iriozic
vala, hogy talan nem lenne batorsá-
gos az derec transactio előt ő neki a
királlyal valoszembe letel. De az
szent tzigán kezét nyuitván meg
eskü-

esküvéc az feiedelem kezén, hogy 164
őtet olyan békeséggel haza hozza
Bambergába az mint mast volna
házaban: Anagy iambor feiedelem,
ítélvén azt hogy ilyen szent ember
hitit meg nem szegneie (mert nem
tárt vala erőssé kőtelet az esküvéf-
nec kőtelénél) igere magát hogy Ily
erős esküvésére az szent Tzigán-
nac el menne az királyhoz, és sze-
mély szerént meg kővetvén kéz len-
ne vele meg békélni: El végezec
hogy regvel meg indullyanac az Er-
sekkal. Regvel azért meg akar-
ván indulni, a feiedelem kéré az
negedes Ersecet hogy étel után in-
dulnánac meg: Az Ersec nem a-
kara ételt várni, monduán hogy az
utbannis ehetnéc: Meg indulánac,
és mikor az városbol Bambergából
hi mentéc volna az Hostáton kivől:
Kezde az Ersec panaszolkodni maga
ellen,

ellen, hogy meg bánta volna az étel
előt való indulást, ielente azt hogy
ha halladna az ételnec ideie egeßsé-
génec fogyatkozásával lenne.

Az feiedelem akarván neki ked-
veskődni, Vizza hívá mivel hogy
még az város határából sem mente-
nec vala ki, Az Ersekis meg téré
és ot évenec ebédet: Igy okoskodic
vala magában: En arra esküdtem
vala meg hogy ötét békével az ő há-
zához visza hozom, Im meg hoz-
tam, azért nem esem hitetlenségben
haz után az, veszedelemnec hálo-
iara kerithetem, absolutus vagyoc
az esküvéstül. Meg indulvan Uob-
ban, az király eleibe vüve: Az ki-
rály ugyan azon Erseknecc tanátsá-
ból meg kőörtetete és feiet vetete.

Scotodulos.

Hallatlan hitetlenség: An-
gyali hivatalban nagy ördögség:
ki hi.

ki hiheffen ez illyen emberec hi-
tinec? ki merné lölkét é fele gyl-
kos arulokra bizni? Ez ördögi
gylkos, hazug, hamis hitű mikép-
pen tudna az Idvőtségnecc utára
igazgatni valakit?

Diaphanes.

Tfodálkozol ezen? Nem hal-
lottade mikor valamel túlőc ide-
gen valláson valo ember fogsá-
gokba esic, mint forogiác mint
az meg chült holloc, esküznecc,
fogadnac, igérnecc tacterien meg
az ő tevelgésekre: Esküszic à pap
gyonnyál meg, légy Pápistává és
im az en hitőmre fogadom hogy
meg mentlecc haláltul, az meg ret-
tent ember, (mert az ördögus kör-
nyüle forgolodic à fa keßfél) hozzá-
ioc tér, meg gyonic, azon közbe meg
parantsollja az főlőpotzon túlő oroz-
lán hogy meg öllýec: neki kerül az.
másic

másic pap vagy barát biztattyá
mondván: ne fely immár, io hitbe
halz meg, ki tuggy, ha élnél egyűld
ismeg az előbbi eretnecségbe esnél:
bátor az en lőlköm karhazzec erő-
ted ha kárt vallaz.

Scotodulos.

Hogy adharná az ő lőlket ma-
ért ha magais őrdőgnec rabia? de
en azt tődalom hogy vétőknek
nem tartya az hamis eskűvést.

Diaphanes.

*Nem tartya bűnnec imez bizony-
os okokért.*

Előszér: mert a bűn botsátá-
ban az absolutioban ezec mago-
kat szabados uraknac, és akarat-
tyoc szerént valo sáfároknac tar-
tyác: hogy valakikkel mit akar-
nac tselekedni őcaval szabadoc,
nemelleyen bozzutálnac, s ne-
mellyeknek meg kegyelmeznec.

Tud.

Tudván azért az absolutiobac il-
lyen ereiét, magának is iutat an-
nac haználatos. gyűmöltsében.
Az mint szoktác mondani: sze-
gyen volna annac szomiuhozni,
á ki másnec vizet hord a kony-
hára.

Masodszor: Mert ha szintén
igy magátul reá nem áradnaisaz
bűn el mosásnac vize, vagyon
magához hasonlo baráttya, meg
gyonnya annac és az absolváltya:
Gondolván, hogy neki is léfzen
azon dologra szűksége. Ezt hi-
iác ám az költső nebe valo vaka-
rásnac.

Harmadszor: Mert sohol pél-
dat nem talál arra, hogy az olaz
vallásnac directori valaha vala
mely papot e fele hamis eskűvés-
ért tömlőzbe vetőttec volna: De
arrol valo példa tőac nem min-
den

den nap előtte forog, hogy az igaz mondaért megis őrle szörnyű kinnal az embert.

Negyedfő: *Mivel hogy az igazságnac szeretetit nem vőttec be az ő idvősegekre, azért bősattya az Isten reaioc a tevelgésnec ereiet hogy bigyenec a hazugságnac. Hogy kárhoztassanac mind az oc kic nem bitenec az igazságnac, hanem inkább engedtenec az hamiságnac.*

Scotodulos.

Ha ezec szabad akarattyoc szerint sáfárkodnac az absolutio-nac méltosagával, Anni penzt takarhatnac, hogy még feiedelemikéntsis nehezen érkezié vélec.

Diaphanes.

Gondolode ugyanis mi által intotac az Romai Pispókóc ilyen nagy Császári méltoságnac feie fölöt iáro

W. a-

urassághoz? Bizony mind az embereknek bűnökéből árultac azt, az miec vagyon. Honnan vagyon az Romai Pápánac kazdagsága. Innen vagyon ételec, italoc, kuruáioc, ruháioc, méltoságoc.

Kic nyeric bűnéc bősánattyát fizetés nélkül.

Mert mivel hogy az bűn bősánatnac modgyát, szabadságát magoc szabadságában lenni, elhitettéc ez világgal: minden emberc hozzáioc sietnec hogy tülloc bűnéc bősánattyát nyerheséc fizetésec által: mert ingyen azt senkinec nem agyac, hanem tsacá kurváknac. Három fele dologra adnac penig okot és alkotmatosságot. Előfő: Az bűnök-nec szabadossan valo tselekedetire. Másodfő: az bűn váltságáért örömet buzgosággal és pánaz

naz nekül valo fizetésére. Harmadszor, Az Isten parantsolatjánac batorságossan valo megvetésére.

Mert: tudván azt az emberek hogy á papoc barátoc kezében vagy on az bűn botfátásnac mind hatalma s mind szabadsága, nem irtoznac igen á bűnnec tselekedetül, fősvenyec á papoc, kapnac á barátoc az Alamisfnan könyű őket meg engeztelni, bűnben heverő, tagadhatatlan paraznaságban élő emberekkel vagy on közic. Istentül sem fél nec, mert nints miért az Istennec bűntetni, holot á papoc immár meg botcsáttac minden bűnöket plenarie.

Scotodulos.

Plenarie?

Diaphanes.

Bezzeg plenarie: Inkáb nem olvastade

141
vastadé az indulgentiakat az templomoc aitoian? egy sints azokban kibeket ezer, negy ezer, tizezer, huz ezer, huszon nyoltz ezer ezteideig valo plenarie nem talál na.

Scotodulos.

Lattam, de ollyan diligenter nem olvastam, azt tudtam en hogy tfac iátec: De meg hid ez után vala hol ra talál oc meg olvasom mind végig.

Diaphanes.

Vram ha látni akarod Ió i az en haz amhoz egy iokor. Meg mutat om negyszáz ezte dörül fogva valo Pápáknac Indulgentiaiokat de remissione plenaria omnium peccatorum.

Scotodulos.

Ha egyzer huszon nyoltz ezer

Q

ez.

eztendeig minden bűnet megbo-
csattac, az után nem kellett bűn-
bocsánáért sem könyörgeni sem
fizetni.

Diaphanes.

Igaz dolog az: De ezec is meg-
viob alnokságot találtac az nép-
viob hálora való kerriésében. Egy
Clastromot építőttec, avagytsac ka-
ponát, és ahhoz ragasztottac valami
ifodára néző hazugságot, kivel az
népnec szívet az vy dolognac látá-
sára fel lázaztattac: vagy azt köl-
tőttec hogy ot valami ielenés lő,
vagy valami érdemes erőkyet ha-
zudtanacot lenni: Mint Genoaban
szent Peter nec agya veleie gyanant
soc eztendeig ifodáltattac és imád-
tattac egy darab lab mosó követ.

Nihol soc eztendeig imadtattac
az Szamárnac nemző testét, szent

Antal

Antal keze gyanant vörös Skárlát
pozto nyredékiet, Christus vere gya-
nant I vegben mutogattac és imád-
tattac.

Ha ez meg avult, Confraterség-
nec társaságával aiandekoztac meg
azokat az kicbeven adakoztac a ba-
ratoknac.

Vegre az magoc érdemét bőitit,
szentséget is áruba bocsattac, melyet
opera super erogationisnac nevez-
tec.

Mint a kalmároc szoktác mar-
háiokat meg vietani, ezek is vietot-
tac s naponként viettyác Áruiokat,
és így soha meg nem szünic okos ke-
resködesec. Ezek nec beueb példá-
iát láthatod, tsac olvasd meg Calvi-
nus Ianosnac az Erekyekről írt
könyvét.

Ezek nec fölötte igis árultac sa-
rulnac az emberek nec vérkekből

2 2

köl-

költséget, kivel élyenec, ruhazodia-
nac, Kurvakat tartsanac ruhazza-
nac, hogy az nagy vétkeket keves
penzert bortsáttac meg, hogy gya-
krabban vétkezzenec, és fizessenec:
Otfonhattac hogy hamar el kellyen.
Mint mikor az absolutioert, avagy
oldozatert kitsfn, de bizonyos fize-
tést veznec az bünbe eset embe-
rektül.

Az mely bárát tzifratzipellest a-
vagy metélt kortzovagyot visel, an-
nac oldozati birsaga het garas.

Amely Pap valakit meg esküttet
oly személyel az ki attyafia és meg-
tíltot gradusban vagyon, annac ol-
dozati birsaga Het garas.

Aki az szent egyházban valaki
feleségével paráználkodic, annac
oldozati birsaga hat Garas.

Az papnac, ki titkon valakiket
özve áad het Garas.

Apa-

43
Aparaznac, ki valami miséhez
valopartekat el vinne oldozati bir-
saga 7. garas.

A ki Anyjával, húgával, vagy
valamely vér szerént valo attyafi-
aval paráznalkodot, annac birsa-
ga 5. garas.

Aki valamely szűzet megrontot
szűzeségében 6. garas.

Az hü szegésnec birsaga 6. garas.

Az mely parazt, Apaturt, papot,
barvot, Pispók nél alab valot meg öl-
ne meg oldozzac 7. nyoltz, vagy ki-
lentz garasert.

Aki valami köz embert ölt meg,
ki nem egy hízi hivatalban valo
ember volt. Annac birsaga 5.
Garas.

Aki valami espöröstöt, decant,
vagy egyéb rendbeti papot öli meg:
kinec az Pápához nyuitot Supplica-
tioiara fölyül ezt irtac FI AT 18.
Garas.

23

Aki

A ki Attyát, anyját, Nennyet,
Hugát, bátyját, ötsét, vagy egyéb
attyafiat, a ki secularis ember volt,
megölte: öt vagy het garas. De ha
Papi hivatalban való lőt volna az
attyafi a kit meg ölt, tartoznéc Ro-
mába menni a gylkos, és az Apostoli
szentszekeret vizitálni.

Amelyserfiu terhesfeleséget úgy
űrötte, hogy az gyermeket el veztötte
volna miatta: hat garas bírságon
maradot az bűn botosáto és bűnnel
étó atyanac.

Amely aszszoniatlat valami italt
ivot meg kívül az meheben valogyer-
meket meg ölte volna: Avagy ollyat
kívül aze tfeleködté volna, hogy ne
fogadna magot: Azis öt garassal tör-
böté el gylkoságanac bűnet.

Scorodulos.

Ne beszeld kerlec, ugyan irto-
zom ruggya Isten, tiac az halla-
satulis:

fatulis: hogy lehet ennél nagyobb
hitötlenység és vakmerőség az
emberekben: hogy ilyen nagy
iszonyu vétkeknek botfanattyá-
val kereszködni mernénec? Bi-
zony ezekről szollot az Isten O-
seas prophetanál, mondván: Az
en nepemnek bűneit eszic ezöc.
Ha ezec így vannac, hol lehet ez
egh alat nyomorultab nép mint
a mely kereztyenségénec szinc a-
lat eméztetie meg, kiknek vérek-
ből hiznac és bűnökéből ruhazod-
nac, kiknek lölki veszedelmek-
kel gyűitnec kirali kéntset, ez hé-
volkodásban gyönörködő Epi-
curusnac fiai? Ne szenved el föl-
sésiges Vrísten.

De en azt mondom hogy ta-
lán tiac raioc fográc.

Diaphanes.

Hogy nem költöt dolog: im meg
bizoni-

bizonítom az ő magoc irásából (nem
ugy bizonyítocpenig en mint az Ka-
lausz Calvinusra költőt hamis pat-
varkodását az magához hasonlo le-
sültával Bolfecussal erőseíti) Egy
könyvet nyomtattanac ki az Parisi
Parlamentnec privilegiomával, e-
zer öt száz húsz esztendőben, melynec
ez à Titulussa. Taxa Cancellaria
Apostolica. Et taxa Sacra pœnitenti-
aria itidem Apostolice: mely könyv-
nec harminzhatodic foliomian eze-
ket igéről igere így találod írva.

Scotodulos.

Aldot legyen az Ur, kire alta-
lad, ez Babylioniai paráznának
éktelenségét meg mutatta és
megis utaltatta velem, kerem ő
szent, fölségét hogy végig tar-
tsón

tsón az meg ismert igazságnac 45
vallasában.

Diaphanes.

Amen. Legyen azért ditsőség
és tisztesség egyedül az
Istennec.

V E G E.

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Abicht.